

Moderne Taal en Letterkunde 1

Universiteit Utrecht

Beoordelingsrapport masteropleidingen

17 oktober 2025



Inhoud

1. Samenvatting	3
2. Inleiding	11
3. Masterlanguage	19
4. Opleidingsbeoordeling	20
Standaard 1: beoogde leerresultaten	20
Standaard 2: onderwijsleeromgeving	30
Standaard 3: toetsing	48
Standaard 4: gerealiseerde leerresultaten	54
5. Eindoordeel	57
6. Bijlagen	64
Bijlage 1: Administratieve gegevens	64
Bijlage 2: Programma locatiebezoek	66
Bijlage 3: Documenten	68
Bijlage 4: Eindtermen per opleiding	71
Bijlage 5: Curriculumoverzichten	77

1. Samenvatting

Dit rapport beschrijft de opleidingsbeoordeling binnen het cluster Moderne Taal en Letterkunde 1 van de masteropleidingen Neerlandistiek, Taalwetenschappen, Letterkunde en Vertaalwetenschap aangeboden door de Universiteit Utrecht. Binnen de interne terminologie van de Universiteit Utrecht wordt een 'track' aangeduid als een 'programma' en een 'subtrack' als een 'track'. In dit rapport hanteren we echter bewust de termen 'track' en 'subtrack' om consistentie te waarborgen.

Masteropleiding Neerlandistiek

Standaard 1 – Beoogde leerresultaten

De master Neerlandistiek (60 EC) biedt een breed en praktijkgericht programma dat studenten voorbereid op een loopbaan in het Nederlandse taal- en cultuurbeleid. De opleiding combineert taalkunde, letterkunde, taalbeheersing en interculturele communicatie met actuele beleidsvelden en kent een sterke arbeidsmarktoriëntatie, onder andere via stages bij toonaangevende organisaties. De beoogde leerresultaten zijn gelieerd aan de Dublindescriptoren op academisch masterniveau. Het panel waardeert de inhoudelijke kwaliteit en de duidelijke focus op taal- en cultuurbeleid, maar adviseert deze focus explicieter te verankeren in de programmatische opbouw en leeruitkomsten. Ook staat het panel positief tegenover een naamswijziging die het profiel van de opleiding beter weerspiegelt. Het panel signaleert spanning tussen facultaire beleidsdoelstellingen en de haalbaarheid binnen het huidige programma. Het adviseert om terughoudend te zijn met het toevoegen van nieuwe elementen aan de eindtermen, zodat de inhoudelijke focus van de opleiding behouden blijft.

Standaard 2 – Onderwijsleeromgeving

De masteropleiding Neerlandistiek is zorgvuldig opgebouwd en bestaat uit een kerncurriculum, keuzeruimte, onderzoeksproject en praktijkonderdeel. Studenten ontwikkelen een stevige academische basis in theorie en methodologie rond taalkunde, letterkunde, communicatie en interculturele communicatie. Deze kennis passen zij toe in een zelfstandig onderzoeksproject en een stage, die academisch of beleidsgericht van aard kan zijn. Via keuzecursussen, stage en scriptie krijgen studenten de ruimte om zich te profileren binnen taalkunde, letterkunde of het snijvlak daarvan. Het panel is positief over de samenhang van het programma, de inhoudelijke kwaliteit van de vakken en de integratie van het praktijkonderdeel in de vorm van een stage. Ook het eigenaarschap dat studenten krijgen in hun leertraject wordt gewaardeerd. Het panel wijst de opleiding wel op de intensieve combinatie van stage en scriptie, die leidt tot verhoogde studiedruk aan het einde van een blok. Het kleinschalige en deskundige docententeam draagt bij aan een stimulerende leeromgeving, mede dankzij de diverse instroom van studenten. De ondersteuning van studenten met een functiebeperking is goed geregeld, al vraagt het panel aandacht voor de impact op de werkdruk van docenten.

Standaard 3 – Toetsing

Het facultair toetsbeleid van Geesteswetenschappen draagt zorg voor de samenhang tussen de eindtermen, leerlijnen en curriculum van het programma (het macro-niveau) enerzijds, en de leerdoelen, toetsvormen en eindtermen per curriculumonderdeel (het micro-niveau) anderzijds. Nadere bepaling en instructies ten aanzien van het facultair toetsbeleid zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregelingen (OER) van de afzonderlijke opleidingen en de Facultaire Richtlijnen Toetsing en het document Ijkpunten proces en kwaliteit van toetsing van de examencommissie. Het panel beoordeelt het curriculum- en toetsplan als zorgvuldig en goed doordacht, met een sterke samenhang tussen leerlijnen, eindtermen en toetsvormen. De toetskwaliteit is hoog, mede dankzij heldere procedures, actieve commissies en consistente uitvoering. Studenten waarderen de variatie en afstemming in toetsing. Het panel prijst de examencommissie voor de inzet bij actuele thema's zoals AI en toetsbelasting. Het adviseert de universiteit om snel concrete richtlijnen te formuleren rond AI-gebruik. De scriptiebeoordeling is degelijk ingericht. De ruime keuzevrijheid in de afstudeerfase wordt als waardevol ervaren. Het panel adviseert om mondelinge toetsvormen meer ruimte te geven en empirische onderzoeksvaardigheden eerder in het programma te introduceren.

Standaard 4 – Gerealiseerde leerresultaten

Het panel beoordeelt de eindwerken binnen de opleiding Neerlandistiek als inhoudelijk divers en maatschappelijk relevant. Studenten behalen de beoogde leerresultaten, waarbij de beste scripties uitblinken in theoretische diepgang en kritische analyse. Wel adviseert het panel om het profiel van de opleiding op het gebied van taal- en cultuurbeleid sterker te verankeren in de eindtermen, zodat beleidsmatige thema's vaker terugkomen in afstudeeronderzoek. Afgestudeerden stromen succesvol door naar vervolgstudies en relevante werkelden, mede dankzij stages. Alumni voelen zich goed voorbereid, maar het panel ziet ruimte voor verbetering in het alumnibeleid en adviseert de opleiding om dit actiever en gestructureerder vorm te geven.

Masteropleiding Taalwetenschappen / Linguistics

Standaard 1 – Beoogde leerresultaten

De master Taalwetenschappen (60 EC) richt zich op meertaligheid en diversiteit, uitgewerkt in twee tracks met een eigen profiel: Meertaligheid en Taalverwerving (MTV) en Interculturele Communicatie (ICC). Beide tracks combineren taalspecifieke en meertalige subtracks en zijn opgebouwd uit vijf leerlijnen. De track ICC bevat daarnaast een zesde, aanvullende leerlijn. MTV onderscheidt zich door academische inbedding in psycholinguïstiek, sociolinguïstiek en taaltheorie. ICC biedt een vernieuwende benadering van toegepaste taalkunde met focus op culturele reflectie en inclusie. Het panel waardeert de heldere profielen en concludeert dat de eindtermen goed zijn uitgewerkt, van masterniveau zijn en zowel de academische als professionele oriëntatie dekken. Het adviseert om naast de bestaande algemene eindtermen ook na te denken over trackspecifieke eindtermen.

Standaard 2 – Onderwijsleeromgeving

Het kerncurriculum van de track Meertaligheid en Taalverwerving bestaat uit verplichte en keuzecursussen (taalspecifiek of taaloverstijgend), een stage en een scriptie, waarbij het scriptieonderzoek gekoppeld is aan de stage en bij taalspecifieke tracks gericht is op de betreffende taal. De zes taalspecifieke subtracks bieden thematische verdieping, focus op meertaligheid en diversiteit, en op meertaligheid en/of taalverwerving. Alle taalspecifieke onderdelen bevatten een onderzoekscomponent met kritische analyse van wetenschappelijke bronnen, eventueel gericht op empirische data die afkomstig zijn uit de taal van de track. Het ontbreken van een zelfstandige cursus in onderzoeksmethodologie vormt volgens het panel een tekortkoming, gezien het academische karakter van de opleiding en de eisen aan zelfstandig onderzoek binnen stage en scriptie. Het adviseert om de positionering van dit onderdeel kritisch te herzien en duidelijker te verankeren in het curriculum.

De track Interculturele Communicatie biedt in het eerste half jaar een taaloverstijgend kerncurriculum gericht op theoretische en methodische benaderingen van interculturele communicatie. Parallel lopen zes taalspecifieke subtracks, met de mogelijkheid tot een Meertalige subtrack. De verschillende tracks zijn verbonden door overkoepelende thema's. Studenten kunnen ook taalspecifieke cursussen kiezen uit het landelijke Masterlanguage-aanbod. Studenten bereiden zich in het tweede half jaar voor op de stage, gevolgd door een scriptie en praktijkgericht onderzoek tijdens de stage.

Het panel waardeert de inhoudelijke kwaliteit van beide tracks, de evenwichtige integratie van theoretische verdieping en praktijkgerichte elementen en de internationale oriëntatie van het docententeam. Wel vraagt het panel aandacht voor het gebrek aan tijd voor wetenschappelijk onderzoek binnen de track ICC. Het panel adviseert de opleiding ervoor te zorgen dat onderwijstaken kunnen worden uitgevoerd binnen de ter beschikking gestelde uren, omdat het wegvallen van onderzoekstijd geen duurzame oplossing is voor de ervaren werkdruk. Het panel signaleert dat studenten over het algemeen tevreden zijn met de begeleiding binnen de opleiding, hoewel de combinatie van stage en scriptie als uitdagend wordt ervaren. De ondersteuning van studenten met een functiebeperking is goed georganiseerd, maar het panel vraagt aandacht voor de mogelijke gevolgen hiervan voor de werkdruk van docenten.

Standaard 3 – Toetsing

Het facultair toetsbeleid van Geesteswetenschappen draagt zorg voor de samenhang tussen de eindtermen, leerlijnen en curriculum van het programma (het macro-niveau) enerzijds, en de leerdoelen, toetsvormen en eindtermen per curriculumonderdeel (het micro-niveau) anderzijds. Nadere bepaling en instructies ten aanzien van het facultair toetsbeleid zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregelingen (OER) van de afzonderlijke opleidingen en de Facultaire Richtlijnen Toetsing en het document Ijkpunten proces en kwaliteit van toetsing van de examencommissie. Het panel beoordeelt de toetsplannen als zorgvuldig en goed opgebouwd, met een sterke samenhang tussen curriculum, leerlijnen, eindtermen en toetsvormen. De toetskwaliteit is hoog en wordt actief bewaakt door de toets-

en examencommissies. Studenten waarderen de variatie en afstemming in toetsvormen. Binnen de track MTV wordt de onderzoekstage als waardevol ervaren, al leidt de werkdruk tot een advies voor betere spreiding van deadlines. Voor de track ICC adviseert het panel om kritisch te kijken naar groepsopdrachten, vanwege verschillen in voorkennis en onduidelijke beoordeling van individuele bijdragen. Het panel benadrukt het belang van duidelijke richtlijnen rond AI-gebruik in toetsing. De scriptiebeoordeling is degelijk ingericht.

Standaard 4 – Gerealiseerde leerresultaten

Het panel beoordeelt het eindniveau van de scripties binnen de masteropleiding Taalwetenschappen als passend bij het masterniveau. Sterkere eindwerken combineren theorie en praktijk op overtuigende wijze, terwijl zwakkere eindwerken tekortkomingen vertonen in onderbouwing en uitwerking. De onderwerpen zijn doorgaans actueel en maatschappelijk relevant. Afgestudeerden stromen succesvol door naar vervolgstudies en relevante werkelden, mede dankzij stages. Alumni voelen zich goed voorbereid, maar het panel adviseert de opleiding om een zichtbaar en gestructureerd alumnibeleid te ontwikkelen en het contact met oud-studenten te versterken.

Master Letterkunde/Literary Studies

Standaard 1 – Beoogde leerresultaten

De master Letterkunde/Literary Studies (60 EC) verkent literatuur in een internationale, hedendaagse en vergelijkende context, met specialisaties in vijf Europese talen. De opleiding combineert academische verdieping met beroepsgerichte praktijk, onder meer via stages en samenwerking met literaire instellingen. Studenten ontwikkelen analytische, schrijf- en beroepsvaardigheden en leren literaire werken te plaatsen binnen actuele maatschappelijke en mediale contexten. De tracks verschillen alleen in de taal (en daarmee de geschiedenis en tradities) van de desbetreffende literaturen die de studenten bestuderen (Engelse en Vergelijkende Literatuur; Nederlandse Literatuur; Moderne Europese Literaturen in het Duits, Frans of Spaans). Het panel waardeert het internationale, inclusieve en thematisch sterke profiel van de opleiding, en oordeelt dat de tracks, leerlijnen en eindtermen goed aansluiten bij het masterniveau en het opleidingsprofiel.

Standaard 2 – Onderwijsleeromgeving

De masteropleiding Letterkunde/Literary Studies biedt drie verschillende tracks aan: *English and Comparative Literature* (Engelstalig), *Dutch Literature* (Nederlands- en Engelstalig), en *Modern Literature* (Franse, Duitse en Spaanse literatuur) (Nederlands- en Engelstalig en taalspecifiek). Het curriculum is opgebouwd rond drie kerngebieden: Core theories, Skills en Electives (keuzevakken). Het panel beoordeelt het programma als inhoudelijk sterk, actueel en goed afgestemd, en prijst de zogenaamde ‘cross-over’ tussen tracks die het academisch perspectief van studenten verbreedt. De opleiding toont ambitie in het versterken van digitale geletterdheid via twee ‘tutorials’: Translation Networks en Cognitive Literary Studies. Het panel is te spreken over de ambitie om digitale geletterdheid meer

permanent te verankeren binnen het curriculum. Studenten volgen binnen de opleiding in principe een stage (15 EC), maar mogen deze ook vervangen door keuzevakken en/of een vak binnen de Masterlanguage. Studenten beoordelen het academisch jaar als intensief door de combinatie van stage en scriptie. De reeds getroffen maatregelen worden gewaardeerd, maar het panel moedigt de opleiding aan om het curriculum kritisch te herzien op studielast, prioritering en haalbaarheid. Het docententeam wordt geprezen om zijn deskundigheid, betrokkenheid en diversiteit. De ondersteuning van studenten met een functiebeperking is goed geregeld, al vraagt het panel aandacht voor de impact op de werkdruk van docenten.

Standaard 3 – Toetsing

Het facultair toetsbeleid van Geesteswetenschappen draagt zorg voor de samenhang tussen de eindtermen, leerlijnen en curriculum van het programma (het macro-niveau) enerzijds, en de leerdoelen, toetsvormen en eindtermen per curriculumonderdeel (het micro-niveau) anderzijds. Nadere bepaling en instructies ten aanzien van het facultair toetsbeleid zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregelingen (OER) van de afzonderlijke opleidingen en de Facultaire Richtlijnen Toetsing en het document Ijkpunten proces en kwaliteit van toetsing van de examencommissie. De toetsplannen van de opleidingen zijn zorgvuldig opgebouwd en tonen een sterke samenhang tussen curriculum, leerlijnen, eindtermen en toetsvormen. Het panel is onder de indruk van de kwaliteit en consistentie van de toetsing die actief wordt bewaakt door de toets- en examencommissies. Ook studenten waarderen de variatie in toetsvormen en de afstemming tussen vakken. De scriptiebeoordeling is degelijk ingericht. De tussentijdse toetsen- en feedbackmomenten dragen bij aan een gespreide studiebelasting en worden door studenten als verlichtend en ondersteunend ervaren. Het Handboek Scriptieschrijven, dat studenten gestructureerd ondersteuning biedt bij het afstudeertraject, en de mogelijkheid tot gerichte feedback bij de eerste conceptversie van de scriptie worden door het panel gewaardeerd. De nieuwe 15-15 EC verdeling tussen stage en scriptie wordt gezien als logisch onderbouwd. Wel vraagt het panel aandacht voor de structurele beschikbaarheid van scriptiebegeleiders om de kwaliteit en studeerbaarheid te waarborgen.

Standaard 4 – Gerealiseerde leerresultaten

Het panel beoordeelt de eindwerken binnen de masteropleiding Letterkunde als degelijk tot van hoog niveau. Studenten behalen de beoogde leerresultaten, waarbij de sterkste scripties blijken geven van kritische en zelfstandige reflectie. De onderwerpen zijn actueel en maatschappelijk relevant. Afgestudeerden stromen succesvol door naar vervolgstudies en passende werkvelden, mede dankzij stages. Alumni voelen zich goed voorbereid en het panel is positief over het alumnibeleid, dat actief wordt vormgegeven via onder andere LinkedIn en betrokkenheid bij voorlichtingsactiviteiten.

Masteropleiding Vertaalwetenschap

Standaard 1 – Beoogde leerresultaten

De huidige masteropleiding Vertaalwetenschap (90 EC) is een unieke opleiding in Nederland met twee tracks: Literair vertalen en Professioneel vertalen. Studenten volgen een breed, gezamenlijk kerncurriculum waarin theorie, onderzoek en (praktische en professionele) kernvaardigheden van het vertalen zijn vervlochten, met aandacht voor taaloverstijgende en taalspecifieke componenten. De opleiding sluit goed aan op het internationale vakgebied en de beroepspraktijk, onder meer via stages en samenwerking met literaire organisaties. Beide tracks zijn gebaseerd op erkende competentiemodellen (PETRA-E en EMT) en de eindtermen zijn van masterniveau, met een sterk academische en professionele oriëntatie. Het panel waardeert het duidelijke profiel, haar open blik naar buiten toe en de sterke verbinding met het werkveld. Het panel adviseert om de aandacht voor vertaaltechnologie en AI explicieter te verankeren in de eindtermen, met name binnen de track Literair vertalen. Daarnaast wordt aanbevolen om het aanbod aan vertaaltalen te heroverwegen, aangezien deze nu vooral West-Europees zijn. Tot slot raadt het panel aan om, indien er ook vanuit het Nederlands wordt vertaald, dit in de toekomst op te nemen in de eindtermen. Per september 2025 krijgt de opleiding Vertaalwetenschap een andere ciroholabel en wordt 60 in plaats van 90 EC.

Standaard 2 – Onderwijsleeromgeving

De opleiding Vertaalwetenschap bestaat uit een gemeenschappelijk kerncurriculum van vijf cursussen en een trackspecifiek deel voor respectievelijk de tracks *Professioneel* en *Literair vertalen*. In het kerncurriculum staat het vertaalproces centraal, ingebed in sociale, historische en culturele contexten, met integratie van theorie, praktijk en professionele dimensies. Het programma wordt gedragen door drie leerlijnen: theorie en onderzoeksmethodologie, praktijk, en beroepsoriëntatie. Het panel is positief over de coherentie, de aansluiting op eindtermen en het integratieve karakter van het curriculum. Studenten ervaren een goede balans tussen de leerlijnen, al is er enige kritiek op de overlap tussen vakken. De professionele track kent een verplichte stage en sterke arbeidsmarktconnecties, terwijl de literaire track deze mogelijkheid mist, wat door studenten en het panel als een gemiste kans wordt gezien. De opleiding werkt met Europese referentiekaders (PETRA-E en EMT) en hanteert de taxonomie van Bloom, met nadruk op het hoogste niveau van kenniscreatie. Studenten waarderen de inhoud, kleinschaligheid en sfeer van de opleiding, en noemen de interactieve lessen en brainstormsessies als bijzonder stimulerend. De ondersteuning van studenten met een functiebeperking is goed geregeld, al vraagt het panel aandacht voor de impact op de werkdruk van docenten. Het panel is positief over het deskundige en betrokken docententeam en de kleinschalige, prettige leeromgeving. Hoewel de werkdruk als hoog wordt ervaren, verwachten docenten dat de overgang naar het 60 EC curriculum leidt tot betere balans en studeerbaarheid. Deze verandering versterkt bovendien de onderlinge samenwerking binnen het team, dat zich met overtuiging inzet voor meertaligheid en culturele diversiteit.

Standaard 3 – Toetsing

Het facultair toetsbeleid van Geesteswetenschappen draagt zorg voor de samenhang tussen de eindtermen, leerlijnen en curriculum van het programma (het macro-niveau) enerzijds, en de leerdoelen, toetsvormen en eindtermen per curriculumonderdeel (het micro-niveau) anderzijds. Nadere bepaling en instructies ten aanzien van het facultair toetsbeleid zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregelingen (OER) van de afzonderlijke opleidingen en de Facultaire Richtlijnen Toetsing en het document Ijapunten proces en kwaliteit van toetsing van de examencommissie. Het panel beoordeelt het toetsplan van de opleiding als zorgvuldig en goed doordacht, met een sterke samenhang tussen curriculum, leerlijnen, eindtermen en toetsvormen. De toetskwaliteit is hoog en wordt actief bewaakt door toets- en examencommissies, die ook inspelen op actuele uitdagingen zoals werkdruk, AI-gebruik en toetsbelasting. Studenten waarderen de variatie en afstemming van toetsvormen, die ook de brug slaan met de beroepspraktijk van het vertalen. De scriptiebeoordeling is degelijk ingericht met onafhankelijke beoordelaars en kalibreersessies. Het panel adviseert om duidelijke richtlijnen te ontwikkelen voor toetsing in relatie tot AI.

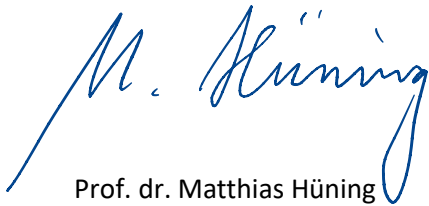
Standaard 4 – Gerealiseerde leerresultaten

Het panel beoordeelt de eindwerken binnen de master Vertaalwetenschap als passend bij het masterniveau. Studenten doorlopen de volledige onderzoekscyclus en leveren, afhankelijk van hun track, een bijdrage aan wetenschappelijke discours, de beroepspraktijk of beide. Afgestudeerden stromen succesvol door naar vervolgstudies en relevante werkvelden, mede dankzij stages. Alumni voelen zich goed voorbereid. Het panel ziet dat AI het vertaalberoep sterk verandert en benadrukt het belang van menselijke expertise. De opleiding speelt hier goed op in, maar een voortdurende dialoog over AI blijft nodig. Het alunibeleid is goed uitgewerkt. Het panel is positief over de manier waarop de master Vertaalwetenschap alumni inzet om de opleiding te promoten of gastcolleges te geven.

Dit overwegende komt het het visitatiepanel (hierna: panel) tot het advies 'positief' aan de NVAO voor de accreditatie van de masteropleidingen Moderne Taal en Letterkunde 1 aan de Universiteit Utrecht.

De voorzitter en de secretaris van het panel verklaren hierbij dat alle leden van het panel dit rapport hebben bestudeerd en dat zij instemmen met de in het rapport vastgelegde oordelen. Zij bevestigen dat de beoordeling is uitgevoerd in overeenstemming met de eisen met betrekking tot onafhankelijkheid.

17 oktober 2025



Prof. dr. Matthias Hüning
(voorzitter)



Julia Roosenboom MSc
(secretaris)

2. Inleiding

Procedure

De Universiteit Utrecht (UU) heeft Odion Onderzoek aangesteld om de kwaliteitsbeoordeling te begeleiden van de bacheloropleidingen Nederlandse Taal en Cultuur, Taalwetenschap en Literatuurwetenschap evenals de masteropleidingen Neerlandistiek, Taalwetenschappen, Letterkunde en Vertaalwetenschap. Deze beoordeling vindt plaats in het kader van de accreditatie van een cluster van opleidingen: Moderne Taal- en Letterkunde 1 (MTL-1). Dit cluster omvat 32 opleidingen die worden aangeboden door zes instellingen: de Universiteit Utrecht, Rijksuniversiteit Groningen, Vrije Universiteit Amsterdam, Radboud Universiteit, Universiteit van Amsterdam en Universiteit Leiden. Vanuit Odion Onderzoek trad dr. Irene Conradie op als clustercoördinator tot 11 april 2025, waarna dr. Alexandra Paffen deze rol overnam.

De beoordeling is uitgevoerd volgens de procedures en standaarden van het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van de NVAO (Staatscourant 2024, nr. 6405). De opleidingen binnen het cluster MTL-1 zijn bestaande opleidingen, en de betrokken instellingen beschikken over een erkenning Instellingstoets Kwaliteitszorg.

In overleg met de opleidingen heeft Odion Onderzoek een panel van peers (visitatiepanel) samengesteld dat de beoordeling van de bovengenoemde zeven opleidingen aan de UU heeft uitgevoerd:

- Prof. dr. Matthias Hüning (voorzitter), hoogleraar Nederlandse taalkunde, Freie Universität Berlin;
- Prof. dr. Elke Brems (panellid), hoogleraar Vertaalwetenschap en Nederlandse taal, literatuur en cultuur, KU Leuven;
- Prof. dr. Odile Heynders (panellid), hoogleraar Vergelijkende literatuurwetenschap, Tilburg University;
- Em. Prof. dr. Tom Koole (panellid), emeritus hoogleraar Taal en Sociale Interactie, Rijksuniversiteit Groningen;
- Eva Klute BA (student-lid), masterstudent Mediastudies, Universiteit van Amsterdam;
- Dr. Kathryn Roberts (referent), universitair hoofddocent American Studies, Rijksuniversiteit Groningen;
- Dr. Stefan Frank (referent), universitair hoofddocent Taalkunde, Radboud Universiteit;
- Prof. dr. Emiel Krahmer (referent), hoogleraar Language Cognition and Computation, Tilburg University;
- Dr. Camilla Sutherland (referent), universitair docent European Culture and Literature Spanish, Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. Ruben van de Vijver (referent), hoogleraar Fonologie en Fonetiek, Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf;

- Prof. dr. Diederik Oostdijk (referent), hoogleraar Engelse en Amerikaanse Literatuur, Vrije Universiteit Amsterdam;
- Dr. Alfred Schaffer (referent), dichter en universitair hoofddocent Afrikaanse en Nederlandse literatuur, Stellenbosch University;
- Prof. dr. Malte Zimmerman (referent), hoogleraar Semantiek en Grammaticatheorie, Universität Potsdam.

Het panel werd ondersteund door dr. Alexandra Paffen als procescoördinator en Julia Roosenboom MSc als secretaris. Zij heeft uitgebreide ervaring als NVAO-gecertificeerd secretaris. De NVAO heeft het verantwoordingsformulier voor de panelsamenstelling beoordeeld en geconstateerd dat het panel voldoet aan de vereiste deskundigheden. Daarnaast hebben de panelleden, de instelling en de secretaris schriftelijk verklaard dat het panel en de secretaris hun taken onafhankelijk zullen uitvoeren. Op 10 februari 2025 heeft de NVAO ingestemd met de voorgedragen panelsamenstelling.

Voorafgaand aan het beoordelingsproces heeft de voorzitter een training gevolgd over het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' (2024) van de NVAO. De clustercoördinator heeft met de voorzitter de standaarden, procedures en verantwoordelijkheden doorgenomen, conform het 'Profiel van de voorzitter' (NVAO 2016) en de richtlijnen uit de NVAO-training 'Train de voorzitter'. De overige panelleden zijn in een clusterbrede startvergadering geïnstrueerd en geïnformeerd door de clustercoördinator en voorzitter over de inhoud en intentie van het beoordelingskader, en de procedure, attitude, werkwijze en planning binnen het cluster.

Voorafgaand aan het locatiebezoek stuurde de Faculteit Geesteswetenschappen per opleiding een lijst met recent afgestudeerden naar de secretaris. De panelvoorzitter selecteerde in overleg met de secretaris vijftien eindwerken per opleiding. Hierbij is rekening gehouden met de spreiding van eindcijfers, beoordelaars, en indien van toepassing, varianten en tracks. Het panel heeft de selectie eindwerken met bijbehorende beoordelingsformulieren, evenals het zelfevaluatie-rapport van de opleidingen bestudeerd. Het panel beoordeelde de eindwerken volgens de NVAO-richtlijn voor de bestudering eindwerken (Uitvoeringsregels, september 2024). Een overzicht van het bestudeerde materiaal, inclusief de geselecteerde eindwerken, is opgenomen in bijlage 3.

Na bestudering van de documentatie hebben de panelleden hun eerste indrukken geformuleerd en met de secretaris gedeeld. De secretaris heeft deze gebundeld en de compilatie met het panel gedeeld. Tijdens een voorbereidende vergadering op 25 april 2025 hebben de panelleden hun eerste indrukken besproken en belangrijke gespreksonderwerpen vastgesteld voor het locatiebezoek.

Stafleden en studenten van de opleidingen binnen de visitatiegroep Moderne Taal- en Letterkunde 1 aan de Universiteit Utrecht zijn vooraf door de faculteit geïnformeerd over de mogelijkheid om vertrouwelijk met het panel te spreken. Zij konden zich hiervoor aanmelden bij de secretaris. Tijdens de voorbereidende vergadering was een open spreekuur gepland voor aangemelde deelnemers. Omdat er geen aanmeldingen waren, kwam dit open spreekuur te vervallen.

Van 14 tot en met 16 mei 2025 bracht het panel een bezoek aan de Universiteit Utrecht. Het conceptbezoekprogramma, inclusief representatieve gesprekspartners, is vooraf door de opleidingen voorgelegd aan de voorzitter en de secretaris. Informatie over de invulling van het locatiebezoek is opgenomen in bijlage 2.

Aan het eind van het locatiebezoek heeft het panel een onafhankelijk oordeel gevormd over de opleidingen, op basis van de vier standaarden van het beoordelingskader voor accreditatie van bestaande opleidingen van de NVAO (2024). De voorzitter heeft de belangrijkste conclusies gedeeld in een publieke mondelinge terugkoppeling. De visitatie had een ontwikkelgerichte insteek en de themasessies hadden daarom een speciale status en dienden ook als ontwikkelgesprek. De themasessies vonden gedurende het bezoek plaats op 14, 15 en 16 mei 2025 en hiervan is een apart verslag opgesteld door de UU.

Dit eindrapport bevat een systematische weergave van de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. De secretaris heeft na het bezoek een conceptversie opgesteld en deze aan de panelleden voorgelegd. Op basis van hun opmerkingen is het rapport in overleg met de voorzitter aangepast. Vervolgens is het conceptrapport naar de Faculteit Geesteswetenschappen gestuurd voor een controle op feitelijke onjuistheden. Na verwerking van de eventuele correcties is het rapport gefinaliseerd en goedgekeurd door de voorzitter.

Instelling

De Universiteit Utrecht is een publiek gefinancierde instelling met meer dan 8.900 medewerkers en bijna 40.000 studenten. De Universiteit Utrecht telt zeven faculteiten, 59 bacheloropleidingen, meer dan 150 masteropleidingen en 8 Graduate Schools. De Universiteit Utrecht richt zich op maatschappelijke betrokkenheid, duurzaamheid en interdisciplinair onderzoek. In haar strategisch plan *Open blik, open houding, open wetenschap. Strategisch Plan Universiteit Utrecht 2025* benadrukt de universiteit haar missie om bij te dragen aan een betere wereld door kennis te delen en samen te werken aan wetenschappelijke en maatschappelijke uitdagingen.

Opleidingen

De eenjarige Nederlandstalige master *Neerlandistiek* aan de Universiteit Utrecht biedt studenten de mogelijkheid zich te verdiepen in de Nederlandse taal, literatuur en cultuur vanuit een hedendaags en beleidsmatig perspectief. De opleiding brengt verschillende subdisciplines bijeen, waaronder taalkunde, letterkunde, taalbeheersing en (interculturele) communicatie. Studenten analyseren hoe taal en cultuur functioneren in een meertalige en diverse samenleving, en leren wetenschappelijke kennis toepassen op actuele kwesties zoals taalvariatie, culturele identiteitsvorming, literatuurbeleid en leesbevordering. Binnen het programma kunnen studenten zich profileren door middel van keuzevakken, een stage en een scriptie in een domein naar keuze—bijvoorbeeld letterkunde, taalkunde of taal- en cultuurbeleid. De opleiding biedt inhoudelijke ruimte voor specialisatie. Een verplichte stage in het werkveld (zoals een taal- of cultuurinstelling, ministerie of mediabureau) maakt de koppeling met de beroepspraktijk

concreet. De master bereidt voor op functies in onder meer beleid, communicatie, onderwijs, uitgeverijen en de culturele sector, evenals op vervolgstudies of een promotietraject.

De eenjarige master *Taalwetenschappen/Linguistics* richt zich op hoe mensen meerdere talen leren en gebruiken, en hoe taalverwerving zich manifesteert in verschillende cognitieve en sociale contexten. Studenten van het programma Meertaligheid en Taalverwerving bestuderen meertaligheid en taalontwikkeling bij kinderen en volwassenen, in alledaagse én educatieve omgeving. De opleiding biedt een solide methodologische basis, met aandacht voor experimenteel onderzoek, statistiek en corpusanalyse. Studenten in het programma Interculturele Communicatie bestuderen interculturele vraagstukken en producten van communicatie in een meertalige omgeving zoals het (internationale) bedrijfsleven en internationale organisatie. Binnen beide tracks zijn ook nog taalspecifieke subtracks en een Meertalige subtrack. De Taalspecifieke subtracks bieden verdieping in een moderne taal met opdrachten en scriptie in de betreffende taal. Studenten worden opgeleid tot taalwetenschappers met oog voor domeinen als onderwijs, beleid en zorg. Alumni vinden werk in onderwijsontwikkeling, taalbeleid, taaltechnologie, zorg of starten een promotietraject.

De eenjarige master *Letterkunde/Literary Studies* (wervingsnaam *Literature Today*) is gericht op het verdiepend en kritisch bestuderen van literatuur in een actuele context. Studenten onderzoeken hoe literatuur functioneert in de publieke sfeer, in media en binnen de culturele sector. Er is ruime aandacht voor literaire productie, verspreiding en receptie, met vakken over literaire kritiek, uitgeverspraktijk en schrijven voor een breder publiek. De opleiding biedt drie inhoudelijke tracks: English and Comparative Literature, Dutch Literature en Modern Literature in European Languages, met Taalspecifieke subtracks (Frans, Duits, Spaans). Studenten leren teksten te analyseren vanuit esthetisch, maatschappelijk en institutioneel perspectief, en ontwikkelen hun eigen stem als schrijver of criticus. Gastsprekers uit het veld (zoals redacteuren en auteurs) en praktijkopdrachten maken het programma praktijkgericht. Alumni werken onder andere in journalistiek, onderwijs, uitgeverijen, cultureel ondernemerschap of starten een promotietraject.

De eenjarige master *Vertaalwetenschap* richt zich op het academisch en praktisch vertalen. Studenten combineren taalkundige en culturele kennis met technologie en creatieve vaardigheden om bruggen te slaan tussen talen en culturen. Binnen deze opleiding zijn er twee tracks waaruit men kan kiezen: Literair vertalen en Gespecialiseerd vertalen. De track Literair vertalen richt zich op het vertalen van literaire teksten, met aandacht voor culturele nuances, literaire contexten en het creatieve proces van vertalen. De track Gespecialiseerd vertalen biedt training in vakgebieden zoals juridisch, technisch, en medisch vertalen, en leert studenten omgaan met vertaaltechnologie en professionele tools. Afgestudeerden werken onder andere als professioneel vertaler, redacteur, ondertitelaar of projectmanager binnen de taalsector.

De administratieve gegevens van de opleiding en de instelling zijn opgenomen in bijlage 1 bij dit rapport.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie

Het huidige panel heeft onderzocht hoe de opleidingen de aanbevelingen van het *vorige* panel hebben opgepakt en dit tijdens het locatiebezoek besproken. Het panel constateert dat de opleidingen deze aanbevelingen grotendeels hebben opgevolgd en daarmee een positieve ontwikkeling hebben ingezet. Dit wordt verder toegelicht bij de betreffende standaarden. De aanbevelingen van het *vorige* visitatiepanel uit 2019 waren de volgende:

De master Neerlandistiek

- Het panel adviseert om de praktische vertaling van de transnationale opzet van het opleidingsprofiel te verduidelijken;
- Het panel geeft ter overweging mee of de naam van de opleiding wel voldoende de lading dekt en of een toevoeging van een ondertitel niet noodzakelijk is;
- Het panel raadt de opleiding aan om de aandacht voor grondige theoretische reflectie/academische oriëntatie niet uit het oog te verliezen vanwege beroepsgerichte focus;
- Het panel raadt aan om de voorlichting over Masterlanguage te verbeteren en studenten actiever en explicieter te informeren over de mogelijkheden die dit programma biedt;
- Het panel geeft een dringend advies om het wetenschappelijke karakter in het oog te houden, door de wetenschappelijke leerdoelen van de cursussen, stage en scriptie te verduidelijken;
- Het panel beschouwt de dalende instroom als een aanhoudend aandachtspunt en adviseert de opleiding deze ontwikkeling actief te blijven monitoren. Waar mogelijk kan een aangescherpt en duidelijker profiel bijdragen aan het verbeteren van de instroom;
- Het panel geeft dringend advies om de toetsing nader te onderzoeken en zo nodig te herzien met het oog op een uniforme manier van toetsen die moet leiden tot meer transparantie en duidelijkheid;
- Het panel adviseert om meer duidelijkheid te verschaffen, ook richting studenten, over de verschillen(de eisen) tussen een praktijkgerichte of onderzoeksgerichte stage;
- Het panel adviseert de opleiding erop toe te zien dat beoordelingsformulieren voor scripties volledig en gedetailleerd worden ingevuld zodat de uiteindelijke beoordeling voldoende herleidbaar is;
- Het panel adviseert om heldere en eenduidige richtlijnen te formuleren voor de beoordeling van scripties;
- Het panel adviseert de opleiding om blijvend aandacht te besteden aan de beoordeling en kwaliteit van stages;
- Het panel adviseert de opleiding om blijvend aandacht te besteden aan een voldoende academische oriëntatie binnen het curriculum

De master Taalwetenschappen/Linguistics

Meertaligheid en Taalverwerving

- Het panel raadt aan om de aandacht voor grondige theoretische reflectie/academische oriëntatie niet uit het oog te verliezen vanwege beroepsgerichte focus;
- Het panel adviseert om kritisch te blijven reflecteren op de praktische uitvoerbaarheid van de gekozen programmatische structuur, die leidt tot een veelheid aan studiepaden. Daarbij is het van belang om de samenhang en coherentie van het curriculum te bewaken, zodat de kwaliteit en herkenbaarheid van het programma behouden blijven;
- Het panel beveelt aan om studenten explicieter te stimuleren/informereren over de mogelijkheden die Masterlanguage biedt;
- Het panel ziet het als een waardevolle mogelijkheid om te onderzoeken of luistertaal breder ingezet kan worden;
- Het panel benadrukt het belang van een zorgvuldige balans tussen praktijkgerichtheid en academische diepgang binnen het curriculum. Het adviseert de opleiding om expliciet te zijn over de wetenschappelijke methoden en theorieën die centraal staan, zodat het wetenschappelijke karakter van de opleiding helder verankerd blijft;
- Het panel raadt aan om werk te maken van een betere afstemming van toetsing tussen cursussen en in sommige gevallen kunnen de beoordelingscriteria beter gecommuniceerd worden;
- Het panel adviseert erop toe te zien dat beoordelingsformulieren voor scripties volledig en inhoudelijk voldoende worden ingevuld, zodat deze beter herleidbaar zijn;
- Het panel adviseert om duidelijke en uniforme richtlijnen op te stellen voor de becijfering van scripties;
- Het panel adviseert om blijvend aandacht te besteden aan de beoordeling en kwaliteit van stages.

Interculturele Communicatie

- Het panel adviseert om de grondige theoretische reflectie/academische oriëntatie niet uit het oog te verliezen vanwege de beroepsmatige focus;
- Het panel wijst op de praktische haalbaarheid van de gekozen structuur (die leidt tot een groot aantal verschillende studiepaden) en ziet dit als een blijvend aandachtspunt vanwege mogelijke gevolgen voor de samenhang van de track;
- Het panel beveelt aan om studenten explicieter te stimuleren/informereren over de mogelijkheden die Masterlanguage biedt;
- Het panel ziet het als een waardevolle mogelijkheid om te onderzoeken of luistertaal breder ingezet kan worden;
- Het panel geeft dringend advies om een scherper oog te houden op de balans tussen praktijk en wetenschap en expliciet te zijn over de wetenschappelijke methoden en theorieën die het programma in het curriculum wil behandelen;

- Het panel adviseert om toezicht te houden op de inzet van tijdelijke docenten binnen de track Interculturele Communicatie;
- Het panel adviseert om te werken aan betere coördinatie van de toetsen tussen cursussen in;
- Het panel adviseert om de beoordelingscriteria van opdrachten en scripties duidelijker en consistentier te communiceren richting studenten;
- Het panel adviseert om erop toe te zien dat de beoordelingsformulieren voor de scripties voldoende gedetailleerd worden ingevuld, zodat de eindbeoordeling goed navolgbaar is;
- Het panel adviseert om duidelijke richtlijnen te formuleren voor de beoordeling van scripties;
- Het panel adviseert om blijvend aandacht te besteden aan de beoordeling en kwaliteit van stages.

De master Letterkunde/Literary Studies

- Het panel raadt de opleiding aan om de aandacht voor grondige theoretische reflectie/academische oriëntatie niet uit het oog te verliezen vanwege beroepsgerichte focus;
- Het panel adviseert om nadere aandacht te besteden aan de signalen van studenten Duits, Frans en Spaans over het beperkte onderwijsaanbod in de betreffende doeltaal;
- Het panel wijst op de verminderde studeerbaarheid bij het volgen van een stage en adviseert de opleiding dit aspect nader te analyseren en waar mogelijk te verbeteren;
- Het panel geeft een dringend advies om de balans tussen praktijk en wetenschap goed (of wellicht beter) in het oog te houden en expliciet te zijn over de wetenschappelijke methoden en theorieën die de opleiding in het curriculum wenst te behandelen;
- Het panel adviseert de opleiding om de voorlichting over Masterlanguage te verbeteren en studenten actiever te informeren over de mogelijkheden binnen dit programma;
- Het panel adviseert om de oriënterende stagebijeenkomst eerder in het studiejaar te plannen, conform de wens van studenten, zodat zij tijdig inzicht krijgen in de stagevereisten en - mogelijkheden;
- Het panel adviseert de opleiding erop toe te zien dat de beoordelingsformulieren voor scripties voldoende uitgebreid en inhoudelijk worden ingevuld, zodat de uiteindelijke becijfering transparant en herleidbaar is;
- Het panel adviseert om duidelijke en uniforme richtlijnen te formuleren voor de becijfering van scripties;
- Het panel adviseert de opleiding om blijvend aandacht te besteden aan de beoordeling en kwaliteit van stages.

De master Vertaalwetenschappen

Er was geen vorige visitatie, maar een Toets Nieuwe Opleiding in 2017. De aanbevelingen van het TNO-panel uit 2017 over de voorgestelde nieuwe opleiding van 90 EC waren de volgende:

- Het panel adviseert om de toenemende moeilijkheidsgraad in de vakomschrijvingen en de literatuurkeuze bij de verschillende cursussen expliciet zichtbaar te maken;
- Het panel beveelt aan om de taalspecifieke programmaonderdelen verder op elkaar af te stemmen en deze uniform te beschrijven in de vakomschrijvingen;
- Het panel stelt voor om de inhoud van de taalspecifieke cursussen verder te harmoniseren en daarbij te overwegen het vertalen van de eigen naar de vreemde taal voor alle vijf talen op te nemen in het curriculum;
- Het panel verzoekt om het overzicht van de benodigde staf voor de inhoudelijke, wetenschappelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van zowel het programma Literair Vertalen als het programma Professioneel Vertalen te completeren, en te zorgen voor aanstelling van alle staf per september 2019;
- Het panel benadrukt het belang van gepromoveerde stafleden voor elke taal en van docenten met aantoonbare praktijkervaring voor de praktijkcursussen;
- Het panel raadt aan om uniforme beoordelingsformulieren te ontwikkelen en daarbij te zorgen voor een onderbouwde afweging tussen deoltoetsen binnen een programmaonderdeel en tussen programmaonderdelen onderling;
- Het panel vindt het belangrijk dat er, waar van toepassing, specifieke aandacht is voor afstemming tussen de externe deskundige en de examinator bij het bepalen van het uiteindelijke oordeel;
- Het panel moedigt aan om de variatie aan mogelijke combinaties van examinatoren te vergroten, bijvoorbeeld door samenwerking te zoeken met examinatoren van andere universiteiten.

3. Masterlanguage

De masteropleidingen binnen het visitatiecluster Moderne Taal- en Letterkunde 1 maken gebruik van het aanvullend onderwijsaanbod van Masterlanguage. Dit landelijke samenwerkingsverband biedt talenstudenten de mogelijkheid om onderwijs op masterniveau te volgen dat de expertise van meerdere universiteiten bundelt. Het initiatief biedt verdiepende Masterlanguage-cursussen aan die thematisch of taalspecifiek zijn ingericht, met een interdisciplinaire insteek die taalkunde, letterkunde, cultuurstudie, communicatie en didactiek samenbrengt.

De organisatie van Masterlanguage is gebaseerd op samenwerking tussen zes universiteiten: de Universiteit Utrecht, de Radboud Universiteit, de Rijksuniversiteit Groningen, de Universiteit Leiden, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam. Docenten van deze instellingen ontwikkelen en verzorgen gezamenlijk cursussen. Dit interuniversitaire karakter versterkt de kwaliteit en variëteit van het onderwijsaanbod en stimuleert studenten om over de grenzen van hun eigen instelling heen te kijken.

Het cursusaanbod omvat vakken op gevorderd niveau, waarin zowel theoretische als praktische benaderingen worden gecombineerd. Op het gebied van Nederlandse taal- en letterkunde worden er bijvoorbeeld elk semester twee cursussen aangeboden, waar de afgelopen jaren gemiddeld 18 studenten per cursus aan deelnamen. De instroom bestaat uit masterstudenten met een relevante taal- en letterkundige achtergrond, waarbij toelatingseisen per cursus kunnen variëren. Voorlichting over Masterlanguage-cursussen wordt verstrekt via universitaire kanalen en centrale communicatie vanuit het samenwerkingsverband.

De kwaliteitsborging vindt plaats via evaluaties en feedback van studenten en docenten, waarbij de samenwerkende universiteiten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het bewaken en verbeteren van de onderwijskwaliteit. Dit proces zorgt ervoor dat Masterlanguage een waardevolle aanvulling blijft binnen het curriculum van de masteropleidingen in moderne taal- en letterkunde.

Het visitatiepanel heeft documentatie over Masterlanguage en het cursusaanbod ontvangen, een selectie aangeboden cursussen beoordeeld en hierover gesproken met belanghebbenden. Op basis van deze informatie heeft het panel een beeld gevormd van de organisatie, de toegankelijkheid en de meerwaarde van Masterlanguage binnen de masteropleidingen in moderne taal- en letterkunde. Zowel docenten als studenten van de Universiteit Utrecht tonen zich enthousiast over de opzet van deze samenwerking. Docenten waarderen in het bijzonder de mogelijkheid om collegiaal samen te werken met vakgenoten van andere universiteiten en om actuele onderzoeksresultaten direct te integreren in hun onderwijs. Bovendien biedt Masterlanguage ruimte aan een diverse groep gemotiveerde studenten van verschillende Nederlandse universiteiten, die bewust voor deze vakken kiezen. De studenten die het panel sprak, waren zeer positief over de inhoud en de vorm van de cursussen. Zowel docenten als studenten beschouwen deze interuniversitaire samenwerking als een duidelijke meerwaarde. Deze indruk wordt door het panel gedeeld.

4. Opleidingsbeoordeling

Standaard 1: beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Opmerking vooraf

Tijdens de visitatie van de opleidingen binnen het cluster MTL 1 aan de Universiteit Utrecht kwam de huidige politieke context van het hoger onderwijs in Nederland, waarin er enerzijds stevig bezuinigd wordt en anderzijds het huidige internationaliserings- en taalbeleid van universiteiten ter discussie staat, in veel gesprekken aan bod. Het panel hoorde hoezeer deze politieke context en de maatregelen die daaruit voortvloeien, zorgen voor een nog hogere werkdruk en onzekerheid. Het panel was onder de indruk van de strijdlustige wijze waarop met name de docenten hiermee omgaan. Het panel deelt de terechte zorgen van de opleidingen over de mogelijke effecten van maatregelen op de kwaliteit van het onderwijs. Vooral de keuze van de faculteit om vanwege de bezuinigingen een aantal taalopleidingen te stoppen, zal directe gevolgen hebben voor het onderzoek en onderwijs van het vakgebied aan de Universiteit Utrecht en voor de masteropleidingen binnen deze accreditatie. Er valt te vrezen voor de kwaliteit van het onderwijs, voor het verloren gaan van expertise, en voor een zware impact op het welbevinden van het gedreven en bekwame docententeam. Hoewel deze opmerkingen buiten de *scope* van deze opleidingsbeoordelingen vallen, wil het panel ze toch graag meegeven aan de lezers van dit rapport.

Bevindingen en overwegingen

Master Neerlandistiek

De master Neerlandistiek (60 EC) is een eenjarige opleiding die studenten voorbereidt op een loopbaan in het Nederlandse taal- en cultuurbeleid. Het programma brengt sub-disciplines als taalkunde, letterkunde, taalbeheersing en interculturele communicatie samen en verbindt die met actuele beleidsvelden zoals taaladvies, onderwijsontwikkeling, erfgoed en literatuurbeleid. Studenten ontwikkelen kennis en vaardigheden om wetenschappelijk onderbouwde adviezen te formuleren over concrete beleidsvraagstukken, met aandacht voor thema's als taalvariatie, culturele identiteitsvorming, leesbevordering en talige diversiteit. Binnen de opleiding is er expliciet aandacht voor de positionering van taal en cultuur op lokaal, nationaal en internationaal niveau, bijvoorbeeld via thema's als het Nederlands als onderwijstaal buiten Nederland, het internationale imago van Nederland of de mondiale boekenmarkt.

De opleiding onderscheidt zich door een sterk arbeidsmarktprofiel en speelt in op de duidelijke maatschappelijke behoefte aan neerlandistische expertise op het gebied van taaladvies, leesbevordering, onderwijsontwikkeling, erfgoed(educatie) en culturele integratie. Een belangrijk onderdeel van het programma is de stage, die studenten volgen bij toonaangevende organisaties in het

werkveld, zoals Stichting Lezen, International Literature Festival Utrecht (ILFU), Algemene Onderwijsbond (AOB) of Passionate Bulkboek. Veel afgestudeerden vinden vervolgens hun weg naar functies bij onder meer uitgeverijen en communicatiebureaus. Daarnaast biedt het programma studenten de mogelijkheid om door te stromen naar een eenjarige educatieve master en zo hun lesbevoegdheid te behalen.

De beoogde leerresultaten zijn gelieerd aan de Dublindescriptoren op academisch masterniveau (zie bijlage 4). Zo wordt van studenten bij het afstuderen onder andere kennis en inzicht op *gevorderd niveau* verwacht. Ze moeten in staat zijn om, naar aanleiding van een vraag of probleem op het gebied van de Nederlandse taal en cultuur, op basis van wetenschappelijke kennis en onderzoek een situatie te *analyseren*, een probleem te *signaleren*, een probleem te vertalen in een onderzoeks- of adviesvraag en een *oordeel* of een *advies* te *formuleren* aan betrokken partijen uit de samenleving. Bovendien moeten ze in staat zijn om verworven kennis en inzicht *toe te passen in een nieuwe en/of interdisciplinaire context*, zowel wetenschappelijk als maatschappelijk, die gerelateerd is aan het vakgebied van de Nederlandse taal en cultuur. Ook in het curriculum- en toetsplan dat het panel heeft ingezien, wordt goed duidelijk gemaakt hoe de eindtermen zich verhouden tot de Dublindescriptoren.

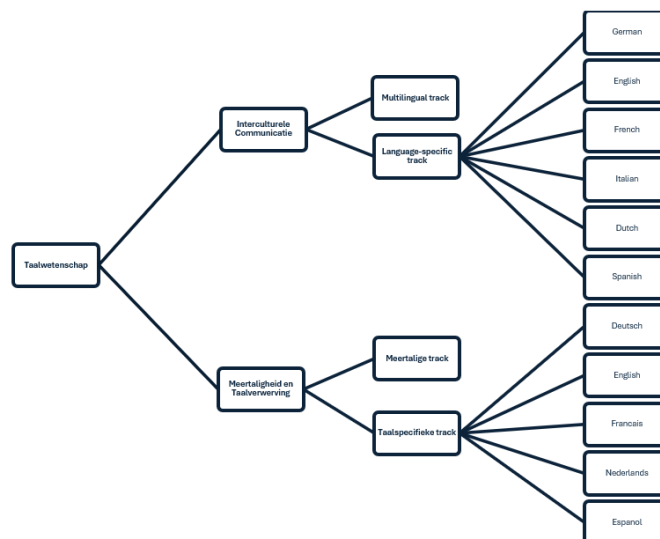
De vier leerlijnen zijn verdeeld in twee categorieën: vakinhoudelijke kennis én vaardigheden. Beide categorieën bestaan uit twee leerlijnen, dus vier in totaal. De categorie vakinhoudelijke kennis bestaat uit de leerlijnen ‘*Wetenschappelijke theorievorming*’ (leerlijn 1) en ‘*Wetenschappelijke methodologie*’ (leerlijn 2). De categorie vaardigheden bestaat eveneens uit twee leerlijnen: ‘*Wetenschappelijk rapporteren*’ (leerlijn 3) en ‘*Praktijkgericht schrijven*’ (leerlijn 4). Van alle leerlijnen sluit de leerlijn *Praktijkgericht schrijven* het meest aan bij het profiel van de opleiding vanwege de nadruk op het toepassen van beleid in de praktijk. De leerlijnen zijn verder uitgewerkt onder Standaard 2.

Het panel constateert dat de opleiding zich ten doel stelt een breed programma aan te bieden, waarin de eindtermen goed zijn uitgewerkt op masterniveau en zowel de academische als professionele oriëntatie van de opleiding overtuigend dekken. Binnen deze opzet springt de beleidsgerichte component er voor het panel duidelijk uit als een onderscheidend en inhoudelijk sterk element. De structurele aansluiting op de beroepspraktijk, onder andere via stages, wordt als meerwaarde gezien. Voorafgaand aan het bezoek heeft het panel stilgestaan bij de vraag of het wenselijk zou zijn om de brede opzet van de opleiding te versmallen of scherper te profileren. Tijdens de visitatie werd duidelijk dat de opleiding reeds een duidelijke focus kent, namelijk op taal- en cultuurbeleid in Nederland. Deze inhoudelijke oriëntatie is volgens het panel echter nog onvoldoende zichtbaar in de leerlijnen 1 tot en met 3 en in de eindtermen. Het panel adviseert daarom om deze focus explicieter te verankeren in de programmatische opbouw en leeruitkomsten. Daarnaast merkt het panel op dat de huidige opleidingsnaam niet volledig weerspiegelt waar het programma inhoudelijk voor staat. De opleiding heeft tijdens het bezoek aangegeven te overwegen om de wervingsnaam of ondertitel aan te passen naar ‘*Taal- en Cultuurbeleid in Nederland*’. Het panel staat positief tegenover deze gedachte, aangezien een dergelijke benaming zou bijdragen aan een duidelijker profiel en de maatschappelijke relevantie van

de opleiding krachtiger voor het voetlicht kan brengen. Het panel wijst tot slot op de spanning tussen facultaire beleidsdoelstellingen, zoals de top-down ingevoerde leerlijnen rond digitalisering en thematisch onderwijs, en de haalbaarheid daarvan binnen het bestaande programma. Het raadt aan terughoudend te zijn met het introduceren van te veel nieuwe elementen binnen de huidige eindtermen, om de focus te behouden.

Master Taalwetenschappen/Linguistics

Het profiel van de master Taalwetenschappen (60 EC) wordt bepaald door de thema's meertaligheid en diversiteit. Deze thematiek wordt uitgewerkt in een combinatie van taaloverstijgende cursussen in het Nederlands of het Engels én taal- en cultuurspecifieke cursussen in het Duits, Engels, Frans, Italiaans (behalve in de track Meertaligheid en Taalverwerving), Nederlands en Spaans. Voor een schematisch overzicht zie afbeelding 1. De combinatie van een overkoepelende thematiek (meertaligheid en diversiteit) en de specialisatie in een taal (in één van de zes verschillende subtracks, waarbij de keuzecursussen in de doeltaal worden gedoceerd) is typerend voor de Universiteit Utrecht. De opleiding kenmerkt zich ook door een intensieve voorbereiding op de beroepspraktijk via een cursusaanbod dat gericht is op het toekomstig werkveld, door toepassingsgerichte opdrachten binnen de cursussen en een verplichte stage/praktijkcomponent. De master Taalwetenschappen kent twee afstudeerrichtingen in de vorm van twee aparte tracks met ieder een eigen profiel: Meertaligheid en Taalverwerving (MTV) en Interculturele communicatie (ICC). Beide tracks kennen ook 'subtracks': een Meertalige subtrack en een Taalspecifieke subtrack.



Afbeelding 1. Tracks en subtracks in de master Taalwetenschappen

De tracks hebben dezelfde eindtermen, maar zijn verschillend in opbouw en inhoud. De beoogde leerresultaten van beide tracks zijn gelieerd aan de Dublin descriptors op academisch masterniveau (zie

bijlage 4). Zo wordt van studenten bij het afstuderen onder andere *diepgaande kennis van en inzicht in* het vakgebied en grondige kennis van het specialisme binnen de opleiding verwacht, vaardigheden om *zelfstandig* problemen in het vakgebied te *identificeren, formuleren en analyseren*, en om mogelijke oplossingen voor te stellen.

De track Meertaligheid en Taalverwerving onderzoekt taal als systeem in relatie tot meertaligheid en taalverwervingsprocessen, zowel afzonderlijk als in samenhang. Centraal binnen het programma staan drie complementaire benaderingen: de psycholinguïstische, de sociolinguïstische en de taaltheoretische. Deze vormen de basis voor zowel fundamenteel als praktijkgericht onderzoek, dat bijdraagt aan maatschappelijke ontwikkeling, participatie en advisering binnen uiteenlopende organisaties in Nederland. Onderwijs en onderzoek richten zich zowel op algemene aspecten van meertaligheid en taalverwerving als op toepassingen hiervan binnen de zes betrokken talen. Juist deze koppeling van moderne talen aan de centrale thema's, gecombineerd met een sterke oriëntatie op praktijk, beleid en advisering, maakt MTV onderscheidend binnen het veld van taalwetenschappelijke masterprogramma's in Nederland.

De track Interculturele Communicatie wordt gekenmerkt door een centrale focus op het leren reflecteren *op* en effectief benutten *van* diversiteit. Diversiteit wordt daarbij breed geïnterpreteerd, namelijk vanuit individuele, bedrijfsmatige, culturele, etnische, gendergerelateerde en maatschappelijke perspectieven. Binnen de opleiding zijn de zes betrokken talen niet alleen object van studie, maar ook de voertaal binnen de respectieve Taalspecifieke subtracks. De track hanteert een intrinsiek comparatief en meertalig perspectief, waarbij studenten leren navigeren tussen taal- en cultuurgrenzen. De centrale vraag is hoe bemiddeling (mediation) tussen talen en culturen mogelijk is, zowel op individueel als op collectief niveau. Daarbij is er nadrukkelijk aandacht voor inclusie (intercultureel begrip) en exclusie (discriminatie en racisme).

Beide tracks zijn opgebouwd uit vijf leerlijnen die gericht zijn op de opbouw van vakinhoudelijke en academische competenties, aangevuld met een zesde leerlijn binnen de track Interculturele Communicatie. In de leerlijn *Taaloverstijgende kennis* verwerven studenten theoretische en conceptuele inzichten die richting geven aan het bestuderen van Meertaligheid en Taalverwerving of Interculturele Communicatie. Afhankelijk van de gekozen track ligt de nadruk hierbij op taaltheoretische en socio- en psycholinguïstische benaderingen (Meertaligheid en Taalverwerving) of op interdisciplinair gefundeerde theorieën over communicatie in internationale contexten (Interculturele Communicatie). De leerlijn *Taalspecifieke verdieping* biedt studenten de mogelijkheid om specialistische kennis op te bouwen binnen een specifiek taal- en cultuurgebied. Studenten analyseren hierin taalgebruik en taalstructuren waarbij de focus binnen Meertaligheid en Taalverwerving ligt op academische en professionele vaardigheden en binnen Interculturele Communicatie op specialistische kennis op het gebied van culturele nuances en de toepassing in communicatieve situaties. De leerlijn *Onderzoeksmethoden* is

methodologisch van aard en bereidt studenten voor op zelfstandig wetenschappelijk onderzoek in respectievelijk Meertaligheid en Taalverwerving of Interculturele Communicatie. Binnen Meertaligheid en Taalverwerving leren studenten onderzoeksvragen te formuleren, data analyseren en bronnen en bevindingen kritisch te duiden. Binnen Interculturele Communicatie leren studenten verschillende kwalitatieve en kwantitatieve benaderingen te hanteren, van casestudy's tot discourseanalyse, en rapporteren ze hun bevindingen op een toegankelijke manier voor zowel een academisch als een professioneel publiek. Binnen de leerlijn *Advies en interventie* ontwikkelen studenten competenties om wetenschappelijk onderbouwde analyses te vertalen naar praktische adviezen of beleidsmatige interventies. Ze leren complexe vraagstukken te analyseren en oplossingen te formuleren, gericht op meertaligheid of interculturele communicatie, afhankelijk van de gekozen track. De leerlijn *Schrijven en communicatie* richt zich op de verfijning van schriftelijke en mondelinge vaardigheden in het Nederlands en/of een vreemde taal. Studenten oefenen met helder en doelgericht communiceren, zowel voor een academisch als voor een niet-specialistisch publiek, en passen deze vaardigheden toe in onder meer het stageverslag en de scriptie. Waar nodig biedt het universitaire *Skills Lab* individuele begeleiding, samen met een overzicht van workshops over schrijven, studeren en andere academische vaardigheden. Specifiek voor de track Interculturele Communicatie is er een zesde leerlijn: *Reflectie op diversiteit*. Hier leren studenten kritisch en contextbewust nadenken over taal, cultuur en communicatie in diverse samenlevingen. Deze leerlijn verbindt academische reflectie met maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheid, en draagt bij aan het zelfbewust en professioneel handelen.

Het panel heeft met belangstelling kennisgenomen van de twee afstudeerrichtingen binnen de master Taalwetenschappen. Beide tracks beschikken volgens het panel over een helder profiel. Ook vindt het de eindtermen goed uitgewerkt, van masterniveau en dekken ze zowel de academische als professionele oriëntatie van de opleiding overtuigend. Het panel waardeert de systematische opbouw van de opleiding en de integratie van onderzoek en praktijk die studenten voorbereidt op uiteenlopende loopbanen binnen onderwijs, beleid en taaladvies. De track Meertaligheid en Taalverwerving onderscheidt zich door een sterke academische inbedding in psycholinguïstische, sociolinguïstische en taaltheoretische kaders. Interculturele Communicatie biedt een eigentijdse en vernieuwende invulling van toegepaste taalkunde, met bijzondere aandacht voor culturele reflectie, taal als communicatiemiddel en het hanteren van diversiteit binnen internationale contexten. Het panel ziet deze track als een waardevolle toevoeging aan het Nederlandse *humanities*-landschap, waarin taalkundige, culturele en organisatorische perspectieven op vruchtbare wijze worden gecombineerd. Het comparatieve en meertalige karakter biedt studenten de mogelijkheid om actuele communicatievraagstukken vanuit verschillende disciplines en taalcontexten te benaderen. Het panel constateert dat de twee tracks binnen deze masteropleiding inhoudelijk van elkaar verschillen, maar oordelen dat de eindkwalificaties passend zijn voor de twee verschillende afstudeerrichtingen. In de OER worden bij de algemene eindtermen van de opleiding trackspecifieke aanvullingen gegeven. Het panel adviseert om daarnaast ook na te denken over trackspecifieke eindtermen voor beide tracks.

Master Letterkunde/Literary Studies (wervingsnaam Literature Today)

De masteropleiding *Literature Today* (60 EC) verkent literatuur in een internationale, hedendaagse en vergelijkende context. Studenten leren actuele (inter)nationale ontwikkelingen in de literatuur te analyseren, ook in hun historische context, en onderzoeken hoe literaire werken zich verspreiden en hoe wetenschappelijke inzichten vertaald kunnen worden naar een breder publiek. De masteropleiding kent een sterk internationaal, interdisciplinair en inclusief profiel, zowel onder studenten als docenten. Dit zorgt voor klassikale discussies vanuit verschillende culturele en disciplinaire perspectieven die door studenten worden gewaardeerd. De opleiding onderscheidt zich door een sterke wisselwerking tussen academische verdieping en beroepsgerichte praktijk, onder meer via stages. Ze combineert een vergelijkend perspectief met een taalgerichte focus, waarbij studenten zich kunnen specialiseren in literatuur in een Europese taal naar keuze: Engels, Nederlands, Frans, Duits of Spaans. Daarnaast kenmerkt de opleiding zich door een thematische benadering van literatuur, met nadruk op waardebeoordeling, productie en circulatie van literaire werken in het licht van globalisering, digitalisering en commercialisering.

De tracks verschillen alleen in de taal (en daarmee de geschiedenis en tradities) van de desbetreffende literaturen die de studenten bestuderen (Engelse en Vergelijkende Literatuur; Nederlandse Literatuur; Moderne Europese Literaturen in het Duits, Frans of Spaans). De beoogde leerresultaten zijn gelieerd aan de Dublin-descriptoren op academisch masterniveau (zie bijlage 4): zo wordt van studenten bij het afstuderen onder andere *diepgaande kennis van en inzicht in* het vakgebied verwacht en academische vaardigheden om problemen *onafhankelijk te identificeren, formuleren, analyseren* en mogelijke oplossingen voor te stellen.

Binnen de leerlijn *analytic skills and knowledge of the academic field* leren studenten literaire teksten kritisch te analyseren, weloverwogen oordelen te formuleren en literaire verschijnselen te plaatsen binnen brede sociale, culturele en mediale contexten. Binnen de leerlijn *writing skills* oefenen studenten met academisch schrijven en publieksgericht schrijven, zodat ze helder en doelgericht kunnen communiceren binnen en buiten de opleiding. Binnen de leerlijn *substantial repertoire and language focus* bouwen studenten een rijk literair repertoire op in een Europese taal naar keuze, afgestemd op taalspecifieke tracks die verdieping bieden binnen bijbehorende literaire tradities. Binnen *knowledge of the professional field* ontwikkelen studenten inzicht in het functioneren van de literaire sector in het digitale tijdperk, met aandacht voor zowel de uitgeverij als andere instituties zoals festivals en media.

De opleiding beschikt over een breed netwerk van professionals uit de uitgeverijsector en andere literaire organisaties, zowel binnen Nederland als internationaal. Hierdoor worden ontwikkelingen en innovaties uit het werkveld actief geïntegreerd in het curriculum. Redacteuren, literaire agenten, auteurs, vertalers en andere vakgenoten worden regelmatig uitgenodigd voor lezingen en interviews aan de UU. Via stageplaatsen onderhouden docenten en studenten ook rechtstreeks contact met deze organisaties. De opleiding heeft ook een nauwe samenwerking met het ILFU, waar studenten eveneens de kans krijgen om stage te lopen en deel te nemen aan evenementen zoals *Exploring Stories*. De opleiding probeert

permanente relaties op te bouwen of te versterken met lokale literaire instellingen, zoals met het Literatuurmuseum. Hiermee hoopt de opleiding meer stages te kunnen faciliteren en gezamenlijke onderzoeksprojecten voor studenten te ontwikkelen.

Het panel heeft het programma bestudeerd en besproken en concludeert dat de tracks, focusgebieden en leerlijnen naar behoren aansluiten op de eindtermen en het opleidingsprofiel. De eindtermen zijn zeker van masterniveau en zowel de academische als professionele oriëntatie van de opleiding is dekkend. Er is sprake van een evenwichtige combinatie van academische verdieping en praktische toepassing, met bijzondere aandacht voor de productie en circulatie van literatuur. De mogelijkheid tot individuele specialisatie via de Taalspecifieke subtracks wordt gewaardeerd, evenals de onderlinge coherentie tussen deze tracks. Het internationale en vergelijkende profiel van de opleiding wordt beschouwd als een belangrijke meerwaarde; literatuur wordt benaderd vanuit een breed, vergelijkend perspectief dat aansluit bij de internationale oriëntatie van het vakgebied.

Master Vertaalwetenschap

Per september 2025 krijgt de opleiding Vertaalwetenschap een andere croholabel en wordt 60 in plaats van 90 EC. Het panel heeft kennis genomen van deze overgang, maar is voor deze (her)accreditatie uitgegaan van de huidige situatie. Dat wil zeggen van de bestaande opleiding van 90 EC.

De huidige masteropleiding Vertaalwetenschap, gestart in 2019, is een masteropleiding van 90 EC en een unieke opleiding in Nederland. Er bestaan bij sommige andere masteropleidingen binnen het vakgebied Taalwetenschap wel specialisaties Vertaalwetenschap maar geen zelfstandige opleiding zoals deze. De masteropleiding heeft twee tracks: *Literair vertalen* en *Professioneel vertalen*. De opleiding beoogt studenten op te leiden tot vertaler of vertaalonderzoeker. Zij doet dit door studenten een breed, gemeenschappelijk kerncurriculum te bieden waarin theorie, onderzoek en (praktische en professionele) kernvaardigheden van het vertalen zijn vervlochten. Vervolgens kunnen studenten kiezen voor een van de twee tracks: *Professioneel* of *Literair vertalen*. Ten slotte is er binnen de twee tracks aandacht voor taaloverstijgende en taalspecifieke onderdelen, die worden aangeboden voor de talen Frans, Duits, Engels, Spaans en Italiaans. De opleiding presenteert zichzelf nadrukkelijk als een opleiding die de hele breedte van de vertaalwetenschap dekt en een bijdrage wil leveren aan het promoten van meertaligheid en culturele pluriformiteit door bijvoorbeeld vanuit diverse talen naar het Nederlands te vertalen.

De aansluiting van het profiel op de actualiteit van het vakgebied en de beroepspraktijk schuilt onder andere in de expliciete aandacht van de opleiding voor niet alleen de mogelijke toepassingen van (vertaal)technologie, maar ook de kritische reflectie op de professionele en ethische aspecten van technologiegebruik. Dit blijkt onder meer uit het *position statement* over AI van de opleiding. Daarnaast is de opleiding enerzijds nauw verbonden met het wetenschappelijke internationale vakgebied en tegelijkertijd sterk gericht op het beroepenveld. Ze speelt niet alleen in op actuele ontwikkelingen, bijvoorbeeld door in het curriculum aandacht te besteden aan vertaaltechnologie en gastcolleges te laten

verzorgen door belangrijke spelers uit de praktijk, maar onderhoudt ook nauwe banden met het veld. Er zijn samenwerkingsverbanden met literaire festivals en met expertisecentra, genootschappen en platformen op het gebied van vertalen. Uit evaluaties blijkt dat studenten de aansluiting met de praktijk zeer waarderen. Ten slotte is er binnen de track Professioneel vertalen de mogelijkheid om stage te lopen.

De opleiding werkt met internationaal erkende competentie modellen voor taalprofessionals die de basis vormen voor het curriculum van de opleiding. Bij de track *Professioneel vertalen* is dit het competentie model van het netwerk European Master's in Translation (EMT). De track is sinds 2019 geaccrediteerd door het EMT en de accreditatie werd in 2024 verlengd tot 2029. Dit is een erkend kwaliteitskeurmerk. Het EMT-competentiekader bestaat uit vijf competentie-‘tandwielen’ (Language and Culture, Translation, Technology, Personal and Interpersonal en Service Provision), die zich weerspiegelen in de drie leerlijnen van de track Professioneel vertalen: theorie en onderzoeksmethodologie, praktijk en beroepsoriëntatie. Deze vijf verweven domeinen vormen de basis van 35 specifieke EMT-leeruitkomsten, die terugkomen in de formulering van de eindtermen van de track. Daarnaast leggen de eindtermen ook sterk de nadruk op de onderzoeks- en vertaalwetenschappelijke dimensie.

Bij de track *Literair vertalen* is het competentie model dat van de Plateforme Européenne pour la traduction littéraire (PETRA-E). Dit model wordt in Europa bij opleidingen literair vertalen breed gehanteerd. Dit referentiekader bestaat uit 8 competenties waaronder 49 descriptoren vallen. Naast de talige, tekstuele, literair-culturele, professionele en evaluatieve competenties, worden ook de transfercompetentie, de heuristische competentie en de onderzoekscompetentie onderscheiden, die allemaal terugkomen in de eindtermen van de track. Ook deze track combineert de sleutelcompetenties met een benadering van toetsing die is afgeleid van de taxonomie van Bloom. De track is sterk gericht op het hoogste taxonomieniveau van creëren, waarbij alle lagere vaardigheden een rol spelen. De beoogde leerresultaten zijn hiermee sterk gelieerd aan het vakgebied. Daarnaast zijn ze gelieerd aan de Dublindescriptoren op academisch masterniveau (zie bijlage 4): zo wordt van studenten bij het afstuderen onder andere *diepgaande* kennis en inzicht verwacht, dat ze *zelfstandig* onderzoek kunnen doen en een *kritische* houding kunnen aannemen. In het curriculum- en toetsplan dat het panel heeft ingezien is duidelijk hoe de eindtermen zich verhouden tot de Dublindescriptoren. Ook het profiel van de opleiding met o.a. aandacht voor meertaligheid en vreemde talen en de twee tracks komen duidelijk tot uitdrukking in de eindtermen. Bij de trackspecifieke eindtermen van de professionele track is er onder andere aandacht voor vaktechnisch vertalen en vertaaltechnologie en bij de literaire track voor het vertalen van literaire teksten.

Het panel vindt het profiel van de opleiding overtuigend neergezet en aansprekend. Het panel is eveneens positief over de aansluiting van de opleiding op internationaal erkende competentieprofielen. Ook vindt het de eindtermen goed uitgewerkt, van masterniveau en zowel de academische als professionele oriëntatie van de opleiding overtuigend dekken. Het enige advies in dezen is om de

duidelijke aandacht voor (vertaal)technologie en AI (in het nieuwe programma) een prominentere plek te geven in de eindtermen en ook op te nemen in de trackspecifieke eindtermen voor Literair vertalen. Ook denkt het panel dat de opleiding haar vertaaltalen wellicht moet uitbreiden of aanpassen aangezien deze vooralsnog voornamelijk West-Europees zijn. De opleiding onderkent dit overigens zelf ook en is actief bezig met de vraag of de huidige taalprofielen (Frans, Duits, Engels, Spaans, Italiaans) het beste de belangen van studenten, het vakgebied en de maatschappij dienen. Ten slotte en wederom met het oog op de toekomst: als de opleiding in de toekomst niet alleen *naar* het Nederlands, maar ook *vanuit* het Nederlands gaat vertalen, dan raadt het panel aan dit ook terug te laten komen in de eindtermen. Het panel prijst de opleiding voor de blik naar buiten, door oog te hebben voor actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied en in constante verbinding te staan met het werkveld. Zowel docenten als studenten positioneren zichzelf dan ook nadrukkelijk als ambassadeur van het vertaaltak: vertalen is een vak en een beroep waarbij gebruik gemaakt kan worden van technologie, maar vertalers kunnen niet vervangen worden door technologie. Het panel vindt in dit opzicht de aandacht voor de ethische aspecten van vertaaltechnologie ook te prijzen.

Conclusie

Master Neerlandistiek:

De eindtermen zijn volgens het panel goed uitgewerkt, op masterniveau en dekken zowel de academische als de professionele oriëntatie overtuigend. De beleidsgerichte component springt er duidelijk uit als een onderscheidend en inhoudelijk sterk element. Het panel staat dan ook positief tegenover het idee om de wervingsnaam of ondertitel aan te passen naar 'Taal- en Cultuurbeleid in Nederland'. Deze duidelijke focus op taal- en cultuurbeleid in Nederland is echter nog onvoldoende zichtbaar in de leerlijnen en in de eindtermen. Het panel adviseert daarom deze focus explicieter te verankeren in de programmatische opbouw en leeruitkomsten. De structurele aansluiting op de beroepspraktijk wordt door het panel als meerwaarde gezien. Het panel constateert tenslotte wel een spanning tussen facultaire beleidsdoelstellingen en de haalbaarheid daarvan binnen het bestaande programma. Het raadt faculteit en opleiding aan terughoudend te zijn met het introduceren van te veel nieuwe elementen binnen de huidige eindtermen.

Master Taalwetenschappen:

Het panel vindt dat beide tracks van de opleiding beschikken over een helder profiel. De eindtermen zijn weliswaar algemeen, maar goed uitgewerkt, van masterniveau en dekken overtuigend zowel de academische als professionele oriëntatie van de opleiding. Het panel waardeert eveneens de systematische opbouw van de opleiding en de integratie van onderzoek en praktijk. Tenslotte ziet het panel de track Interculturele Communicatie als een waardevolle toevoeging aan het Nederlandse *humanities*-landschap.

Master Letterkunde:

Het panel beschouwt het internationale en vergelijkende profiel van de opleiding als een belangrijke meerwaarde. Het vindt de eindtermen zeker van masterniveau en zowel de academische als professionele oriëntatie van de opleiding overtuigend dekken. Er is sprake van een evenwichtige combinatie van academische verdieping en praktische toepassing. Tenslotte waardeert het panel de mogelijkheid tot individuele specialisatie via de taalspecifieke subtracks, evenals de onderlinge coherentie tussen deze tracks.

Master Vertaalwetenschap:

Het panel vindt het profiel van de opleiding overtuigend en aansprekend. De eindtermen zijn goed uitgewerkt, van masterniveau en dekken zowel de academische als professionele oriëntatie van de opleiding overtuigend. Bovendien sluiten ze goed aan op internationaal erkende competentieprofielen. Het panel prijst de aandacht voor de ethische aspecten van vertaaltechnologie van de opleiding. Het waardeert eveneens de blik naar buiten: met oog voor actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied en in constante verbinding met het werkveld. Het panel adviseert daarnaast om de duidelijke aandacht voor (vertaal)technologie en AI een prominentere plek te geven in de eindtermen en op te nemen in de trackspecifieke eindtermen voor Literair vertalen. Ook adviseert het om de voornamelijk West-Europese vertaaltalen uit te breiden of aan te passen aan de maatschappelijke noden. Als de opleiding in de toekomst niet alleen naar het Nederlands, maar ook vanuit het Nederlands gaat vertalen, dan zou het panel aanraden dit ook terug te laten komen in de eindtermen.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 1**, beoogde leerresultaten.

Standaard 2: onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen en overwegingen

Curriculum

Opleidingsoverstijgende bevindingen

Het panel ziet dat het principe van *student-centred learning* bij de masters centraal staat, bijvoorbeeld doordat studenten de ruimte krijgen om hun stage en scriptieonderzoek af te stemmen op hun persoonlijke interesses, professionele ambities en de gekozen track. Het panel is, net als de studenten zelf, positief over het eigenaarschap dat studenten krijgen om zich verder te specialiseren.

Master Neerlandistiek

De masteropleiding Neerlandistiek (60 EC) bestaat uit een kerncurriculum (20 EC), twee keuzecursussen uit de andere masters zoals Literature Today of Taalwetenschappen (10 EC totaal), een onderzoeksproject (15 EC) en een praktijkonderdeel (stage) (15 EC). Uit de gesprekken blijkt dat studenten zich door het kerncurriculum voldoende voorbereid voelen op de eindschrijft.

De opbouw van de leerlijnen vindt plaats in het kerncurriculum van het programma. De leerlijn '*Wetenschappelijke theorievorming*' leert studenten om relevante theoretische concepten en uitgangspunten op het gebied van de Nederlandse taal, communicatie en letterkunde weer te geven, toe te lichten, wetenschappelijk te duiden en kritisch te beoordelen (leerlijn 1a). Hij leert studenten daarnaast om een theoretisch kader voor een wetenschappelijk onderzoek op te stellen, te motiveren en toe te passen (leerlijn 1b). De leerlijn '*Wetenschappelijke methodologie*' leert studenten om relevante methodologische kaders en modellen op het gebied van de Nederlandse taal, communicatie en letterkunde weer te geven, toe te lichten, wetenschappelijk te duiden en kritisch te beoordelen (leerlijn 2a). Hij leert studenten daarnaast om onder begeleiding een methodologisch kader voor een wetenschappelijk onderzoek te ontwerpen, te motiveren en toe te passen (leerlijn 2b). De leerlijn '*Wetenschappelijk rapporteren*' leert studenten om volgens de gangbare wetenschappelijke normen te rapporteren over relevant wetenschappelijk onderzoek op het gebied van Nederlandse taalkunde, communicatie en letterkunde (leerlijn 3a). De leerlijn '*Praktijkgericht schrijven*' leert studenten om te communiceren naar een publiek van niet-specialisten over wetenschappelijke kennis en over inzichten en oordelen die gebaseerd zijn op wetenschappelijke kennis (leerlijn 4a, publieksgericht). Daarnaast leert hij studenten op basis van wetenschappelijke kennis en onderzoek een oordeel of advies te formuleren aan betrokken partijen uit de samenleving over een relevant maatschappelijk verschijnsel op het gebied van de Nederlandse taal, communicatie en cultuur (leerlijn 4b, beleidsgericht).

In het kerncurriculum bouwen studenten een stevige basis op in alle wetenschappelijke theorie (leerlijn 1a) en methodologie (leerlijn 2a), waarbij taalkunde, letterkunde, communicatie en interculturele communicatie centraal staan. In de vervolgfase zetten zij deze kennis om in een zelfstandig

onderzoeksproject (leerlijn 1b en 2b) dat wetenschappelijk of beleidsgericht van aard is. Vanuit het arbeidsmarktgerichte perspectief leren studenten actuele vraagstukken rondom taal en cultuur te benaderen vanuit verschillende perspectieven, zoals leesbevordering, culturele diversiteit, literair erfgoed en communicatiepraktijken in een meertalige samenleving. Hier komen bijvoorbeeld thema's aan bod als onderwijs in het Nederlands buiten Nederland, het beeld van Nederland in het buitenland of de internationale literaire markt.

Naast deze brede neerlandistische vorming, stellen de keuzecursussen en de individuele onderdelen, zoals de stage (leerlijn 3 en 4) en de scriptie, studenten in staat om hun eigen profiel te verdiepen. Dit kan binnen taalkunde, letterkunde of op het snijvlak van beide disciplines. De keuzeonderdelen, gastcolleges en de verbinding met praktijk middels een stage worden door studenten erg gewaardeerd, zo blijkt uit het studentenhoofdstuk. De keuzecursussen worden aangeboden in samenwerking met andere opleidingen van de Universiteit Utrecht binnen het domein van taal, communicatie en letterkunde. Het betreft overwegend cursussen uit de Nederlandstalige tracks van de opleiding Literatuur vandaag en de tracks Interculturele communicatie en Meertaligheid en Taalverwerving. Studenten kunnen zich via keuzecursussen binnen het domein van (interculturele) communicatie verdiepen in het analyseren van taalgebruik binnen organisaties en diverse maatschappelijke contexten. Hoewel deze cursussen studenten trainen in wetenschappelijk rapporteren, zijn de schrijfproducten doorgaans minder expliciet gericht op publieksgerichte of beleidsmatige communicatie, met uitzondering van vakken als *'De schrijver als criticus'* en *'Schrijven voor een breed publiek'*. Niettemin doen studenten in deze keuzeruimte relevante kennis, analytisch vermogen en academische vaardigheden op die hen in staat stellen kritisch te reflecteren op, en bij te dragen aan, vraagstukken rond taal- en cultuurbeleid.

In het tweede semester voeren studenten onder begeleiding een zelfstandig afstudeeronderzoek uit. Dit scriptietraject vormt een verdieping van de leerlijnen 1a, 2a en 3, en geeft inhoud aan de vervolgstappen in leerlijnen 1b en 2b. Binnen dit onderzoeksdeel kunnen studenten zich profileren binnen een van de neerlandistische disciplines. Een ander verplicht onderdeel van de opleiding is een stage in een werkveld dat zich bezighoudt met Nederlandse taal en cultuur. De stage past bij het profiel van de opleiding en kent zowel een praktische als een onderzoeksmatige component, waarbij het onderzoek academisch van aard kan zijn of juist meer praktijkgericht (zoals in de vorm van een beleidsadvies). Afhankelijk van de invulling draagt de stage bij aan de ontwikkeling binnen leerlijnen 3 en 4.

Het panel is te spreken over de inhoudelijke structuur van de masteropleiding. De opbouw van het curriculum is doordacht en de vakken sluiten goed aan bij de (gestelde) beoogde leerdoelen. Ook de inhoudelijke kwaliteit van de afzonderlijke vakken wordt als solide en samenhangend beoordeeld. Het panel is met name enthousiast over de integratie van het praktijkonderdeel in de vorm van een stage. Deze wordt door studenten als zeer waardevol ervaren en sluit goed aan bij de beleidsmatige oriëntatie van de opleiding. De vakken worden als actueel en interessant beoordeeld door zowel het panel als door studenten in het studentenhoofdstuk en in de gesprekken.

Master Taalwetenschappen/Linguistics

De opleiding Taalwetenschappen bestaat uit een taaloverstijgend curriculum (Engels- en Nederlandstalig), taalspecifieke cursussen (Duits, Engels, Frans, Nederlands, Spaans en Italiaans¹), praktijkcomponent (stage) en scriptie. De samenhang in het programma wordt bewerkstelligd via vijf leerlijnen: *Taaloverstijgende kennis* (1), *Taalspecifieke verdieping* (2), *Onderzoeksmethoden* (3), *Advies en interventie* (4) en *Schrijven en communicatie* (5). De track Interculturele Communicatie kent nog een zesde leerlijn: *Reflectie op diversiteit* (6).

Het kerncurriculum van Meertaligheid en Taalverwerving bestaat uit taaloverstijgende cursussen die onderzoeksmethoden en taaltheoretische, sociolinguïstische, psycholinguïstische benaderingen van meertaligheid en taalverwerving behandelen. Het bestaat uit verplichte cursussen, keuzecursussen die al dan niet taalspecifiek zijn, een stage en een scriptie. Het onderzoek voor de scriptie is binnen MTV verplicht gekoppeld aan de stage en heeft voor de student van een Taalspecifieke subtrack een taalspecifiek karakter (onderwerp in en over de desbetreffende taal). Voor al deze taalspecifieke onderdelen geldt dat zij een onderzoekscomponent bevatten, waarvoor de studenten een kritische analyse uitvoeren van wetenschappelijke bronnen, eventueel gekoppeld aan empirische data die afkomstig zijn uit de taal van hun track. De vijf Taalspecifieke subtracks bieden cursussen aan over meertaligheid en taalverwerving, met als overkoepelend thema in blok 2 meertaligheid en diversiteit (gemeenschappelijk met de track Interculturele Communicatie), en in blok 3 meertaligheid en/of taalverwerving (gemeenschappelijk met de Educatieve Master).

Het kerncurriculum van Interculturele Communicatie is in de eerste helft van het jaar geprogrammeerd en bestaat uit taaloverstijgende cursussen waarin theoretische en methodische benaderingen van interculturele communicatie behandeld worden. In blok 2 bereiden studenten zich ook voor op de stage en de beroepspraktijk. Parallel aan het kerncurriculum worden zes Taalspecifieke subtracks aangeboden. Studenten die interculturele communicatie vanuit meerdere talen en culturen willen benaderen, kunnen kiezen voor de Meertalige subtrack. Studenten hebben dan keuze uit alle taalspecifieke cursussen die aangeboden worden, mits zij voor de taal voldoende lees- en luistervaardigheden hebben op academisch niveau. De verschillende tracks zijn verbonden door overkoepelende thema's. In blok 1 nemen studenten deel aan het vak Culturele representaties en identiteit, dat gezamenlijk wordt aangeboden met de masteropleiding Literature Today. In blok 2 staat het vak Meertaligheid en Diversiteit centraal, dat wordt gedeeld met de track Meertaligheid en Taalverwerving. Daarnaast volgen studenten het deels taalspecifieke vak Intercultureel adviseren. In blok 3 schrijven studenten een scriptie (15 EC) en in blok 4 lopen zij stage (15 EC) en verrichten daarin een praktijkgericht onderzoek.

Studenten kunnen onder andere taalspecifieke cursussen kiezen uit het landelijke Masterlanguage-aanbod. De relevante cursussen zijn door de programmacoördinatoren uit het landelijk aanbod

¹ De Italiaanse taalspecifieke cursus is alleen te volgen binnen de track Interculturele Communicatie

geselecteerd en opgenomen in de OER. Het is ook mogelijk om een Meertalige subtrack te volgen waarbij studenten kiezen uit verschillende taalspecifieke keuzecursussen. In het gehele curriculum wordt gewerkt aan (academische) taalvaardigheid, zowel in het Nederlands aan de hand van opdrachten binnen de taaloverstijgende cursussen en cursusonderdelen, als eventueel in een vreemde taal binnen de cursussen die deel uitmaken van een Taalspecifieke subtrack. Bij aanvang van het programma worden studenten geattendeerd op het Skills Lab dat ondersteuning biedt indien de communicatieve vaardigheden niet op het vereiste niveau zijn.

Het panel heeft de curricula van beide afstudeerrichtingen bestudeerd en concludeert dat de leerlijnen naar behoren aansluiten op de eindtermen en het opleidingsprofiel. Het panel spreekt haar waardering uit voor de evenwichtige integratie van theoretische verdieping en praktijkgerichte elementen binnen beide curricula. Een recente ontwikkeling binnen het curriculum van MTV is de toevoeging van een extra track gericht op Nederlands als tweede taal (NT2). Deze track is bedoeld om studenten aan te trekken die naast hun masterdiploma ook een certificaat willen behalen als bekwaam NT2-docent. Hoewel dit plan nog in ontwikkeling is, is het panel positief over deze voorgenomen uitbreiding en de mogelijkheid om een NT2-certificaat te behalen.

Binnen het curriculum van MTV is onderzoeksmethodologie als aandachtspunt naar voren gekomen. Studenten gaven tijdens de gesprekken aan zich onvoldoende toegerust te voelen op methodologisch vlak. Zij missen een duidelijke en gestructureerde introductie in onderzoeksmethoden. Voorheen werd dit aspect gedekt in een specifiek methodologievak, maar dat is vanwege bezuinigingen komen te vervallen. In de huidige opzet is onderzoeksmethodologie verweven in verschillende vakken, maar zowel studenten als docenten ervaren dat dit onvoldoende consistentie en diepgang biedt. Docenten gaven bovendien aan niet altijd in de gelegenheid te zijn om buiten hun eigen vakgebied methodologische begeleiding te bieden, wat leidt tot een grotere verantwoordelijkheid bij studenten om deze kennis zelfstandig te verweven. Het panel beoordeelt het ontbreken van een zelfstandige cursus onderzoeksmethodologie als een tekortkoming, zeker gezien het academische karakter van het programma en de eisen die worden gesteld aan zelfstandig onderzoek binnen de stage en scriptie. Het adviseert om de inbedding van onderzoeksmethodologie nog eens kritisch te bekijken en te zoeken naar mogelijkheden om dit onderdeel een duidelijkere plaats te geven in het curriculum.

Master Letterkunde/Literary Studies (wervingsnaam Literature Today)

De masteropleiding Literature Today (60 EC) biedt een keuze uit drie verschillende tracks: *English and Comparative Literature* (Engelstalig), *Dutch Literature* (Nederlands- en Engelstalig), en *Modern Literature* (Franse, Duitse en Spaanse literatuur) (Nederlands- en Engelstalig en taalspecifiek).

De opleiding hanteert een basisstructuur die is opgezet langs drie zogenaamde focusgebieden: Core theories, Skills en Electives (keuzevakken)/Language focus. Studenten lopen gedurende de opleiding in principe een stage (15 EC), maar mogen deze ook vervangen door keuzevakken en/of een vak binnen de Masterlanguage. Studenten zijn zelf verantwoordelijk voor het vinden van een stageplaats (in binnen- of

buitenland), bijvoorbeeld bij een uitgeverij of culturele instelling. De opleiding faciliteert dit proces via een stagebank gebaseerd op eerdere stageplaatsen, en waarborgt de kwaliteit door beoordeling vanuit het stageteam. Gedurende de stage ontvangen studenten begeleiding vanuit zowel het docententeam als de stageverlener, en ronden zij de stage af met een 'Internship' report (met onderzoekscomponent). Uit de gesprekken met studenten komt naar voren dat het vinden van een passende stageplek soms uitdagend kan zijn, vooral voor internationale studenten die ervaren dat Nederlandstalige organisaties minder toegankelijk voor hen zijn. Studenten geven aan dat zij behoefte hebben aan meer ondersteuning vanuit de opleiding bij het zoeken van een geschikte stage. Het panel ziet dat de opleiding hier al enige maatregelen voor heeft getroffen, bijvoorbeeld in de informatievoorziening rond het stageproces. Studenten hebben dit ook als helpend ervaren. Toch wil het panel de opleiding aanmoedigen om verdere maatregelen te treffen om het zoeken van een stageplek te vergemakkelijken, met specifiek aandacht voor internationale studenten. Daarnaast blijkt dat veel stageplaatsen een minimale duur van zes maanden hanteren, terwijl de opleiding formeel een drie maanden durende stage voorziet. Studenten stemmen hier regelmatig mee in, wat resulteert in een langere stage dan het curriculum voorschrijft. De opleiding heeft hierop geanticipeerd door de stage in blok 4 te positioneren, zodat studenten de mogelijkheid hebben om hun stage in de zomer voort te zetten. In deze verlengde periode is echter geen formele begeleiding voorzien vanuit docenten. Zowel een passende stageplek vinden, als de uitloop van de studie door de stage, waren punten die ook uit de vorige visitatie naar voren kwamen. Het panel waardeert de reeds genomen maatregelen en ziet deze als stappen in de goede richting. Tegelijkertijd moedigt het panel de opleiding aan om deze lijn voort te zetten en verdere verbeteringen te verkennen. Op dit moment bevat het curriculum twee 'tutorials' waarin digitale vaardigheden aan bod komen: Translation Networks en Cognitive Literary Studies. De opgedane ervaringen binnen deze vakken bieden waardevolle aanknopingspunten om digitale geletterdheid in de toekomst structureel in het programma te integreren. In de SWOT-analyse geeft de opleiding aan dat er voor 2025–2026 plannen zijn om, in samenwerking met de Research Master Nederlandse Literatuur en Cultuur, een keuzevak Digital Humanities (5 EC) aan te bieden in blok 3. Met deze cursus wil de opleiding studenten de mogelijkheid bieden om hun digitale vaardigheden verder te ontwikkelen. Het panel is positief over deze ontwikkeling en spreekt haar waardering uit voor de ambitie om digitale geletterdheid meer permanent te verankeren binnen het curriculum.

Het panel is te spreken over het aangeboden curriculum en beschouwt het vakkenaanbod als inhoudelijk sterk, divers, eigentijds en goed op elkaar afgestemd. Het panel waardeert ook de zogenaamde 'cross-over' tussen de programma's van de tracks, omdat dit bijdraagt aan een verbreding van het academisch perspectief van studenten. Op basis van de beschikbare documentatie en de gevoerde gesprekken concludeert het panel dat studenten het academisch jaar als intensief en relatief kort ervaren. Zij geven aan dat er, bijvoorbeeld bij het volgen van een stage, beperkte ruimte is om alle programma-onderdelen binnen het gestelde jaar succesvol af te ronden. Het panel adviseert de opleiding daarom om het curriculum kritisch te evalueren op studielast, prioritering en haalbaarheid, en erop toe te zien dat de

focus van het programma helder blijft en haalbaar binnen het beschikbare tijdsbestek. Als reactie op de signalen van studenten over de positionering van de stage is deze door de opleiding verplaatst van blok 3 naar blok 4, waardoor de balans binnen het curriculum verbetert. Het panel spreekt haar waardering uit voor deze aanpassing, die laat zien dat studentenfeedback serieus wordt genomen en leidt tot concrete verbeteringen. Ook de inzet van een klankbord per cohort draagt hieraan bij; dit zijn gesprekken die studenten en docenten een toegankelijke structuur biedt om op laagdrempelige wijze input te leveren over het onderwijs.

Master Vertaalwetenschap

De opleiding heeft met de overgang naar een curriculum van 60 EC per 1 september al veel zaken, die bij het curriculum van 90 EC speelden, aangepakt. Daarover valt meer te lezen onder het kopje docenten en begeleiding.

De opleiding Vertaalwetenschap bestaat uit een gemeenschappelijk kerncurriculum van vijf cursussen en een trackspecifiek deel voor respectievelijk de tracks *Professioneel* en *Literair vertalen*. In het gemeenschappelijk deel staat de studie van het vertaalproces centraal (preliminaire fase, vertaalfase, evaluatieve fase), waarbij vertaling altijd binnen de sociale, historische en culturele context wordt geplaatst. In dit kerncurriculum worden theorievorming over vertalen, praktische vertaling en de professionele dimensie geïntegreerd. Beide tracks bevatten daarnaast een taalspecifiek en taaloverstijgend deel; het taalspecifieke deel wordt aangeboden voor de talen Duits, Engels, Frans, Italiaans en Spaans. Het trackspecifieke deel bevat een taalspecifieke keuzecursus (blok 2), die wordt aangeboden vanuit de track Interculturele Communicatie van de master Taalwetenschappen. De opleiding wordt afgesloten met de individuele onderdelen: het vertaalproject en de scriptie, waarin alle aspecten van het vertalen samen komen.

Daarnaast lopen door het curriculum drie leerlijnen: een leerlijn theorie en onderzoeksmethodologie, een leerlijn praktijk en een leerlijn beroepsoriëntatie. De leerlijnen zijn sterk met elkaar en met een groot aantal eindtermen verweven. In een aantal cursussen is meer dan één leerlijn geïntegreerd. De opleiding ziet deze integratie als essentieel: vertaling is een complex fenomeen dat meer is dan de som van de samenstellende delen en vertaalvaardigheden ontwikkelen zich alleen op een geïntegreerde, integratieve manier. Ondanks deze verwevenheid heeft elke cursus in het curriculum één leerlijn als hoofdfocus. Studenten geven in het studentenhoofdstuk aan dat tussen deze drie leerlijnen een goede balans zit en dat alle aspecten ook voldoende aan bod komen in de twee tracks. Ze zijn wel wat kritischer over de aansluiting van de leerlijnen en de verschillende vakken en de samenhang hiertussen: zo komen onderwerpen vaak in meerdere vakken terug.

Een aparte vermelding verdient de stage. Dit is een verplicht onderdeel van de professionele track, maar niet van de literaire. De professionele track onderhoudt sterke banden met de arbeidsmarkt en studenten vinden met regelmaat een stageplek waar ze vaak na het afstuderen ook aan het werk kunnen. Studenten gaven wel aan het soms lastig te vinden een stageplek te vinden en zouden hier soms wat beter in begeleid willen worden. Studenten van de literaire track geven aan dat zij een stage ook fijn

hadden gevonden. Tijdens de TNO werd de onbekende stagemogelijkheid door het panel al opgemerkt als een gemiste kans en het huidige panel ziet dit ook zo.

De *literaire* trackspecifieke verdieping richt zich op specifieke aspecten van het literair vertalen en het onderzoek daarnaar: genres, stijl, sociologie en geschiedenis van het vertalen en de sociale en ethische rol van vertalers, in zowel lokaal als mondiaal perspectief. In het afsluitende vertaalproject vertalen studenten een hoogwaardige/complex, literaire tekst, waarbij de vertaling is voorzien van een vertaalrelevante tekstanalyse waarin specifieke vertaalproblemen worden besproken vanuit een vertaalwetenschappelijke vraagstelling. In de scriptie wordt onderzoek gedaan naar een aspect van het literair vertalen, vanuit tekstueel, historisch of sociologisch gezichtspunt. Zoals beschreven in Standaard 1, vormt het binnen het Europese netwerk PETRA-E ontwikkelde referentiekader voor literaire vertaalcompetenties de basis voor de opbouw van het curriculum van de track. Dit kader is het resultaat van samenwerking tussen academische instellingen en spelers in het Europese veld van literair vertalen.

De *professionele* trackspecifieke verdieping richt zich op specifieke aspecten van het gespecialiseerde niet-literaire vertalen en het onderzoek daarnaar: de discursieve kenmerken van bepaalde tekstsoorten (bijv. medische, juridische, journalistieke en educatieve teksten) in verschillende talen, het gebruik van vertaaltechnologie en de rol van kunstmatige intelligentie bij het vertalen; en de sociale en ethische rol van vertalers, in zowel lokaal als mondiaal perspectief. In het vertaalproject vertalen studenten een hoogwaardig/complex vaktalige tekst, waarbij de vertaling is voorzien van een vertaalrelevante tekstanalyse waarin specifieke vertaalproblemen worden besproken vanuit een vertaalwetenschappelijke vraagstelling. In de scriptie wordt onderzoek gedaan naar enig aspect van het niet-literair vertalen, vanuit tekstueel (specifiek corpus-linguïstisch), experimenteel, historisch of sociologisch gezichtspunt. In tegenstelling tot de literaire track is er binnen het trackspecifieke deel van deze track ook een stage.

Zoals benoemd in Standaard 1 is de track opgebouwd met inachtneming van de referentienormen voor vertalersopleidingen en vertaalcompetenties die door het EMT zijn vastgesteld. Deze referentiestandaarden zijn het resultaat van samenwerking tussen academische instellingen en de talenindustrie in Europa. Naast deze trackspecifieke referentiekaders maakt de opleiding voor het curriculum als geheel gebruik van de taxonomie van Bloom. Het curriculum is, zoals kenmerkend voor een masteropleiding, sterk gericht op het hoogste niveau “creëren” van deze taxonomie, waarbij alle lager ingedeelde vaardigheden (onthouden, begrijpen, toepassen, analyseren, evalueren) een rol spelen.

Het panel ziet een mooi opgebouwd en inhoudelijk sterk, coherent en goed uitgewerkt curriculum, waarin het profiel en de eindtermen van de opleiding overtuigend en duidelijk terugkomen. Het kerncurriculum zorgt ervoor dat de opleiding een coherent geheel vormt en ook de leerlijnen vindt het panel goed in balans. Uit de gesprekken met studenten bleek dat ze erg te spreken waren over de inhoud

van de opleiding, de kleinschaligheid en de sfeer: ze komen met veel plezier naar de lessen en noemden als stimulerend voorbeeld de diepgaande brainstormsessies over vertalingen.

Docenten en begeleiding

Opleidingsoverstijgende bevindingen

Hoewel de opleidingen te maken hebben gehad met ingrijpende ontwikkelingen en uitdagingen, sprak het panel tijdens de visitatie met zeer betrokken en gemotiveerde docententeams. Studenten ervaren hun docenten als toegankelijk en ondersteunend, en geven aan dat zij zich gedurende hun studie goed begeleid voelen. De stage- en scriptiebegeleiding is zorgvuldig en gestructureerd ingericht.

Het panel ziet binnen de teams een duidelijke bereidheid om zich constructief in te zetten voor de toekomst van de opleidingen. Daarom betreurt het panel dat het gevoel bij docenten leeft dat de bestaande masteropleidingen bij de facultaire herstructurering van het curriculum en de bredere faculteitsplannen vanaf het begin onvoldoende zijn betrokken. Tijdens de gesprekken met docenten kwam hierover herhaaldelijk onvrede naar voren. Het panel adviseert de faculteit dan ook om het gesprek met de docententeams te intensiveren en hen actief te betrekken bij het vormgeven van toekomstige ontwikkelingen. Daarbij wordt aanbevolen om de potentie van de teams nadrukkelijk mee te nemen in de besluitvorming. Hoewel deze opmerkingen buiten de *scope* van deze opleidingsbeoordelingen vallen, wil het panel ze toch graag meegeven aan de lezers van dit rapport.

Master Neerlandistiek

De opleiding beschikt over een kleinschalig en toegewijd team van veertien docenten (2 fte). Van hen beschikken negen over een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) en drie over een Seniorkwalificatie Onderwijs (SKO). Op onderzoeksgebied hebben negen docenten een basiskwalificatie en twee een seniorkwalificatie.

Het panel is positief over de kwaliteit en inzet van het docententeam binnen de master Neerlandistiek. De docenten worden door studenten als toegankelijk, benaderbaar en inhoudelijk sterk gekwalificeerd. Studenten spreken expliciet hun waardering uit in het studentenhoofdstuk en gedurende de gesprekken over de betrokkenheid en deskundigheid van de docenten. De opleiding heeft een diverse instroom van studenten met uiteenlopende bachelorachtergronden, waarvan een deel niet vanzelfsprekend aansluit op het Neerlandistisch domein. Dit stelt het docententeam voor de uitdaging onderwijs te verzorgen dat zowel inhoudelijk diepgaand is als toegankelijk voor studenten met verschillende voorkennis en academische achtergronden. Het panel constateert dat deze heterogeniteit niet als belemmering maar juist als verrijking wordt ervaren door zowel docenten als studenten. Het panel waardeert deze kennisuitwisseling, omdat de uiteenlopende perspectieven kunnen leiden tot levendige discussies en een stimulerend leerklimaat.

Master Taalwetenschappen/Linguistics

Het docententeam binnen de mastertracks Meertaligheid en Taalverwerving en Interculturele Communicatie kenmerkt zich door een sterke inhoudelijke betrokkenheid en academische gedrevenheid. De opleiding beschikt over een team van 35 docenten (18 fte). Van hen beschikken zeventien over een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) en negen over een Seniorkwalificatie Onderwijs (SKO). Op onderzoeksgebied hebben 29 docenten een basiskwalificatie en drie een seniorkwalificatie.

Het panel is positief over de kwaliteit en inzet van het docententeam binnen beide tracks van de master Taalwetenschappen. Het docententeam is internationaal georiënteerd, met veel native speakers met een culturele achtergrond uit een land waar de taal gesproken wordt. De opleiding ziet dit als een verrijking, en het panel is het daarmee eens. De track MTV reflecteert in haar SWOT-analyse over de soms stroeve communicatie met nieuwe stagedocenten en scriptiebegeleiders. Docenten worden sinds dit jaar in een vroeger stadium geïnformeerd over de aard van de stage en de scriptie en de benodigde begeleiding. Het panel ziet dit als een positieve ontwikkeling. Binnen ICC is door docenten bezorgdheid geuit over het gebrek aan tijd voor wetenschappelijk onderzoek. Het panel adviseert de opleiding ervoor te zorgen dat onderwijstaken kunnen worden uitgevoerd binnen de ter beschikking gestelde uren, omdat het wegvallen van onderzoekstijd geen duurzame oplossing is voor de ervaren werkdruk en het bovendien belangrijk is te waken voor het verlies van werkplezier en wetenschappelijke verankering.

Master Letterkunde/Literary Studies (wervingsnaam Literature Today)

Het docententeam binnen het masterprogramma *Literature Today* kenmerkt zich door een sterke inhoudelijke betrokkenheid en academische gedrevenheid. De opleiding beschikt over een internationaal en interdisciplinair team van 30 docenten (17 fte). Van hen beschikken 22 over een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) en vijf over een Seniorkwalificatie Onderwijs (SKO). Op onderzoeksgebied hebben 23 docenten een basiskwalificatie en drie een seniorkwalificatie. De opleiding is een interdisciplinair programma en zet docenten in uit verschillende afdelingen, te weten Literatuur, Nederlands, Engels, Frans, Duits en Spaans. De opleiding heeft, vanwege de inzet van docenten vanuit verschillende afdelingen, vaak te maken met personeelswijzigingen. Dit bedreigt volgens de opleiding soms de continuïteit en verandert de inhoud van de cursus en de onderwijsmethoden.

Het panel spreekt haar waardering uit voor de samenstelling van het docententeam, waarin een sterke diversiteit aan achtergronden, expertise en perspectieven zichtbaar is. Uit de gesprekken blijkt dat studenten zeer positief zijn over hun docenten; zij ervaren hen als deskundig, betrokken en benaderbaar. Volgens studenten zijn de colleges inhoudelijk goed gestructureerd en is men tevreden over de frequentie en kwaliteit van het contactonderwijs.

Master Vertaalwetenschap/Linguistics

Het team bestaat uit vijf 'kerndocenten' die zich bezighouden met vertaalwetenschap (waaronder een hoogleraar Vertaalwetenschap). Deze stafleden zijn binnen het departement Talen, Literatuur en Communicatie (TLC) ingebed in de afdeling Vertalen, Interculturele Communicatie en Educatie (VICE). In totaal bestaat het team uit 12 docenten, waarvan er twee niet gepromoveerd zijn en tevens geen Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) hebben. Twee van de 12 docenten hebben naast een BKO ook een SKO.

De opleiding wordt volgens het panel vormgegeven door een deskundig en gedreven docententeam. Over de leeromgeving is het panel ook te spreken: het is een kleinschalige opleiding met een goede sfeer waar studenten en docenten met veel plezier studeren en werken. Het studentenhoofdstuk beschrijft wel dat de werkdruk als hoog wordt ervaren, maar dat docenten zich hiervan bewust zijn en helpen waar nodig. De docenten verwachten dat veel zaken met de overgang naar het curriculum van 60 EC zullen verbeteren waaronder: de ervaren werkdruk zowel voor studenten als docenten, de doceerbaarheid en studeerbaarheid van het curriculum. Dat komt onder andere omdat er bij het curriculum van 60 EC nog maar één cohort studenten tegelijkertijd studeert en de werklust goed verdeeld wordt over de vier blokken. Dit leidt tot een verwachte werkdrukvermindering bij docenten, waar studenten ook van profiteren. Een ander positief bijkomstig gevolg van de overgang is dat het docententeam door hierover na te denken en dit samen te ontwikkelen nog hechter is geworden. Uit de documentatie blijkt dat het docententeam zichzelf niet alleen als deskundig en expert op hun vakgebied ziet maar ook als pleitbezorgers van (de meerwaarde van) meertaligheid en culturele pluriformiteit. Het panel vindt het mooi om te zien hoe enthousiast docenten en studenten spreken over hun opleiding. Ze zijn echt trots op hun opleiding en op het vak dat ze beoefenen en leren. Ze weten dit niet alleen uit te oefenen maar ook overtuigend over te dragen.

Studeerbaarheid, studentenbegeleiding en informatievoorziening

De studentenbegeleiding binnen de besproken masteropleidingen wordt door zowel het panel als de studenten als adequaat en ondersteunend ervaren. Docenten worden beschreven als benaderbaar, behulpzaam en actief betrokken bij het leerproces van hun studenten. Deze persoonlijke benadering draagt volgens studenten zichtbaar bij aan de studeerbaarheid, ondanks de korte duur en het intensieve karakter van de opleidingen. Naast de docenten zijn er binnen de opleidingen andere vormen van begeleiding waar studenten indien nodig gebruik van kunnen maken. Zo heeft iedere opleiding een studieadviseur. Iedere student kan via de studentenadviseur een of meer bijzondere voorzieningen vanwege een functiebeperking aanvragen. Uit de gesprekken en in de studentenhoofdstukken, blijkt dat studenten die in contact zijn geweest met studieadviseurs, zeer tevreden zijn over de begeleiding en adviezen die ze kregen. Op facultair niveau zijn er welzijnstrainers die in samenwerking met de studieadviseurs trainingen aanbieden op het gebied van studievaardigheden, welzijn en de persoonlijke kant van professionele ontwikkeling, of studenten doorverwijzen naar universiteitsbrede vergelijkbare trainingen. Indien een student kampt met mentale welzijnsproblemen, die de studievoortgang in de weg

staan, dan kan een student terecht bij de studentenpsychologen. Met vragen over bijvoorbeeld studiefinanciering en wettelijke- of universitaire regelingen kan een student naar een studentendecaan. Ten slotte kunnen studenten naar facultaire *Career Officer* voor informatie en workshops over hun toekomstmogelijkheden.

Het panel waardeert de inspanningen van de opleidingen om studenten met een functiebeperking te ondersteunen, onder meer door het bieden van extra tijd bij tentamens en het creëren van kleinschaligere toetsomgevingen. Uit de gesprekken blijkt echter dat deze maatregelen soms organisatorische uitdagingen met zich meebrengen, met name bij het vinden van voldoende surveillanten voor de diverse tentamenlokalen. Hierdoor nemen docenten regelmatig deze taak op zich. Hoewel het panel de inclusieve benadering positief beoordeelt, wil het tevens aandacht vragen voor de impact en consequenties hiervan op de – al reeds bestaande - werkdruk van docenten. Het adviseert de opleidingen om naar oplossingen te zoeken die zowel de toegankelijkheid voor studenten als de werkdruk van docenten in balans houden.

De combinatie van de stage en de scriptie vormt in alle opleidingen een terugkerende uitdaging. Hoewel verlenging van de stage na/tijdens de zomer mogelijk is, ervaren studenten de combinatie van deze twee programma-onderdelen als bijzonder intensief. Uit het studentenhoofdstuk van de master Neerlandistiek blijkt dat studenten een aanzienlijke toename van studiedruk aan het einde van een blok ervaren. Studenten uit de master Taalwetenschappen benoemen vooral het gebrek aan vroegtijdige begeleiding bij de zoektocht naar een stageplek als knelpunt, evenals de korte duur van het stagetraject. Binnen Interculturele Communicatie leidt gebrekkige en versnipperde informatievoorziening tot verwarring, waarbij studenten pleiten voor een centrale aanpak. Studenten uit de master Literature Today ervaren het academische jaar als te kort en uiten zorgen over het scriptietraject en het gebrek aan begeleiding bij de stages. Vooral studenten die niet vloeiend Nederlands spreken ondervonden extra uitdagingen bij het vinden van een (uitgeverij)stage.

Het panel constateert dat de opleidingen reeds concrete stappen hebben genomen om de ervaren studiedruk te verminderen en het scriptie- en stageproces beter te laten verlopen. Binnen Literature Today zijn bijvoorbeeld het stagehandboek en de toelichting tijdens de introductiedag als waardevolle aanvullingen geïmplementeerd, die zorgen voor meer helderheid en structuur in het stagetraject. In de master Neerlandistiek biedt het spreiden van deadlines studenten ruimte om hun studielast beter te verdelen. Binnen Vertaalwetenschap verwachten docenten dat de recente overgang naar een curriculum van 60 EC leidt tot verbeteringen op het vlak van studeerbaarheid en doceerbaarheid. Hoewel deze ontwikkelingen veelbelovend zijn, benadrukt het panel wel het belang van een kritische en voortdurende evaluatie van het stage- en scriptieproces en de studeerbaarheid van studenten. De effectiviteit van de reeds genomen maatregelen zou gemonitord moeten worden, zodat waar nodig tijdig kan worden

bijgestuurd. Op deze manier kunnen opleidingen blijven inspelen op de diverse behoeften van hun studentenpopulatie en de intensieve aard van de masterprogramma's in goede banen leiden.

Instroom en doorstroom

Het panel concludeert dat de instroom voor alle vier de opleidingen een aandachtspunt is: de masteropleidingen kennen kleine cohorten, waarbij bovendien de aantallen per specialisatie sterk uiteenlopen. Dit is in overeenstemming met de bredere landelijke trend van teruglopende studentenaantallen binnen taal- en cultuurstudies. Op basis van deze inzichten is binnen het sectorplan geconcludeerd dat dit model niet langer houdbaar is. Daarom heeft de faculteit besloten te stoppen met bacheloropleidingen die in de afgelopen vijf jaar een gemiddelde cohortinstroom van minder dan 25 studenten hebben gehad. Welke gevolgen deze beslissing heeft voor de masteropleidingen — en vooral voor de taalspecifieke tracks binnen die programma's — is op dit moment nog onduidelijk.

Bij alle opleidingen is er sprake van een gemengde instroom van nationale en internationale studenten. De recente politieke ontwikkelingen beïnvloeden het toelatingsbeleid voor internationale studenten. Die internationale instroom is een specifiek zorgpunt, als gevolg van de Wet Internationalisering in Balans en daaruit voortvloeiende UU-brede beperkingen op internationale werving. De universiteit heeft ervoor gekozen niet langer actief te adverteren voor de masterprogramma's in het buitenland. Daarnaast is besloten om geen informatie meer aan te leveren voor internationale ranglijsten. Deze koerswijziging kan ertoe leiden dat Engelstalige studenten uit niet-Europese en Europese landen terughoudender worden in hun keuze om zich voor deze programma's aan te melden. De opleidingen gaan ervan uit dat deze maatregelen zich zullen vertalen in stagnerende dan wel lagere internationale studentenaantallen. Dit zou ten koste kunnen gaan van de diversiteit van de studentenpopulatie, terwijl dat juist een voorwaarde is voor het gehanteerde didactisch concept van de *mixed classroom*. In reactie hierop willen de opleidingen zich (nog) meer gaan richten op het vergroten en beter benutten van de diverse instroom binnen Nederland.

Het panel signaleert enkele aandachtspunten met betrekking tot de uiteenlopende niveaus van de instromende studenten binnen alle masteropleidingen. Dit heeft met name gevolgen voor de studeerbaarheid, waarbij het voor studenten in de praktijk lastig blijkt om binnen het daarvoor beoogde jaar af te studeren. Hoewel studenten de eindkwalificaties behalen en de opleidingen inhoudelijk op het juiste niveau liggen, lukt het studenten regelmatig niet om de studie binnen de gestelde termijn af te ronden.

Master Neerlandistiek

De instroom van studenten in de masteropleiding Neerlandistiek is divers. Niet alle studenten beschikken over een vooropleiding in Nederlandse Taal en Cultuur. Via de premaster trekt de master Neerlandistiek studenten aan met een hbo-diploma journalistiek of communicatie die zoeken naar vakinhoudelijke verdieping en/of naar inhoudelijk uitdagender werk en studenten met een hbo-diploma tweedegraads

docent Nederlands. Voor die laatste groep studenten fungeert de master vaak als een schakel tussen de lerarenopleiding en de educatieve master. Binnen de afdeling Nederlands en het departement TLC wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een minor in het kader van Kies op Maat. Deze minor is bedoeld om hbo-studenten al tijdens hun opleiding voor te bereiden op de premaster Neerlandistiek. Zo zouden studenten (een deel van) het premasterprogramma kunnen volgen binnen hun hbo-traject. Met deze initiatieven beoogt de opleiding de overstap vanuit het hbo naar de master te vergemakkelijken en tegelijkertijd te zorgen voor een bredere, meer diverse instroom van studenten.

Het panel constateert op basis van de documentatie dat het voor veel studenten onduidelijk is wanneer zij in aanmerking komen voor directe toelating tot de master en in welke gevallen een premastertraject nodig is. Het panel onderstreept het belang van heldere communicatie hierover, zodat studenten vooraf weten wat ze kunnen verwachten en zich hierop kunnen voorbereiden.

Master Taalwetenschappen/Linguistics

Binnen de track Meertaligheid en Taalverwerving wordt niet uitsluitend geselecteerd op aanwezige voorkennis, maar speelt ook de motivatie van de student een belangrijke rol. Deze motivatie wordt afgeleid uit nevenactiviteiten en de werkhouding zoals verwoord in de motivatiebrief en zichtbaar in het curriculum vitae. De toelatingseisen zijn bewust laagdrempelig geformuleerd: studenten dienen minimaal 15 EC aan taalkundige vakken op het hoogste bachelorniveau te hebben gevolgd. Dit beleid leidt tot een gevarieerde instroom, maar kan ertoe bijdragen dat sommige studenten moeite ervaren met cursussen waarin taalkundige voorkennis wordt verondersteld. Om deze studenten hierop te attenderen, besteedt de opleiding hier aandacht aan tijdens de introductiedag in september. Daarnaast worden e-modules aangeboden waarmee studenten via zelfstudie hun kennis kunnen opfrissen of verdiepen waar nodig. De opleiding zet actief in op het vergroten van de instroom door verschillende wervingsstrategieën te combineren. Zo worden specifiek studenten uit de bacheloropleiding Engels benaderd, die via het verdiepingspakket *Language Learning and Teaching Across the Lifespan* een inhoudelijke brug kunnen slaan naar de track Meertaligheid en Taalverwerving binnen de master Taalwetenschappen. Daarnaast onderhoudt de opleiding nauwe banden met de afdeling Marketing en Communicatie van de faculteit om de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid van het programma te vergroten.

Master Letterkunde/Literary Studies (wervingsnaam Literature Today)

De opleiding trekt een diverse groep studenten aan, zowel uit Nederland als uit Europese en niet-Europese landen, met uiteenlopende culturele en etnische achtergronden. Internationale studenten vormen momenteel gemiddeld 30% van de cohorten. Via het pre-masterprogramma wordt ruimte geboden aan (voornamelijk Nederlandse) studenten met een hbo-diploma. Deze studenten kiezen er op een later moment voor om een academische masteropleiding te volgen. Hierdoor bestaat de

studentengroep ook deels uit personen met een migratieachtergrond en studenten die ouder zijn dan de traditionele instroom van rechtstreeks doorgestroomde bachelorstudenten.

Master Vertaalwetenschap

Toelating tot de opleiding Vertaalwetenschap geschiedt op basis van een Nederlands of een buitenlands diploma met kennis, inzicht en vaardigheden op het niveau van een universitair bachelordiploma en specifieke kennis, inzicht, vaardigheden en competenties: a) kennis van en inzicht in vraagstukken op het gebied van talen, literaturen en communicatie en de academische benadering daarvan; b) kennis van en ervaring met de basisprincipes van de vertaalwetenschap en het vertalen zelf; c) algemene kennis van onderzoeksmethoden; d) ervaring met het zelfstandig verrichten van onderzoek op gevorderd (bachelor) niveau, d.w.z. met het verzamelen van materiaal, het toepassen van theorie en het schrijven van een eindwerkstuk; e) een hoog niveau van schrijfvaardigheid in het Nederlands. De selectie van studenten geschiedt op basis van GPA/grading tables en studievoortgang alsmede op basis van een oordeel over de volgende kerncompetenties: motivatie en talent; niveau van de relevante kennis en van de beheersing van methoden en technieken uit het betreffende vakgebied; algemeen academisch denk- en werkniveau; beheersing van de in het programma gehanteerde taal of talen. Aan de hand hiervan besluit de opleiding of de aankomende student in staat is om het masterprogramma met goed gevolg af te ronden binnen de nominale duur.

De opleiding ziet de volgende WO-bacheloropleidingen als een goede voorbereiding op deze master: Duitse, Engelse, Franse, Italiaanse of Spaanse taal en cultuur. Met een diploma van een buitenlandse of internationale school dienen aankomende studenten de doeltaal op C2-niveau (lezen, schrijven en spreken) te beheersen en de brontaal wat betreft lezen op C2-niveau en C1-niveau wat betreft spreken en schrijven. Omdat Nederlands de onderwijstaal is moet ook die van voldoende niveau (C1) zijn. Met een hbo-vooropleiding dient een student vrijwel altijd een premastertraject te doen. Dit traject wordt individueel vastgesteld en heeft een omvang van 30, 45 of 60 EC. Bij succesvolle afronding van het traject wordt de student toegelaten tot de master. Omdat dit een individueel vastgesteld traject is, gaven studenten die de premaster hebben gevolgd in het studentenhoofdstuk aan dat sommige vakken niet goed aansloten bij de master of te moeilijk waren omdat er van bepaalde voorkennis werd uitgegaan, die ze niet hadden. Hoewel ze een gepersonaliseerd premastertraject een goede opzet vinden en te spreken waren over de begeleiding van docenten en studieadviseur in dezen, zou er volgens hen nog meer aandacht moeten worden besteed aan de voorkennis van verschillende studenten. Het panel onderschrijft dit.

Opleidingstaal en internationalisering

De masterprogramma's hebben te maken gehad met maatschappelijke en academische ontwikkelingen, waaronder de facultaire transitieplannen, de Wet Internationalisering in Balans en de snelle ontwikkeling van *large language models*². Met name de nationale en politieke ontwikkelingen op het gebied van taalbeleid in het hoger onderwijs staan haaks op de keuzes die de opleidingen de afgelopen jaren hebben gemaakt. Het is op dit moment nog onduidelijk hoe deze beleidsmaatregelen zullen worden geïmplementeerd en wat de consequenties zullen zijn. Een afname van de internationale instroom kan de identiteit als internationale opleiding aantasten en de talige en culturele rijkdom van de leeromgeving sterk verminderen. Het panel heeft oog voor deze ontwikkelingen en erkent de potentiële negatieve impact ervan op de verschillende opleidingen. Gezien de onzekerheid rondom de definitieve beleidsimplementatie, blijft de situatie echter voorlopig onduidelijk.

Het panel vindt de keuze voor de instructietaal in alle opleidingen en afstudeerrichtingen adequaat onderbouwd en de keuze voor het Engels, gezien de inhoud van het programma's, de diversiteit in zowel studenten- als docentenpopulatie en het internationale wetenschapsdomein overtuigend.

Master Neerlandistiek

Het panel acht de keuze voor het Nederlands als instructietaal adequaat onderbouwd, omdat deze keuze logisch voortvloeit uit zowel de inhoudelijke oriëntatie van de opleiding als uit de beroepscontext waarvoor studenten worden voorbereid.

Master Taalwetenschappen/Linguistics

Het panel acht de keuze voor het Nederlands als instructietaal binnen de track Meertaligheid en Taalverwerving, en de meertalige instructietaal (Engels en Nederlands) binnen de track Interculturele Communicatie adequaat onderbouwd. De keuze vloeit logisch uit zowel de inhoudelijke oriëntatie van de opleiding als uit de beroepscontext waarvoor studenten worden voorbereid.

De masteropleiding Taalwetenschappen aan de Universiteit Utrecht wordt gekenmerkt door een focus op meertaligheid en culturele diversiteit. Deze thematiek komt tot uiting in een combinatie van taaloverstijgende cursussen, aangeboden in het Nederlands of Engels, en taalspecifieke cursussen in Duits, Engels, Frans, Italiaans, Nederlands en Spaans. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat veel van de docenten native speakers zijn met een culturele achtergrond in het land waar de betreffende taal wordt gesproken. Binnen de aangeboden tracks volgen studenten elk minstens één taalspecifieke cursus waarin meertaligheid en diversiteit centraal staan.

De gekozen onderwijstaal van elke track binnen de masteropleiding is niet willekeurig, maar zorgvuldig afgestemd op de inhoudelijke doelstellingen, de beoogde beroepspraktijk en de achtergrond van de studentenpopulatie. Zo wordt de track Meertaligheid en Taalverwerving volledig in het Nederlands

² **Large language models:** geavanceerde machine learning-modellen die zijn ontworpen om menselijke taal te begrijpen en te generen.

aangeboden. Deze keuze vloeit voort uit de inhoudelijke focus op meertaligheid binnen de Nederlandse context. Veel afgestudeerden komen terecht in beroepen waarin het Nederlands de hoofdtal is, zoals onderwijsontwikkeling, -advies, -marketing en -beleid, redactie en auteurschap, vreemdetalen- en NT2-onderwijs, toetsdeskundigheid, beleid en politiek. De track Interculturele Communicatie is interdisciplinair en internationaal georiënteerd. Hij richt zich op communicatie in multiculturele en meertalige contexten. Afhankelijk van de gekozen track wordt onderwijs in het Nederlands of Engels gevolgd. Het curriculum is bewust meertalig ingericht. Het theoretische deel van de opleiding wordt verzorgd in verschillende moderne talen, waarmee het programma optimaal gebruikmaakt van de brede, taalspecifieke expertise van de docenten binnen de afdeling. Deze docenten zijn deskundig op het gebied van onder meer het Nederlands, Engels, Spaans, Frans, Italiaans en Duits, zowel in onderwijs als onderzoek. Studenten hebben de mogelijkheid om vakken te volgen in verschillende talen, waaronder taalspecifieke trajecten in het Engels, Frans, Italiaans, Spaans of Duits. Hierdoor wordt hun taalvaardigheid versterkt en worden ze voorbereid op een internationale en interculturele beroepspraktijk. Verplichte vakken worden in het Engels gegeven. Om tegemoet te komen aan de diverse studentenpopulatie kunnen studenten hun opdrachten in het Nederlands of in het Engels indienen.

Master Letterkunde/Literary Studies (wervingsnaam Literature Today)

Het panel acht het gebruik van het Engels binnen deze masteropleiding gerechtvaardigd en passend. Aangezien literatuur in essentie verweven is met taal, en de meest actuele en levendige wetenschappelijke debatten plaatsvinden op het snijvlak van meerdere talen en culturen, biedt het Engelstalige onderwijs volgens het panel de noodzakelijke verbindende ruimte om deze meertalige en comparatieve benadering te faciliteren. Het Engels sluit volgens het panel tevens aan bij de professionele oriëntatie van veel studenten die zich voorbereiden op een internationale carrière in het literaire veld of de culturele sector.

De opleiding kent een internationaal, interdisciplinair en inclusief profiel van zowel de studentenpopulatie als het docententeam. De opleiding trekt jaarlijks een diverse en internationale instroom aan, met gemiddeld 30% internationale studenten uit Europese en niet-Europese landen. Deze diversiteit verrijkt volgens de opleiding en de studenten de werkgroepdiscussies met uiteenlopende mondiale, culturele en disciplinaire perspectieven. Binnen het curriculum wordt bewust gewerkt met meertalige tracks, waaronder een volledig Engelstalige track gericht op studenten met een achtergrond in Engelse of vergelijkende literatuur, een Nederlandstalige track (met Nederlands- en Engelstalige vakken) voor studenten gericht op de nationale arbeidsmarkt, en een derde track gericht op Franse, Duitse of Spaanse literatuur in combinatie met Engels en/of Nederlands. Deze opzet biedt studenten de mogelijkheid zich te profileren binnen hun taalgebied, zonder het bredere, comparatieve en internationale kader uit het oog te verliezen.

Master Vertaalwetenschap

Het panel acht de keuze voor het Nederlands als instructietaal adequaat onderbouwd. In de SWOT-analyse beschrijft de opleiding dat de Nederlandse samenleving steeds diverser en meertaliger wordt; tegelijkertijd wordt de waarde van meertaligheid en culturele pluriformiteit bedreigd. Vertalers kijken, wat betreft het panel terecht, per definitie over de grenzen van talen en culturen heen en verrijken en versterken met hun werk communicatie en daarmee begrip tussen mensen met uiteenlopende culturele en talige achtergronden.

In het herziene programma van 60 EC zullen meer diverse taalprofielen worden opgenomen (bijvoorbeeld vertalen uit het Nederlands in de vreemde taal, of zelfs uit de ene vreemde taal in de andere). Het panel vindt dit een interessante vernieuwing, maar heeft uitsluitend een oordeel geveld over het oude programma van 90 EC.

Conclusie

Voor alle masters:

Het panel ziet dat het principe van student-centred learning bij de masters centraal staat en is positief over het eigenaarschap dat studenten krijgen om zich verder te specialiseren. Het vindt de keuze voor de instructietaal in alle opleidingen en afstudeerrichtingen adequaat onderbouwd. Het panel sprak tijdens de visitatie met zeer betrokken en gemotiveerde docententeams. Studenten ervaren hun docenten als toegankelijk en ondersteunend en voelen zich goed begeleid. Ook de studentenbegeleiding, bijvoorbeeld door de studieadviseur, is volgens het panel adequaat en ondersteunend. Hoewel het panel de inspanningen van de opleiding waardeert om studenten met een functiebeperking te ondersteunen, adviseert het wel de werkdruk van de docenten in dezen in de gaten te houden. Het panel raadt de universiteit en faculteit aan om in het kader van die werkdruk te onderzoeken hoe het surveilleren tijdens tentamens elders belegd kan worden. Hoewel het panel ziet dat de stage- en scriptiebegeleiding zorgvuldig en gestructureerd is ingericht, vormt de combinatie van de stage en de scriptie voor studenten in alle opleidingen een terugkerende uitdaging. De stappen die de opleidingen reeds hebben genomen lijken veelbelovend. Toch adviseert het panel het stage- en scriptieproces kritisch en voortdurend te evalueren in het kader van de studeerbaarheid. De effectiviteit van de reeds genomen maatregelen zou bovendien gemonitord en waar nodig tijdig bijgestuurd moeten worden. Tenslotte concludeert het panel dat de instroom, in overeenstemming met de bredere landelijke trend, voor alle drie de opleidingen een aandachtspunt is.

Neerlandistiek:

Het panel is te spreken over de inhoudelijke structuur van de masteropleiding, de curriculumopbouw is doordacht en de vakken sluiten goed aan bij de (gestelde) beoogde leerdoelen. De vakken zijn interessant en actueel en inhoudelijke solide en samenhangend. Het panel stelt wel voor om de vaardigheden in het doen van empirisch onderzoek eerder te introduceren, zodat studenten ruimer de tijd krijgen om deze competenties te ontwikkelen en toe te passen. Het panel is positief over de kwaliteit en inzet van het

docententeam. Het constateert wel dat het voor veel studenten onduidelijk is wanneer zij in aanmerking komen voor directe toelating tot de master of wanneer een premastertraject nodig is. Het adviseert de opleiding hierover beter te communiceren.

Taalwetenschappen

Het panel waardeert de evenwichtige integratie van theoretische verdieping en praktijkgerichte elementen binnen de beide curricula van beide tracks. Het adviseert om de inbedding van onderzoeksmethodologie binnen de track Meertaligheid en Taalverwerving kritisch te bekijken en te zoeken naar mogelijkheden om dit een duidelijkere plaats te geven in het curriculum. Het docententeam is sterk inhoudelijk betrokken en academisch gedreven en het panel is positief over de kwaliteit en inzet van het docententeam. Bovendien is het een verrijking dat het docententeam internationaal georiënteerd is. Het panel adviseert de opleiding wel te zorgen dat onderwijstaken binnen de track Interculturele Communicatie kunnen worden uitgevoerd binnen de daarvoor beschikbare uren.

Letterkunde

Het panel is te spreken over het aangeboden curriculum en beschouwt het vakkenaanbod als inhoudelijk sterk, divers, eigentijds en goed op elkaar afgestemd. Het waardeert ook de zogenaamde 'cross-over' tussen de programma's van de tracks. Het panel adviseert de opleiding wel om het curriculum te evalueren op studielast, prioritering en haalbaarheid, en te zorgen dat de focus van het programma voor studenten helder blijft en haalbaar binnen het beschikbare tijdsbestek. Ook adviseert het de opleiding om verdere maatregelen te treffen om het zoeken van een stageplek te vergemakkelijken, met name voor internationale studenten. Het panel vindt het docententeam sterk inhoudelijk betrokken en academisch gedreven en het waardeert de diverse samenstelling van het docententeam.

Vertaalwetenschap

Het panel vindt het curriculum mooi opgebouwd, inhoudelijk sterk, coherent en goed uitgewerkt. Het profiel en de eindtermen komen hierin overtuigend en duidelijk terug. Ook de leerlijnen vindt het panel goed in balans. Het raadt de opleiding wel aan om AI meer inbedding te geven binnen het curriculum. Ook raadt het panel aan om na te denken over het aanbieden van een stage in de Literaire track. Het panel vindt het docententeam deskundig en gedreven en het is te spreken over de leeromgeving. Het raadt de opleiding aan bij de premaster meer aandacht te besteden aan de voorkennis van de verschillende studenten.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 2**, onderwijsleeromgeving.

Standaard 3: toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen en overwegingen

Toetsbeleid

Het toetsplan van de opleidingen is opgesteld volgens de Richtlijn toetsing en beoordeling Faculteit Geesteswetenschappen en toont de samenhang tussen de eindtermen, leerlijnen en curriculum van de programma's (het macro-niveau) enerzijds en de leerdoelen, toetsvormen en eindtermen per curriculumonderdeel (het micro-niveau) anderzijds. Nadere bepaling en instructies ten aanzien van het facultair toetsbeleid zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregelingen (OER) van de opleidingen, de 'Facultaire Richtlijnen Toetsing' en het document 'Ijapunten proces en kwaliteit van toetsing' van de examencommissie.

Iedere opleiding heeft een curriculum- en toetsplan. In het toetsplan van de opleiding staat uitgebreid beschreven hoe de Dublindescriptoren verbonden zijn met de leerlijnen en de eindtermen van de opleiding. Per leerlijn is beschreven in welke cursus die primair dan wel secundair aandacht krijgt. Ook is er een aparte tabel waarin de toetsvormen per leerlijn staan beschreven. De onderwijsdirecteur is eindverantwoordelijke voor alle aspecten van onderwijs, inclusief de toetsing en onderhoudt contact met de opleidingscommissie, de coördinator(en) van de opleiding en de examencommissie. Indien nodig kan de onderwijsdirecteur de opleiding opdracht geven om het curriculum- en toetsplan aan te passen en te verbeteren. Bij geconstateerde tekortkomingen in de toetsing verstrekt de onderwijsdirecteur gerichte aanwijzingen aan docenten en coördinatoren om deze te optimaliseren, eventueel met ondersteuning van externe toetsdeskundigen (bijvoorbeeld van het Centre for Academic Teaching and Learning – CAT). Daarnaast is er een Facultair Reglement Examencommissies waarin expliciet de regels van de examencommissie met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens toetsen en de richtlijnen met betrekking tot de beoordeling zijn opgenomen. Toetsen worden gemaakt en beoordeeld door examinatoren, die in het bezit zijn van een BKO of SKO en binnen de masters bovendien gepromoveerd. De vragen over toetsing uit de cursusevaluaties en de NSE worden besproken in de opleidingscommissie (OC) en indien nodig informeert de opleidingscommissie de onderwijsdirecteur, die, indien nodig, met de examencommissie kan overleggen. Leerdoelen en toetsen zijn vastgelegd in cursushandleidingen en komen overeen met het toetsplan. De stages en eindwerken/scripties worden beoordeeld aan de hand van facultaire beoordelingsformulieren, waarbij van een stage in de master het academisch gehalte nadrukkelijk wordt meegewogen.

Binnen de faculteit is een toetscommissie actief die verantwoordelijk is voor het analyseren en adviseren over de kwaliteit van toetsing. Zij beoordeelt steekproefsgewijs - en op basis van signalen zoals klachten, resultaten, evaluaties en slagingspercentages — de kwaliteit van individuele toetsen en informeert hierover de examencommissie. Op verzoek van de examencommissie verstrekt de toetscommissie informatie, verricht zij onderzoek en doet zij voorstellen omtrent de inrichting van de toetsing. Het

uitvoeren van deze opdrachten is verplicht, en de toetscommissie legt hierover verantwoording af aan de examencommissie. De positie van de facultaire toetscommissie staat ook beschreven in het curriculum – en toetsplan.

Het panel is onder de indruk van de toetsplannen van de opleidingen met daarbij de trackspecifieke invullingen, zoals beschreven in de documenten Curriculum- en toetsplan per track. Het ziet een uitstekende balans tussen curriculum, leerlijnen, eindtermen en toetsvormen. Ook de studenten spreken in de studentenhoofdstukken hun waardering uit over de variëteit aan toetsen en hoe de docenten de toetsen van de verschillende vakken op elkaar proberen af te stemmen.

Opleidingsspecifieke bevindingen omtrent toetsing

Master Neerlandistiek

Het panel beoordeelt het curriculum- en toetsplan als grondig en gedetailleerd. Binnen het programma is zichtbaar aandacht besteed aan een evenwichtige opbouw van toetsvormen en het borgen van leeruitkomsten. In het bijzonder spreekt het panel waardering uit voor de ruimte die studenten ervaren tijdens de afstudeerfase: de vrijheid om stageplaatsen te kiezen die aansluiten bij hun eigen interesse en ambities is volgens het panel zeer waardevol. Ook bij de keuze van scriptieonderwerpen is sprake van ruime autonomie, wat volgens studenten de kwaliteit van hun eindwerk positief beïnvloedt. De onderwerpen sluiten nauw aan bij persoonlijke voorkeuren en expertisegebieden van studenten. Het panel adviseert om in het curriculum meer ruimte te maken voor mondelinge toetsvormen, aangezien ze in het licht van de AI-revolutie weer erg relevant zijn en studenten dergelijke toetsvormen zeer waarderen. Bovendien hebben verschillende studenten voorkeuren voor verschillende toetsvormen. Het panel wijst erop dat vaardigheden in het doen van empirisch onderzoek pas relatief laat in de masterfase een structurele plaats krijgen. Het panel stelt voor om te overwegen deze elementen eerder in het programma te introduceren, zodat studenten ruimer de tijd krijgen om deze competenties te ontwikkelen en toe te passen.

Master Taalwetenschappen/Linguistics

Het panel spreekt haar waardering uit voor de gevarieerde en originele toetsvormen binnen beide tracks. De toetsplannen zijn helder uitgewerkt en weerspiegelen een doordacht en consistent toetsbeleid. Binnen de track Interculturele Communicatie is sprake van een brede diversiteit aan toetsvormen, waarmee studenten tevreden zijn. De track Meertaligheid en Taalverwerving bevat een onderzoeksstage die door studenten wordt gewaardeerd als een waardevolle combinatie van academisch leren en praktijkervaring. Tegelijkertijd signaleert het panel een aantal aandachtspunten. Studenten binnen de track MTV ervaren een hoge werkdruk. Het panel adviseert een betere spreiding van deadlines om de werkdruk te verlichten. Binnen de track ICC wordt de hoeveelheid groepsopdrachten door studenten als problematisch ervaren. Vooral vanwege de grote variatie in academische voorkennis, bijvoorbeeld op het gebied van methodologie en beheersing van het Engels. Dit resulteert volgens studenten in een

scheve verhouding, omdat de individuele prestaties niet duidelijk worden meegewogen. Het panel raadt de opleiding aan om kritisch te reflecteren op de rol en frequentie van groepsopdrachten binnen het curriculum en, waar nodig, groepsopdrachten te reduceren of anders te organiseren.

Master Letterkunde/Literary Studies (wervingsnaam Literature Today)

Het panel is positief over de wijze waarop toetsing binnen het programma is vormgegeven. Er is sprake van een brede variatie in toetsvormen. De tussentijdse toetsen- en feedbackmomenten dragen bij aan een gespreide studiebelasting en worden door studenten als verlichtend en ondersteunend ervaren. Het panel is hier positief over. In het curriculum- en toetsplan is een sterke en samenhangende visie op toetsing zichtbaar. De manier waarop toetsing binnen de verschillende leerlijnen is ingebed, getuigt volgens het panel van een doordachte aanpak en heldere reflectie op toetsdoelen, toetsvormen en beoordelingscriteria. Het panel waardeert daarnaast het gebruik van het Handboek Scriptieschrijven, dat studenten op gestructureerde wijze ondersteunt bij het afstudeertraject. De mogelijkheid om gerichte feedback te ontvangen op een eerste conceptversie van de scriptie wordt eveneens door het panel en studenten als zeer waardevol beschouwd. Een recente positieve ontwikkeling is de aanpassing van de weging van stage en scriptie binnen het curriculum. Waar voorheen de verhouding 20 EC voor de scriptie en 10 EC voor de stage werd gehanteerd, is dit inmiddels gelijkgetrokken naar een evenwichtige 15-15 EC verdeling. Het panel vindt dit een logische beslissing. De jaarlijks terugkerende uitdaging om voldoende scriptiebegeleiders te vinden, verdient volgens het panel aandacht in het licht van de borging van de kwaliteit en de studeerbaarheid voor studenten.

Master Vertaalwetenschap

Het panel is zeer onder de indruk van het overkoepelende toetsplan en de trackspecifieke invulling, zoals beschreven in de documenten Curriculum- en toetsplan per track. Het ziet een uitstekende balans tussen curriculum, leerlijnen, eindtermen en toetsvormen. Ook de studenten spreken in het studentenhoofdstuk hun waardering uit over hoe de docenten de toetsen van de verschillende vakken op elkaar proberen af te stemmen. De nadruk op formatief toetsen spreekt het panel ook zeer aan evenals de uitstekende toetsvormen voor de leerlijn beroepsoriëntatie. Voorbeelden van toetsvormen zijn: (reflectie)verslagen, ondernemingsplan, vertaalopdrachten, populair academisch schrijven en een onderzoeksvoorstel. Ook in de toetsvormen komt de brug die de opleiding wil slaan met de (beroeps)praktijk van het vertalen duidelijk tot uitdrukking. Daarnaast zijn er diverse toetsvormen waarbij het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek aan bod komt. Specifiek voor de track Professioneel vertalen is er ook sprake van een stageverslag bij het vak stage. Goed om te benoemen is dat er wat betreft de toetsing van de taalspecifieke cursussen (van het kerncurriculum) veelvuldig afstemming plaats vindt. Deze taalspecifieke cursussen - te weten Gespecialiseerd vertalen 1, 2 en 3, het Vertaalproject en de Scriptie - moeten allemaal worden gebenchmarkt en afgestemd tussen Duits, Engels, Frans, Italiaans en Spaans. Dit geldt ook voor de praktische vertaalcursussen. Voor de

vertaalprojecten (en scripties) is een document ontwikkeld waarin de beoordelingsverwachtingen en – criteria worden uiteengezet, dat binnen alle talen als richtlijn wordt gebruikt.

Voor de praktijk van het beoordelen maakt de opleiding gebruik van de eerder genoemde kaders, namelijk het specifieke kader voor (professioneel) vertaalonderwijs van de European Master's in Translation (EMT) en een specifiek kader voor (literair) vertaalonderwijs van het netwerk PETRA-E in combinatie met de taxonomie van Bloom.

Kwaliteitsborging (examencommissie)

De masteropleidingen vallen onder de overkoepelende examencommissie van de academische masters. In het Handboek Examencommissies (2020-2025) van de faculteit staan alle wettelijke taken, de verantwoordelijkheden en werkzaamheden van de examencommissie uitvoerig beschreven. Zo is de onafhankelijkheid van de commissie onder andere geborgd doordat iemand die een managementfunctie met financiële verantwoordelijkheid bekleedt of bestuurlijke (deel)verantwoordelijkheid voor een onderwijsprogramma heeft, geen lid van de examencommissie mag zijn. De commissie heeft een actieve rol in het borgen van de toetskwaliteit. Zij bewaakt de toetsing en intervenueert als het proces of de kwaliteit onvoldoende gewaarborgd is. Om deze taak te kunnen uitvoeren hebben de gezamenlijke examencommissies van de faculteit vastgesteld welke ijkpunten voor toetskwaliteit zij hierbij hanteren. Zij hebben een minumpakket vastgesteld, zowel op het niveau van de gehele opleiding/programma, als op het niveau van individuele onderwijsonderdelen. De ijkpunten zijn vastgelegd in de notitie Ijkpunten Proces en Kwaliteit van Toetsing (update oktober 2022) en betreffen regels en richtlijnen ten aanzien van: curriculum- en toetsplan, examinatoren, evaluatie, onderwijsonderdelen, stages en eindwerken/scripties.

Het panel vindt het indrukwekkend hoe goed de positie, taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie(s) door de faculteit gedocumenteerd zijn in verschillende stukken. In het kader van de flink toegenomen werkdruk, onder andere vanwege het aantal fraudemeldingen, prijst het de examencommissie(s) ook voor het maken van de genoemde ijkpunten. In het gesprek met de examencommissie bleek dat zij zeer goed op de hoogte is van haar taken en verantwoordelijkheden en deze ook absoluut naar behoren uitvoert. In de praktijk loopt zij echter wel tegen een aantal zaken aan. Zo bleek bij navraag door het panel over het surveilleren tijdens tentamens dat dit tot op heden fysiek door docenten zelf gebeurt, terwijl de examencommissie net als het panel weet dat dit niet nodig is en in het kader van de zeer hoge werkdruk ook niet wenselijk. Dit surveilleren kan bijvoorbeeld door de ondersteunende staf worden uitgevoerd, zolang de docent in kwestie maar oproepbaar is. Deze vraag staat helaas al lang uit bij de afdeling juridische zaken van de universiteit.

Een andere, door zowel het panel als de examencommissie als vrij urgent gevoelde issue is de omgang met toetsing en AI, zeker aangezien de examencommissie signaleert dat het aantal fraudemeldingen enorm oploopt. De examencommissie denkt actief mee met docenten over wat de examencommissie zelf tegenkomt en adviseert docenten in dezen: maak de kans zo klein mogelijk dat studenten voor

toetsen AI gebruiken, geef in cursushandleidingen aan wat wel en niet mag, kijk of je terug wil naar tentamenzalen, maak gebruik van mondelinge tentamens, leg in de toetsing de nadruk op analyses en laat als docent studenten literatuur gebruiken die je goed kent. Tegelijkertijd is de examencommissie in afwachting van universitaire richtlijnen en heeft ze recentelijk pas een gesprek gehad met de faculteit hierover. Het panel adviseert de universiteit en faculteit om de examencommissie en de examinatoren zo snel mogelijk concrete handvatten te geven voor de omgang met AI in relatie tot toetsing.

Ten slotte deelt het panel eveneens de mening van de examencommissie dat er binnen de opleidingen veel wordt getoetst: soms wel vier toetsen per vak. Het panel constateert dat de faculteit zich hiervan bewust is en dat de toetsplannen, waarbij er wordt gestuurd op één toets per mastercursus, zullen worden voorgelegd aan de examencommissie voor advies.

Beoordeling eindwerken

Er is een scriptieprocedure voor alle opleidingen: scriptiehandleidingen bieden studenten duidelijke kaders en bij de beoordeling zijn standaard twee beoordelaars betrokken – de begeleidende docent en een onafhankelijke tweede lezer. De beoordeling van de eindwerken vindt plaats aan de hand van uniforme facultaire beoordelingsformulieren. De scriptiebegeleider treedt op als eerste beoordelaar en is verantwoordelijk voor: de communicatie tussen beoordelaars, de administratie van de beoordelingsformulieren, de registratie van het eindcijfer en de rapportage aan de afstudeerder van zowel het cijfer als de motivatie. Eerste en tweede beoordelaar beoordelen onafhankelijk van elkaar het eindwerk. Zij vullen daartoe onafhankelijk van elkaar een beoordelingsformulier in en formuleren hun voorlopige oordeel. De beoordelaars bepalen in overleg het eindcijfer. Dat overleg vindt plaats op instigatie van de eerste beoordelaar. Nadat de beoordelaars tot een oordeel zijn gekomen, vult de eerste beoordelaar het definitieve beoordelingsformulier in. Bij substantiële verschillen in beoordeling wijst de coördinator van het eindwerkstuk een derde beoordelaar aan. Als deze persoon tevens de begeleider van de student is, wordt de derde beoordelaar aangewezen door de opleidingscoördinator of de onderwijsdirecteur. De bevindingen van alle drie beoordelaars worden meegenomen in de onderbouwing van het eindoordeel, dat gedragen moet worden door minimaal twee van hen. Daarnaast organiseren de opleidingen periodieke kalibreersessies waarin beoordelaars gezamenlijk werken aan consistente normering.

De navolgbaarheid van het oordeel in de beoordelingsformulieren van de eindwerken was volgens het panel in orde. De lengte van de feedback op de formulieren, ingevuld door de twee examinatoren, liep bij alle masteropleidingen soms wat uiteen. Het panel was bij de master Vertaalwetenschap juist onder de indruk van de volledigheid en daarmee de navolgbaarheid en transparantie van de ingevulde beoordelingsformulieren.

Conclusie

Het panel is onder de indruk van de toetsplannen van de masteropleidingen. Het ziet een uitstekende balans tussen curriculum, leerlijnen, eindtermen en toetsvormen. Het panel vindt ook de documentatie over de positie, taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie(s) indrukwekkend. Specifiek prijst het de examencommissie(s) voor het maken van ijkpunten. De navolgbaarheid van het oordeel in de beoordelingsformulieren van de eindwerken was volgens het panel eveneens in orde. Het panel raadt, evenals de examencommissie, de universiteit en faculteit aan om vanwege de werkdruk van docenten te onderzoeken hoe het surveilleren tijdens tentamens elders belegd kan worden. Het panel adviseert de universiteit en faculteit ook om de examencommissie en de examinatoren concrete handvatten te geven voor de omgang met AI in relatie tot toetsing.

Neerlandistiek:

Het panel beoordeelt het curriculum- en toetsplan als grondig en gedetailleerd met aandacht voor een evenwichtige opbouw van toetsvormen en het borgen van leeruitkomsten. Het heeft bijzondere waardering voor de ruimte die studenten ervaren tijdens de afstudeerfase wat betreft de vrijheid van het kiezen van stageplaatsen die aansluiten bij hun eigen interesse en ambities. Het panel adviseert wel om in het curriculum meer ruimte te maken voor mondelinge toetsvormen.

Taalwetenschappen:

Het panel waardeert de gevarieerde en originele toetsvormen binnen beide tracks. De toetsplannen zijn helder uitgewerkt en weerspiegelen een doordacht en consistent toetsbeleid. Het panel adviseert binnen de track Meertaligheid en Taalverwerving een betere spreiding van (toets)deadlines om de werkdruk van studenten te verlichten. Ook raadt het de opleiding aan kritisch te reflecteren op de rol en frequentie van groepsopdrachten binnen Interculturele Communicatie en, waar nodig, deze te reduceren of anders te organiseren.

Letterkunde:

Het panel is positief over de vormgeving van de toetsing binnen het programma en waardeert de inbedding van toetsing binnen de verschillende leerlijnen. Er is een brede variatie in toetsvormen. De tussentijdse toetsen- en feedbackmomenten dragen bij aan een gespreide studiebelasting wat door studenten als verlichtend en ondersteunend ervaren. Het panel waardeert daarnaast het gebruik van het Handboek Scriptieschrijven.

Vertaalwetenschap:

Het panel is zeer onder de indruk van het toetsplan en de trackspecifieke invulling. Het ziet een uitstekende balans tussen curriculum, leerlijnen, eindtermen en toetsvormen. De nadruk op formatief toetsen spreekt het panel ook zeer aan evenals de uitstekende toetsvormen voor de leerlijn beroepsoriëntatie.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 3**, toetsing.

Standaard 4: gerealiseerde leerresultaten

<i>De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.</i>
--

Bevindingen en overwegingen

Gerealiseerde leerresultaten

Studenten sluiten de opleidingen af met een eindwerk, waarin zij moeten aantonen dat zij in staat zijn om zelfstandig onderzoek te verrichten op het gebied van de gekozen afstudeerrichting en daarover op een heldere, zowel academisch onderlegde als toegankelijke wijze en met besef van de maatschappelijke context van het onderzoek te communiceren. In dit eindwerk komen steeds meerdere (zo niet alle) beoogde leerresultaten van de opleiding samen, waarmee de eindwerken een goed beeld geven van het bereikte eindniveau.

Master Neerlandistiek

Het panel beoordeelt de onderwerpen van deze eindwerken als gevarieerd en maatschappelijk relevant. De beste scripties combineren gedegen theoretische kaders met zorgvuldige tekstanalyses en kritische reflectie op de eigen resultaten. De minder hoog beoordeelde eindwerken bevatten een meer oppervlakkige analyse, beperkte theoretische verdieping of beperkte methodologie. Het panel concludeert dat uit de eindwerken afdoende blijkt dat studenten de beoogde leerresultaten realiseren. Binnen de opleiding neerlandistiek zijn de eindtermen breed geformuleerd. Hoewel de opleiding zich nadrukkelijk profileert op het gebied van taal- en cultuurbeleid, is dit aspect niet expliciet opgenomen in de eindtermen (zie standaard 1). Het panel ziet dit terug in de eindwerken: slechts een beperkt aantal eindwerken behandelt beleidsmatige vraagstukken. Het zou ook om deze reden wenselijk zijn om de aandacht voor taal- en cultuurbeleid expliciet te verankeren in de eindtermen, zodat studenten in hun eindwerken vaker thema's behandelen die hiermee verband houden.

Master Taalwetenschappen/Linguistics

Over het behaalde eindniveau van de beoordeelde eindwerken van de twee afstudeerrichtingen van de masteropleiding Taalwetenschappen is het panel tevreden. Over het geheel genomen kenmerken de sterkere eindwerken zich door een goede combinatie van theorie en empirie, een heldere onderzoeksopzet, en een duidelijke link met de praktijk. De zwakkere eindwerken vertonen vaak tekortkomingen in de theoretische onderbouwing, methodologische uitwerking of academische schrijfvvaardigheid, maar zijn over het geheel genomen toch van masterniveau. Over het algemeen is er sprake van actuele en maatschappelijke onderwerpen.

Master Letterkunde/Literary Studies (wervingsnaam Literature Today)

Ook de geselecteerde eindwerken van de masteropleiding Letterkunde getuigen van een degelijk tot hoog niveau, en tonen aan dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De best beoordeelde eindwerken illustreren hoe studenten in staat zijn zich kritisch en zelfstandig boven de aangereikte leerstof te verheffen. Bij eindwerken met lagere beoordelingen ontbreekt het vaak aan theoretische diepgang of blijven de analyses hoofdzakelijk beschrijvend. Alle eindwerken voldoen aan de basiskwaliteit, waarbij de kernconcepten op adequate wijze worden uitgewerkt. De onderwerpen zijn actueel en maatschappelijk relevant.

Master Vertaalwetenschap

Het panel heeft geconstateerd dat met alle eindwerken het eindniveau van de opleiding wordt gerealiseerd. Vanuit de beoordelingsformulieren is ook duidelijk dat studenten de hele onderzoekscyclus moeten doorlopen voor het eindwerk. Geheel in lijn met het profiel van de opleiding en de tracks leveren sommige eindwerken een bijdrage aan het wetenschappelijke discours en andere meer aan de beroepspraktijk, sommige aan beide.

Aansluiting arbeidsmarkt

Het alumnibeleid is volgens het panel bij de master *Letterkunde* goed uitgewerkt: de master onderhoudt contact met alumni via de LinkedIn-groep en nodigt veel van hen uit om hun carrières te presenteren op de Open Dagen of Oriëntatiedagen. Ook de opleiding *Vertaalwetenschap* blijft in contact met alumni en zet alumni in om de opleiding te promoten of gastcolleges te geven. Het panel is hier positief over. Op basis van de aangeleverde documentatie constateert het panel dat er voor de masteropleidingen *Neerlandistiek* en *Taalwetenschappen* geen sprake is van een zichtbaar of gestructureerd alumnibeleid. Het panel adviseert de opleidingen om actief contact met alumni te onderhouden en gericht alumnibeleid te ontwikkelen.

Op grond van de gesprekken met alumni concludeert het panel dat afgestudeerden goed functioneren in vervolgopleidingen en op de arbeidsmarkt. Afgestudeerden van alle masteropleidingen vinden, vaak via een stageplaats, werk binnen vakgebieden die aansluiten bij hun afstudeerrichting. Afhankelijk van de focus van hun specialisatie zetten afgestudeerden hun loopbaan onder meer voort in het middelbaar onderwijs, de literaire industrie, de media en communicatie, de academische wereld de gezondheidszorg of de beleidswereld. Alumni van alle masteropleidingen geven in de studentenhoofdstukken aan dat zij zich na afronding van de studie goed toegerust voelen in termen van academische en professionele vaardigheden.

De alumni van de master *Vertaalwetenschap* gaven wel aan dat het beroepenveld met de komst van AI is veranderd en dat die met name voor alumni van de professionele track consequenties heeft voor hun baanperspectieven. Ze moeten bij toekomstige werkgevers veel meer bewijzen waarom het ertoe doet om een academisch geschoolde vertaler in dienst te nemen. In het studentenhoofdstuk schrijven studenten dat de opleiding hier bij de voorlichting wellicht meer aandacht aan kan schenken. Het panel

vindt net als het docententeam dat de menselijke deskundigheid in het vertaalveld cruciaal blijft, maar het veld is momenteel aan grote veranderingen onderhevig, waardoor de rol van de menselijke vertaler evolueert. Het is belangrijk voor de opleiding om die discussie over het samenspel van mens en AI openlijk te voeren. De (technologische) evolutie gaat razendsnel, maar het panel ziet een opleiding die hier goed op inspeelt.

Conclusie

Studenten sluiten de opleidingen af met een eindwerk. In dit eindwerk komen steeds meerdere (zo niet alle) beoogde leerresultaten samen, waarmee de eindwerken een goed beeld geven van het bereikte eindniveau. Het panel constateert dat afgestudeerden goed functioneren in vervolgoopleidingen en op de arbeidsmarkt. Het adviseert de opleidingen *Neerlandistiek* en *Taalwetenschappen* om actief contact met alumni te onderhouden en gericht alumnibeleid te ontwikkelen.

Neerlandistiek:

Het panel concludeert dat uit de eindwerken afdoende blijkt dat studenten de beoogde leerresultaten realiseren. Het panel zou in de eindtermen en daarmee in de eindwerken graag de aandacht voor taal- en cultuurbeleid terugzien.

Taalwetenschappen:

Het panel is tevreden over het behaalde eindniveau van de beoordeelde eindwerken van de twee afstudeerrichtingen.

Letterkunde:

De geselecteerde eindwerken getuigen volgens het panel van een degelijk tot hoog niveau, en tonen aan dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. Het alumnibeleid is volgens het panel bij de master goed uitgewerkt.

Vertaalwetenschap:

Het panel heeft geconstateerd dat met alle eindwerken het eindniveau van de opleiding wordt gerealiseerd. Het is ook positief over hoe de opleiding in contact blijft met alumni en hen inzet om de opleiding te promoten of gastcolleges te geven. Alumni van de master *Vertaalwetenschap* gaven wel aan dat het beroepenveld met de komst van AI is veranderd en dat dit consequenties heeft voor hun baanperspectieven.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 4**, gerealiseerde leerresultaten.

5. Eindoordeel

Het panel heeft de vier masteropleidingen *Neerlandistiek*, *Taalwetenschappen/Linguistics*, *Letterkunde/Literary Studies* en *Vertaalwetenschap* beoordeeld aan de hand van vier standaarden. Het panel concludeert dat de opleidingen voldoen aan alle standaarden (beoogde leerresultaten, onderwijsleeromgeving, toetsing en gerealiseerde leerresultaten) en beoordeelt de algehele kwaliteit van de opleidingen als positief.

Standaard	Oordeel
Beoogde leerresultaten <i>Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.</i>	Voldoet
Onderwijsleeromgeving <i>Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.</i>	Voldoet
Toetsing <i>Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.</i>	Voldoet
Gerealiseerde leerresultaten <i>Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.</i>	Voldoet
Eindoordeel	Positief

In de voorgaande paragrafen heeft het panel haar positieve overwegingen over de programma's per standaard besproken en onderbouwd. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste *positieve* overwegingen:

Voor *alle* masteropleidingen:

- Het panel ziet dat het principe van student-centred learning bij de masters centraal staat en is positief over het eigenaarschap dat studenten krijgen om zich verder te specialiseren;
- Het panel sprak tijdens de visitatie met zeer betrokken en gemotiveerde docententeams;
- Studenten ervaren hun docenten als toegankelijk en ondersteunend en voelen zich goed begeleid;
- De stage- en scriptiebegeleiding is zorgvuldig en gestructureerd ingericht;
- De studentenbegeleiding wordt door zowel het panel als de studenten als adequaat en ondersteunend ervaren. De studenten die in contact zijn geweest met studieadviseurs waren zeer tevreden over de begeleiding en adviezen. Het panel waardeert de inspanningen van de opleiding om studenten met een functiebeperking te ondersteunen;
- Het panel vindt de keuze voor de instructietaal in alle opleidingen en afstudeerrichtingen adequaat onderbouwd en de keuze voor het Engels, gezien de inhoud van de programma's, de diversiteit in zowel studenten- als docentenpopulatie en het internationale wetenschapsdomein overtuigend.
- Het panel is onder de indruk van de toetsplannen van de opleidingen met daarbij de trackspecifieke invullingen. Het ziet een uitstekende balans tussen curriculum, leerlijnen, eindtermen en toetsvormen.
- Het panel vindt het indrukwekkend hoe goed de positie, taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie(s) gedocumenteerd zijn. Specifiek prijst het de examencommissie(s) voor het maken van ijkpunten.
- De navolgbaarheid van het oordeel in de beoordelingsformulieren van de eindwerken was volgens het panel in orde.
- Het panel constateert dat afgestudeerden goed functioneren in vervolgopleidingen en op de arbeidsmarkt.

Specifiek voor *Neerlandistiek*:

- De eindtermen zijn goed uitgewerkt, op masterniveau en dekken zowel de academische als de professionele oriëntatie overtuigend.
- De beleidsgerichte component springt er duidelijk uit als een onderscheidend en inhoudelijk sterk element.
- De structurele aansluiting op de beroepspraktijk wordt als meerwaarde gezien.
- Het panel is te spreken over de inhoudelijke structuur van de masteropleiding, de opbouw van het curriculum is doordacht en de vakken sluiten goed aan bij de (gestelde) beoogde leerdoelen.
- Ook de inhoudelijke kwaliteit van de afzonderlijke vakken wordt als solide en samenhangend beoordeeld en de vakken zijn interessant en actueel.
- Het panel is positief over de kwaliteit en inzet van het docententeam.
- Het panel beoordeelt het curriculum- en toetsplan als grondig en gedetailleerd met aandacht voor een evenwichtige opbouw van toetsvormen en het borgen van leeruitkomsten. Het panel heeft bijzondere waardering voor de ruimte die studenten ervaren tijdens de afstudeerfase: de vrijheid om stageplaatsen te kiezen die aansluiten bij hun eigen interesse en ambities is volgens het panel zeer waardevol.

Specifiek voor *Taalwetenschappen*:

- Beide tracks van de opleiding beschikken over een helder profiel. De eindtermen zijn goed uitgewerkt, van masterniveau en dekken overtuigend zowel de academische als professionele oriëntatie van de opleiding.
- Het panel waardeert de systematische opbouw van de opleiding en de integratie van onderzoek en praktijk.
- Het panel ziet de track Interculturele Communicatie als een waardevolle toevoeging aan het Nederlandse *humanities*-landschap.
- Het panel spreekt haar waardering uit voor de evenwichtige integratie van theoretische verdieping en praktijkgerichte elementen binnen de beide curricula van de tracks Meertaligheid en Taalverwerving en Interculturele Communicatie.
- Het docententeam is sterk inhoudelijk betrokken en academisch gedreven en het panel is positief over de kwaliteit en inzet van het docententeam.
- Het is een verrijking dat het docententeam internationaal georiënteerd is, met veel native speakers met een culturele achtergrond uit een land waar de bestudeerde taal gesproken wordt.
- Het panel waardeert de gevarieerde en originele toetsvormen binnen beide tracks. De toetsplannen zijn helder uitgewerkt en weerspiegelen een doordacht en consistent toetsbeleid.

Specifiek voor *Letterkunde*:

- Het panel vindt de eindtermen zeker van masterniveau en zowel de academische als professionele oriëntatie van de opleiding overtuigend dekken. Er is sprake van een evenwichtige combinatie van academische verdieping en praktische toepassing.
- Het panel waardeert de mogelijkheid tot individuele specialisatie via de taalspecifieke subtracks, evenals de onderlinge coherentie tussen deze tracks.
- Het panel beschouwt het internationale en vergelijkende profiel van de opleiding als een belangrijke meerwaarde.
- Het panel waardeert de ambitie om digitale geletterdheid meer permanent te verankeren binnen het curriculum.
- Het panel is te spreken over het aangeboden curriculum en beschouwt het vakkenaanbod als inhoudelijk sterk, divers, eigentijds en goed op elkaar afgestemd. Het panel waardeert ook de zogenaamde 'cross-over' tussen de programma's van de tracks.
- Het docententeam is sterk inhoudelijk betrokken en academisch gedreven.
- Het panel waardeert de samenstelling van het docententeam, waarin een sterke diversiteit aan achtergronden, expertise en perspectieven zichtbaar is.
- Het panel is positief over de wijze waarop toetsing binnen het programma is vormgegeven. Er is sprake van een brede variatie in toetsvormen.
- Het panel waardeert dat de tussentijdse toetsen- en feedbackmomenten bijdragen aan een gespreide studiebelasting wat door studenten als verlichtend en ondersteunend wordt ervaren.
- Het panel waardeert de manier waarop toetsing binnen de verschillende leerlijnen is ingebed.
- Het panel waardeert daarnaast het gebruik van het Handboek Scriptieschrijven.
- Het panel vindt het alumnibeleid goed uitgewerkt.

Specifiek voor *Vertaalwetenschap*:

- Het profiel van de opleiding is overtuigend en aansprekend.
- Het panel is positief over de aansluiting van de opleiding op internationaal erkende competentieprofielen.
- De eindtermen zijn goed uitgewerkt, van masterniveau en dekken zowel de academische als professionele oriëntatie van de opleiding overtuigend.
- Het panel waardeert de blik naar buiten van de opleiding: met oog voor actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied en in constante verbinding met het werkveld.
- Het panel prijst de aandacht voor de ethische aspecten van vertaaltechnologie.
- Het panel vindt het curriculum mooi opgebouwd, inhoudelijk sterk, coherent en goed uitgewerkt. Ook komen het profiel en de eindtermen overtuigend en duidelijk terug in het curriculum. Ook de leerlijnen vindt het panel goed in balans.
- Het panel vindt het docententeam deskundig en gedreven.

- Het panel is te spreken over de leeromgeving, waar kleinschaligheid en een goede sfeer de boventoon voeren.
- Het panel is zeer onder de indruk van het overkoepelende toetsplan en de trackspecifieke invulling. Het ziet een uitstekende balans tussen curriculum, leerlijnen, eindtermen en toetsvormen.
- De nadruk op formatief toetsen spreekt het panel ook zeer aan evenals de uitstekende toetsvormen voor de leerlijn beroepsoriëntatie.

Naast de positieve overwegingen is het panel van mening dat er wat betreft verschillende aspecten van de opleidingen (nog) ruimte is voor *verbetering*. In dit rapport doet het panel een aantal *suggesties*, die strikt genomen geen aanbevelingen zijn.

Voor *alle* masteropleidingen:

- Het panel adviseert wat betreft het ondersteunen van studenten met een functiebeperking wel de werkdruk van de docenten in dezen in de gaten te houden. Het adviseert de opleiding oplossingen te zoeken die zowel de toegankelijkheid voor studenten als de werkdruk van docenten in balans houden;
- De combinatie van de stage en de scriptie vormt in alle opleidingen een terugkerende uitdaging. De stappen die de opleidingen reeds hebben genomen lijken veelbelovend. Toch adviseert het panel een kritische en voortdurende evaluatie van het stage- en scriptieproces in het kader van de studeerbaarheid van studenten. De effectiviteit van de reeds genomen maatregelen zou bovendien gemonitord en waar nodig tijdig bijgestuurd moeten worden.

Specifiek voor *Neerlandistiek*:

- Het panel staat positief tegenover het idee van de opleiding om de wervingsnaam of ondertitel aan te passen naar 'Taal- en Cultuurbeleid in Nederland'.
- Het panel stelt voor om de vaardigheden in het doen van empirisch onderzoek eerder in het programma te introduceren, zodat studenten ruimer de tijd krijgen om deze competenties te ontwikkelen en toe te passen.
- Het panel adviseert om in het curriculum meer ruimte te maken voor mondelinge toetsvormen.

Specifiek voor *Letterkunde*:

- Het panel adviseert de opleiding om verdere maatregelen te treffen om het zoeken van een stageplek te vergemakkelijken, met specifiek aandacht voor internationale studenten.
- Zowel het vinden van een passende stageplek, als de uitloop van de studie door de stage, waren al punten tijdens de vorige visitatie. Het panel waardeert de reeds genomen maatregelen maar adviseert de opleiding om verdere verbeteringen te verkennen.

Specifiek voor *Vertaalwetenschap*:

- Het panel adviseert om de duidelijke aandacht voor (vertaal)technologie en AI in het programma een prominentere plek te geven in de eindtermen en op te nemen in de trackspecifieke eindtermen voor Literair vertalen.
- Het panel adviseert om haar voornamelijk West-Europese vertaaltalen uit te breiden of aan te passen aan de maatschappelijke noden.
- Het panel adviseert om, als de opleiding in de toekomst niet alleen naar het Nederlands, maar ook vanuit het Nederlands gaat vertalen, dit ook terug te laten komen in de eindtermen.
- Het panel raadt aan om AI nog meer inbedding te geven binnen het curriculum, om studenten en alumni de juiste handvatten te geven hoe hiermee om te gaan.

Het panel beveelt een aantal *vervolgacties* aan om de programma's verder te verbeteren. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan de positieve beoordeling van de kwaliteit van de programma's:

Voor *alle* masteropleidingen:

- Het panel raadt de universiteit en faculteit aan om in het kader van de werkdruk van docenten te onderzoeken hoe het surveilleren tijdens tentamens elders belegd kan worden.

Specifiek voor *Neerlandistiek*

- De duidelijke focus op taal- en cultuurbeleid in Nederland is nog onvoldoende zichtbaar in de leerlijnen en in de eindtermen. Het panel adviseert daarom om deze focus explicieter te verankeren in de programmatische opbouw en leeruitkomsten, zodat deze focus ook vaker terugkomt in de eindwerken van studenten.
- Het panel constateerde een spanning tussen facultaire beleidsdoelstellingen en de haalbaarheid daarvan binnen het bestaande programma. Het raadt faculteit en opleiding aan terughoudend te zijn met het introduceren van te veel nieuwe elementen binnen de huidige eindtermen.
- Het panel constateert dat het voor veel studenten onduidelijk is wanneer zij in aanmerking komen voor directe toelating tot de master of wanneer een premastertraject nodig is. Het adviseert de opleiding hierover beter te communiceren.
- Het panel raadt aan om actief contact met alumni te onderhouden en gericht alumnibeleid te ontwikkelen.

Specifiek voor *Taalwetenschappen*:

- Het panel adviseert om de inbedding van onderzoeksmethodologie binnen de track Meertaligheid en Taalverwerving nog eens kritisch te bekijken en te zoeken naar mogelijkheden om dit onderdeel een duidelijkere plaats te geven in het curriculum.
- Het panel adviseert de opleiding ervoor te zorgen dat onderwijstaken binnen de track Interculturele Communicatie kunnen worden uitgevoerd binnen de ter beschikking gestelde uren.
- Het panel adviseert binnen de track Meertaligheid en Taalverwerving een betere spreiding van (toets)deadlines om de werkdruk van studenten te verlichten.
- Het panel raadt de opleiding aan kritisch te reflecteren op de rol en frequentie van groepsopdrachten binnen het curriculum van Interculturele Communicatie en, waar nodig, deze te reduceren of anders te organiseren.
- Het panel raadt aan om actief contact met alumni te onderhouden en gericht alumnibeleid te ontwikkelen.

Specifiek voor *Letterkunde*:

- Het panel adviseert de opleiding om het curriculum kritisch te evalueren op studielast, prioritering en haalbaarheid, en erop toe te zien dat de focus van het programma voor studenten helder blijft en haalbaar binnen het beschikbare tijdsbestek.

Specifiek voor *Vertaalwetenschap*:

- Het panel raadt aan om wederom na te denken over het aanbieden van een stage in de Literaire track aangezien het vorige panel van de TNO dit al aanraadde en de huidige studenten ook aangaven dit te waarderen.
- Het panel raadt aan dat er bij de premaster meer aandacht wordt besteed aan de voorkennis van de verschillende studenten.

6. Bijlagen

Bijlage 1: Administratieve gegevens

Informatie over de instelling

Naam: Universiteit Utrecht
Status: bekostigde instelling
Oordeel ITK: positief

Informatie over de opleiding

Naam: Neerlandistiek
CROHO: 60849
Niveau: Master
Oriëntatie: academisch
Aantal studiepunten: 60 EC
Variant: voltijd
Taal: Nederlands
Afstudeerrichtingen: geen
Locatie: Utrecht

Informatie over de opleiding

Naam: Taalwetenschappen/Linguistics
CROHO: 60815
Niveau: master
Oriëntatie: academisch
Aantal studiepunten: 60 EC
Variant: voltijd
Taal: Nederlands, Engels
Afstudeerrichtingen: Interculturele Communicatie, Meertaligheid en Taalverwerving
Locatie: Utrecht

Informatie over de opleiding

Naam: Letterkunde/Literary Studies
CROHO: 60813
Niveau: master
Oriëntatie: academisch
Aantal studiepunten: 60 EC
Variant: voltijd
Taal: Nederlands, Engels
Afstudeerrichtingen: Literatuur Vandaag/Literature Today
Locatie: Utrecht

Informatie over de opleiding

Naam: Vertaalwetenschap
CROHO: 66061
Niveau: master
Oriëntatie: academisch
Aantal studiepunten: 90 EC (gaat per 1 september 2025 naar 60 EC)
Variant: voltijd
Taal: Nederlands
Afstudeerrichtingen: Literair vertalen, Professioneel vertalen
Locatie: Utrecht

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Planning site visit MTL1 – UU (14-15-16 mei 2025) Voor commissie

Afkortingen:

OPLC: Opleidingscoördinator. Dagelijks bestuur opleiding.

OWD: Onderwijsdirecteur. Bestuurslid departement, eindverantwoordelijk onderwijskwaliteit

VD: Vice-decaan van faculteit. |

Dag 1: Woensdag 14 mei

Tijd	Onderdeel	Locatie	Gesprekspartners	Taal
09:15-10:00	Vooroverleg panel			
10:00-10:15	Ontvangst panel	Trans 10, voordeur; ruimte 0.14		
10:15-11:00	Etalage (opleidingen en studenten)	Cohenzaal	Afvaardiging opleidingen	
11:00-11:45	Rondleiding binnenstad			
11:45-12:30	Gesprek facultair management	0.14	Onderwijsdirecteuren en <u>vice</u> -decanen	Nederlands
12:30-13:15	Lunch	0.14		
13:15-13:45	Gesprek bestuur BA Nederlands en MA Neerlandistiek	0.14	Opleidingscoördinatie beide opleidingen	Nederlands
13:45-14:30	Studenten en alumni BA Nederlands en MA Neerlandistiek	0.14	Studenten + alumni (<u>incl</u> OC leden) beide opleidingen	Nederlands
14:30-14:45	Pauze			
14:45-15:30	Docenten BA Nederlands en MA Neerlandistiek	0.14	Docenten (<u>incl</u> OC leden en <u>incl</u> EC vertegenwoordiging BA Nederlands) beide opleidingen	Nederlands
15:30-15:45	Pauze			
15:45-16:45	Themasessie #1: discussiepunten BA Nederlands en MA Neerlandistiek	BA Nederlands: 0.14 MA Neerlandistiek: 0.51	Afvaardiging opleidingen, commissie splitst in twee parallelgroepen	Nederlands
16:45-17:45	Intern overleg panel / opstellen bevindingen*	0.14		

*Mogelijkheid aanvullende vragen opleidingsmanagement BA Nederlands en MA Neerlandistiek

Dag 2: Donderdag 15 mei

Aangepaste tijd	Onderdeel	Locatie	Gesprekspartners	Taal
08:45-09:00	Aankomst panel			
09:00-09:30	Gesprek bestuur MA Vertaalwetenschap (Professioneel Vertalen, Literair Vertalen) en MA Letterkunde (<u>Literature Today</u>)	0.14	Opleidingscoördinatie beide opleidingen	Nederlands
09:30-10:00	Intern overleg panel	0.14		
10:00-10:45	Gesprek studenten & alumni MA Vertaalwetenschap en MA Letterkunde	0.14	Studenten + alumni (<u>incl</u> OC leden) beide opleidingen	Engels
10:45-11:30	Gesprek docenten MA Vertaalwetenschap en MA Letterkunde	0.14	Docenten (<u>incl</u> OC leden) beide opleidingen	Engels
11:30-12:00	Pauze			
12:00-13:00	Themasessie #2: discussiepunten MA Vertaalwetenschap en MA Letterkunde	M Vertaalwetenschap: 0.14; M Letterkunde: 0.51	Afvaardiging opleidingen, commissie splitst in twee parallelgroepen	Engels
13:00-13:45	Lunch	0.14		
13:45-14:15	Gesprek met EC vertegenwoordiging (indien gewenst door commissie)	0.14	Vertegenwoordiging alle betrokken <u>EC's</u>	Nederlands
14:15-14:30	Pauze			
14:30-15:00	Gesprek bestuur MA Taalwetenschappen (MA Meertaligheid en Taalverwerving (MTV) en MA Interculturele communicatie (ICC))	0.14	Opleidingscoördinatie beide opleidingen	Engels
15:00-15:45	Gesprek studenten & alumni MA Taalwetenschappen (MTV en ICC)	0.14	Studenten + alumni (<u>incl</u> OC leden) beide opleidingen	Nederlands
15:45-16:00	Pauze			
16:00-16:45	Gesprek docenten MA Taalwetenschappen (MTV en ICC)	0.14	Docenten (<u>incl</u> OC leden) beide opleidingen	Engels
16:45-17:45	Intern overleg panel / opstellen bevindingen*	0.14		

*Mogelijkheid aanvullende vragen opleidingsmanagement MA Vertaalwetenschap, MA Letterkunde, MA Taalwetenschappen

Dag 3: Vrijdag 16 mei

Tijd	Onderdeel	Locatie	Gesprekspartners	Taal
08:45-09:00	Aankomst panel			
09:00-10:00	Themasessie #3: discussiepunten MA Taalwetenschappen (MTV en ICC)	ICC: 0.14 MTV: 0.51	Afvaardiging opleidingen, commissie splitst in twee parallelgroepen	ICC: Engels MTV: Nederlands
10:00-10:30	Intern overleg panel	0.14		
10:30-11:00	Gesprek bestuur BA Literatuurwetenschap en BA Taalwetenschap	0.14	Opleidingscoördinatie beide opleidingen	Engels
11:00-11:15	Pauze			
11:15-12:00	Gesprek studenten & alumni BA Literatuurwetenschap en BA Taalwetenschap	0.14	Studenten + alumni (incl OC leden) beide opleidingen	Engels
12:00-12:45	Gesprek docenten BA Literatuurwetenschap en BA Taalwetenschap	0.14	Docenten (incl EC/OC leden) beide opleidingen	Engels
12:45-13:30	Lunch	0.14		
13:30-14:30	Themasessie #4: discussiepunten BA Literatuurwetenschap en BA Taalwetenschap	B Literatuurwetenschap: 0.14 B Taalwetenschap: 0.51	Afvaardiging opleidingen, commissie splitst in twee parallelgroepen	B Lit: Engels B TLW: Nederlands
14:30-15:30	Intern overleg panel / opstellen bevindingen*	0.14		
15:30-16:15	Eindgesprek management	0.14	Onderwijsdirecteuren en vice-decanen	Nederlands
16:15-16:45	Intern overleg panel	0.14		
16:45-17:30	Mondelinge rapportage en afronding/borrel	Cohenzaal		Nederlands

*Mogelijkheid aanvullende vragen opleidingsmanagement BA Literatuurwetenschap en BA Taalwetenschap

Bijlage 3: Documenten

Zelfevaluatie rapporten:

- in de vorm van SWOT-analyses van alle opleidingen

Digitaal beschikbaar gestelde documenten

- Rapporten van de vorige visitatie in 2019
- Informatie over huidige transitieplan faculteit Geesteswetenschappen
- Opleidingsmonitor met daarin o.a. de opvolging van de aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie
- Informatie over besteding neerlandistiek gelden
- Studentenhoofdstukken
- Overzicht van themasessies binnen de visitatie
- Organogram van de Faculteit
- Richtlijn over de kern van het Utrechtse onderwijsmodel
- Onderwijskaarten
- Gids interne kwaliteitszorg Faculteit Geesteswetenschappen
- Handboek Opleidingscommissie Geesteswetenschappen
- Notulen vergaderingen opleidingscommissies
- Verslagen onderwijs gesprekken
- NSE factsheets
- Facultaire delen van het onderwijs- en Examenreglement (OER)
- Opleidingsspecifieke delen van het OER
- Studentenwebsite
- Staflijst per opleiding
- Informatie studiebegeleiding (algemeen en voorzieningen)
- Cursusinformatie per opleiding met de cursusbeschrijving en de cursushandleiding/syllabus
- Taalbeleid UU
- Informatie over het Masterlanguage aanbod
- Richtlijn toetsing en beoordeling Faculteit Geesteswetenschappen
- Curriculum- en toetsplannen per opleiding
- Gezamenlijk jaarverslag van alle examencommissies
- Facultair reglement examencommissies
- Handboek examencommissies
- Gezamenlijk vastgestelde ijkpunten voor toetskwaliteit
- Cursushandleiding per opleiding voor studenten voor het schrijven van het eindwerkstuk
- Faculteitsbreed beoordelingsformulier voor het eindwerkstuk

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- Cursussen via de digitale leeromgeving Blackboard

Eindwerken

Van alle opleidingen zijn door de panelvoorzitter 15 eindwerken geselecteerd, rekening houdend met een gelijke verdeling o.a. wat betreft cijfers en tracks. Verdere details over de geselecteerde eindwerken zijn op aanvraag beschikbaar bij Odion Onderzoek.

Master Neerlandistiek

De lijst over de periode september 2022 tot en met augustus 2024 bevatte 21 recent afgestudeerden. Hieruit is de volgende selectie van vijftien eindwerken tot stand gekomen:

Cijferreeks	Aantal	Aandeel	Verdeling	Selectie
5,5-6,9 voldoende	3	0.143	2.145	3
7,0 - 8,4 goed	18	0.857	12.855	12
8,5 - 10,0 zeer goed	0	0	0	0
	21	1		15

Master Taalwetenschappen / Linguistics

De lijst over de periode februari 2023 tot en met augustus 2024 bevatte 69 recent afgestudeerden. Hieruit is de volgende selectie van vijftien eindwerken tot stand gekomen:

Cijferreeks	Aantal	Aandeel	Verdeling	Selectie
5,5-6,9 voldoende	13	0.189	2.835	3
7,0 - 8,4 goed	39	0.565	8.475	8
8,5 - 10,0 zeer goed	17	0.246	3.69	4
	69	1		15

Tracks	Aantal	Aandeel	Verdeling	Selectie	Voldoende, Goed, Zeer Goed
Interculturele Communicatie	51	0.74	11.087	11	2V, 6G, 3ZG
Meertaligheid en Taalverwerving	18	0.26	3.913	4	1V, 2G, 1ZG
	69	1.00	15	15	

Master Letterkunde/Literary Studies

De lijst over de periode januari 2024 tot en met augustus 2024 bevatte 31 recent afgestudeerden. Hieruit is de volgende selectie van vijftien eindwerken tot stand gekomen:

Cijferreeks	Aantal	Aandeel	Verdeling	Selectie
5,5-6,9 voldoende	4	0.129	1.935	3
7,0 - 8,4 goed	24	0.774	11.61	9
8,5 - 10,0 zeer goed	3	0.097	1.455	2
	31	1		15

Tracks	Aantal	Aandeel	Verdeling	Selectie
Programma Literatuur vandaag (NL)	4	0.13	1.935	2
Literature Today (EN)	24	0.77	11.613	12
Meertalig (Frans, Duits, Spaans)	3	0.10	1.452	1
	31	1.00	15	15

Master Vertaalwetenschap

De lijst over de periode augustus 2021 tot en met augustus 2024 bevatte 39 recent afgestudeerden. Hieruit is de volgende selectie van vijftien eindwerken tot stand gekomen:

Cijferreeks	Aantal	Aandeel	Verdeling	Selectie
5,5-6,9 voldoende	10	0.256	3.84	4
7,0 - 8,4 goed	20	0.513	7.695	7
8,5 - 10,0 zeer goed	9	0.231	3.465	4
	39	1		15

Tracks	Aantal	Aandeel	Verdeling	Selectie	Voldoende, Goed, Zeer Goed
Literair Vertalen	12	0.31	4.615	5	1V, 3G, 1ZG
Professioneel Vertalen	27	0.69	10.385	10	3V, 4G 3ZG
	39	1.00	15	15	

Bijlage 4: Eindtermen per opleiding

Master Neerlandistiek

In onderstaande worden deze descriptoren gekoppeld aan de eindtermen en dus de algemene leerdoelen van de opleiding. De eindtermen van het programma Neerlandistiek worden in de OER als volgt bepaald.

Met de opleiding Neerlandistiek wordt beoogd:

1. studenten aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de Nederlandse taal en cultuur op een gevorderd niveau bij te brengen, met aandacht voor Nederlands taal- en cultuurbeleid in de context van internationalisering. (Dublin-descriptoren: kennis en inzicht)
2. studenten kennis en vaardigheden bij te brengen die hen in staat stellen om wetenschappelijk onderzoek uit te voeren op het gebied van de Nederlandse taalkunde, communicatie of letterkunde en om praktijkgericht onderzoek uit te voeren dat tegemoetkomt aan concrete maatschappelijke vragen en behoeften van stakeholders op het gebied van de Nederlandse taal en cultuur. (Dublin-descriptoren: toepassing van kennis en inzicht, oordeelsvorming)
3. studenten kennis en vaardigheden bij te brengen die hen in staat stellen om te communiceren aan een publiek van specialisten en niet-specialisten over wetenschappelijke kennis en over inzichten en oordelen die gebaseerd zijn op wetenschappelijke kennis. (Dublin-descriptoren: communicatie, oordeelsvorming)
4. studenten kennis en vaardigheden bij te brengen die hen in staat stellen om zich zelfstandig verder te ontwikkelen, o.m. in het kader van post-academiaal onderwijs of een promotietraject. (Dublin-descriptoren: toepassing van kennis en inzicht; leervaardigheden)

De afgestudeerden:

1. hebben aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de Nederlandse taal en cultuur op een gevorderd niveau. Dit betreft de taalkunde, de communicatie en de letterkunde van het Nederlands in de context van internationalisering en globalisering, met bijzondere aandacht voor de achtergronden van het taal- en cultuurbeleid en de verspreiding van taal en cultuur op regionaal, landelijk en internationaal niveau. (Dublin-descriptoren: kennis en inzicht)
2. zijn in staat om een originele bijdrage te leveren aan die kennis door middel van een onderzoek en om de onderzoeksresultaten te integreren met bestaande wetenschappelijke inzichten. (Dublin-descriptoren: toepassing van kennis en inzicht; leervaardigheden)
3. zijn in staat om verworven kennis en inzicht toe te passen in een nieuwe en/of interdisciplinaire context, zowel wetenschappelijk als maatschappelijk, die gerelateerd is aan het vakgebied van de Nederlandse taal en cultuur. (Dublin-descriptoren: toepassing van kennis en inzicht; leervaardigheden)
4. zijn in staat om, naar aanleiding van een vraag of een probleem op het gebied van de Nederlandse taal en cultuur, op basis van wetenschappelijke kennis en onderzoek een situatie te analyseren, een probleem te signaleren, een probleem te vertalen in een onderzoeks- of

adviesvraag, en een oordeel of een advies te formuleren aan betrokken partijen uit de samenleving, daarbij rekening houdend met de kwaliteit van de informatie en tevens met de sociaalmaatschappelijke, wetenschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen. (Dublin-descriptoren: toepassing van kennis en inzicht; oordeelsvorming)

5. zijn in staat om volgens de gangbare wetenschappelijke normen te rapporteren aan een publiek van specialisten over een relevant wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de Nederlandse taalkunde, communicatie en letterkunde. (Dublin-descriptoren: communicatie)
6. zijn in staat om doelgericht te communiceren aan een publiek van niet-specialisten over wetenschappelijke kennis en over inzichten en oordelen die gebaseerd zijn op wetenschappelijke kennis. (Dublin-descriptoren: communicatie)
7. zijn op grond van opgedane kennis en vaardigheden in staat zich zelfstandig verder te ontwikkelen, o.m. in het kader van post-academiaal onderwijs of een promotietraject. (Dublin-descriptoren: toepassing van kennis en inzicht; leervaardigheden)

Master Taalwetenschappen - Interculturele Communicatie

In the following, these descriptors are linked to the final attainment levels and thus the general learning objectives of the programme.

Graduates:

1. have in-depth knowledge of and insight into the field of Intercultural Communication (*Dublin-descriptor 1: Knowledge and understanding*); have a thorough knowledge of a specialism within the programme (Dublin-descriptor 1: *Knowledge and understanding*);
2. have the skills to independently identify, formulate and analyze problems in the field of Intercultural Communication, and to propose possible solutions (*Dublin-descriptor 2: Applying knowledge and understanding*);
3. have the ability to collect the available information and formulate an opinion or provide advice based on it, taking into account the quality of the information as well as the social, scientific and ethical responsibilities associated with applying their own knowledge and judgements (Dublin-descriptor 2: *Applying knowledge and understanding*; *Dublin-descriptor 3: Making judgements*);
4. have the skills to conduct research on Intercultural Communication and to report on it orally and in writing in a manner that meets the usual disciplinary standards (*Dublin-descriptor 2: Applying knowledge and understanding*; *Dublin-descriptor 4: Communication skills*);
5. have professional and academic skills, especially skills in the analysis of language structure and language use of the languages relevant to the training (including the analysis of multilingualism) (*Dublin-descriptor 1: Knowledge and understanding*, *Dublin-descriptor 2: applying knowledge and understanding*, *Dublin-descriptor 5: Learning skills*);
6. are able to apply acquired knowledge and insight in a professional manner in a social context (*Dublin-descriptor 2: Applying knowledge and understanding*, *Dublin-descriptor 4:*

Communication skills, Dublin-descriptor 3: Making judgements, Dublin-descriptor 5: Learning skills);

7. are able to convey conclusions, as well as knowledge, motives and considerations on which they are based, to an audience consisting of specialists, non-specialists or those involved in a relevant professional field; is able, on the basis of the knowledge and skills acquired, to further develop himself academically, for example in the context of post-academic education or a PhD track. *(Dublin-descriptor 2: Applying knowledge and understanding, Dublin-descriptor 4: Communication skills, Dublin-descriptor 3: Making judgements, Dublin-descriptor 5: Learning skills).*

Master Taalwetenschappen - Meertaligheid en Taalverwerving

De afgestudeerde:

1. heeft diepgaande kennis van en inzicht in Meertaligheid en Taalverwerving, vanuit taaltheoretisch, psycholinguïstisch en sociolinguïstisch perspectief; (1)
2. heeft een grondige kennis van een specialisme binnen de opleiding; (2)
3. heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein Meertaligheid en Taalverwerving, vanuit taaltheoretisch, psycholinguïstisch en sociolinguïstisch perspectief te signaleren, formuleren en analyseren, en eventuele oplossingen aan te dragen; (3, 4) d) heeft de vaardigheid om de beschikbare informatie te verzamelen en op basis daarvan een oordeel of een advies te formuleren, en daarbij rekening te houden met de kwaliteit van de informatie en tevens met de maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen; (1, 4)
4. heeft de vaardigheid om onderzoek op het gebied van Meertaligheid en Taalverwerving uit te voeren en daarover mondeling en schriftelijk te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen; (3, 5)
5. beschikt over professionele en academische vaardigheden, in het bijzonder vaardigheden met betrekking tot de analyse van taalstructuur en taalgebruik van de talen relevant voor de opleiding ; (2)
6. is in staat om opgedane kennis en inzicht op professionele wijze in maatschappelijke context toe te passen; (4)
7. is in staat om conclusies, alsmede kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten, niet-specialisten of betrokkenen in een relevant beroepsveld; (5)
8. is op grond van opgedane kennis en vaardigheden in staat zich zelfstandig verder academisch te ontwikkelen, o.m. in het kader van post-academisch onderwijs of een promotietraject (in dit punt komen eigenlijk alle leerlijnen samen, zie laatste alinea van dit toetsplan.)

Master Literature Today

The **learning outcomes** ('eindtermen') of the *MA Literature Today/Literatuur vandaag* are to:

- provide specialised knowledge, skills and insight in the field of the programme;
- prepare the student for a career as a specialist in the field of the programme;
- prepare the student for conducting research in the field of the programme.

Therefore, a graduate with this degree

1. has profound knowledge of and insight into the field of the programme;
2. has thorough knowledge of a specialty within the study programme, or thorough knowledge on the interface of the study programme and another field;
3. has the academic skill to identify, formulate, analyse & suggest possible solutions to problems independently;
4. has the academic skill to conduct research on literary history and to report on it in a manner that meets the academic standards of the discipline;
5. possesses professional skills, particularly in relation to: applying knowledge about literary studies, acquired in the academic context, in society's cultural, political, and social institutions;
6. is able to apply knowledge and insight in a way that demonstrates a professional approach to his or her work or profession;
7. is able to communicate conclusions, as well as the underlying knowledge, grounds and considerations, to an audience composed of specialists or non-specialists.

The link between learning outcomes and the curriculum components is first formulated in terms of **learning objectives** ('leerlijnen'), which ascertain the achievement of the learning outcomes. Concretely, the *MA Literature Today/Literatuur vandaag* pursues the following learning objectives, so that at successful completion of the programme the student has:

1. analytic skills and knowledge of the academic field (students are trained to analyse literary phenomena, to formulate well-argued judgements, and relate literary phenomena to their social, cultural and medial contexts)
2. writing skills (students are trained in academic writing and, through specific assignments, in writing for a general public)
3. substantial repertoire and language focus (students build up a new repertoire of primary literature, with the opportunity of specialising in one particular language; repertoire is built according to language-specific tracks)
4. knowledge of the professional field (students gain knowledge of publishing in the digital age and knowledge concerning international market places of literature beyond the publishing industry (festivals, journalism, prize committees, etc))

Master Vertaalwetenschap – Professioneel vertalen

De afgestudeerden:

1. hebben diepgaande kennis van en inzicht in het vakgebied van vertaalwetenschap en vertalen;
2. zijn in staat zelfstandig nieuwe kennis en vaardigheden op het vakgebied te verwerven door eigen onderzoek en literatuuronderzoek;
3. beschikken over een kritisch-academische houding met betrekking tot vertaalwetenschappelijke kennis;
4. beschikken over een professionele attitude wat betreft het functioneren binnen het beroepenveld;
5. zijn in staat om op te treden als intermediair in communicatie tussen verschillende taal- en cultuurgebieden;
6. zijn in staat de geldende normen van professionele integriteit toe te passen.
7. [In aanvulling geldt voor Professioneel Vertalen dat de afgestudeerden:]
8. diepgaande kennis van en inzicht in het veld van professioneel vertalen hebben;
9. in staat zijn hoogwaardig vaktechnische teksten uit een van de door de opleiding aangeboden vreemde talen in terminologisch correct en kwalitatief hoogstaand Nederlands te vertalen;
10. in staat zijn vraagstukken op te lossen op het terrein van communicatieprocessen in een meertalige professionele context;
11. in staat zijn onderzoek op het gebied van vertaalwetenschap en aanverwante disciplines als taal en communicatie, contrastieve taal- en tekstwetenschap en contrastieve stilistiek en terminologie op te zetten, uit te voeren en daar verslag van te doen;
12. uitstekende kennis hebben van recente ontwikkelingen op het gebied van terminologie en vertaaltechnologie en in staat is deze kennis toe te passen in een professionele omgeving.

Master Vertaalwetenschap – Literair Vertalen

De afgestudeerden:

1. hebben diepgaande kennis van en inzicht in het vakgebied van vertaalwetenschap en vertalen;
2. zijn in staat zelfstandig nieuwe kennis en vaardigheden op het vakgebied te verwerven door eigen onderzoek en literatuuronderzoek;
3. beschikken over een kritisch-academische houding met betrekking tot vertaalwetenschappelijke kennis;
4. beschikken over een professionele attitude wat betreft het functioneren binnen het beroepenveld;
5. zijn in staat om op te treden als intermediair in communicatie tussen verschillende taal- en cultuurgebieden;
6. zijn in staat de geldende normen van professionele integriteit toe te passen.
7. [In aanvulling geldt voor Literair Vertalen dat de afgestudeerden:]
8. diepgaande kennis van en inzicht in het veld van literair vertalen hebben;

9. in staat zijn literaire teksten uit een van de door de opleiding aangeboden vreemde talen in stilistisch passend en kwalitatief hoogstaand Nederlands te vertalen;
10. in staat zijn vraagstukken op het terrein van vertaling als cultureel en literair verschijnsel op te lossen;
11. in staat zijn onderzoek op het gebied van historische en literaire vertaalwetenschap en aanverwante disciplines als comparatieve literatuurwetenschap, letterkunde en contrastieve stilistiek op te zetten, uit te voeren en daar verslag van te doen.

Bijlage 5: Curriculumoverzichten

Master Neerlandistiek

Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Ned-Schrijverschap als ondernemerschap (5 EC)	Ned-Taaladvies en – onderwijs (5 EC)	Scriptie (15 EC)	Stage (15 EC)
Ned-Binnen- en buitenblik op Nederland (5 EC)	Ned-Taalvariatie in het Nederlands (5 EC)		
Keuzecursus: (5 EC)	Keuzecursus: (5 EC)	Keuzecursus: (5 EC)	
Tlc-Communicatie en organisaties Ned-Trends in de Nederlandse literatuur Gst-Complexiteit van educatieve teksten Ned-Meertaligheid binnen het Nederlands	Ned-Perspectief in NL discours Ned-Case study Ned. literatuur Tlc-Literatuur: tussen lokaal en globaal Ned-Nederlands als tweede taal Masterlanguage Taalbeheersing in de praktijk	Masterlanguage Historische letterkunde in het onderwijs Masterlanguage Taalkunde in het onderwijs	

Kerncurriculum (20 EC)

Keuzecursussen (10 EC totaal, 2 cursussen van het aanbod keuzecursussen)

Onderzoeksproject (15 EC)

Praktijkonderdeel (15 EC)

Master Taalwetenschappen – Interculturele Communicatie

	Block 1	Block 2	Block 3	Block 4
1st learning trajectory: ICC theory	<u>Mandatory:</u> Foundations of Intercultural Communication 5 EC	<u>Mandatory:</u> Intercultural Competences 5 EC	Thesis 15 EC	Internship 15 EC
2nd learning trajectory: ICC research methods	<u>Mandatory:</u> Intercultural Communication Methods and Practices 5 EC	<u>Mandatory:</u> Intercultural Consultancy 5 EC		
3rd learning trajectory: Language focused courses	<u>Language specific</u> Cultural Representation and Identity 5 EC	<u>Language specific</u> Multilingualism and Diversity 5 EC		

Master Taalwetenschappen – Meertaligheid en Taalverwerving

Curriculum subtrack Meertaligheid

Blok 1

- Een cursus over meertaligheid in het algemeen, vanuit een sociolinguïstisch perspectief
- Een cursus die voorbereidt op het onderzoek en de praktijkcomponent van het afstudeerproject
- Een cursus over meertaligheid toegespitst op de Nederlandse situatie

Blok 2

- Een cursus over taalverwerving
- Een cursus over taaldiagnostiek
- Een cursus over het Nederlands als tweede taal *of* Masterlanguage

Blok 3

- De cursus Perception and Production in Second Language Acquisition *of* Masterlanguage
- Een interne of externe stage.

Blok 4

Je voert onderzoek uit, waarvan je verslag doet in je scriptie (15 EC). Door het hele jaar heen worden er bijeenkomsten georganiseerd waardoor studenten en docenten veel met elkaar in contact zijn en zijn er lezingen en activiteiten op gebied van arbeidsmarktoriëntatie.

Curriculum subtrack Taalverwerving

Blok 1

- Een cursus over meertaligheid in het algemeen, vanuit een sociolinguïstisch perspectief
- Een cursus die voorbereidt op het onderzoek en de praktijkcomponent van het afstudeerproject.
- Een taalspecifieke cursus

Blok 2

- Een cursus over taalverwerving
- Een cursus over taaldiagnostiek
- Een cursus over het Nederlands als tweede taal (track Nederlands) *of* (wanneer je een andere track volgt) een andere taalspecifieke keuzecursus *of* Masterlanguage

Blok 3

- De cursus Perception and Production in Second Language Acquisition *of* een andere taalspecifieke cursus die gekoppeld is aan je taalspecifieke track *of* Masterlanguage
- Een interne of externe stage.

Blok 4

Je voert onderzoek uit waarvan je verslag doet in je scriptie (15 EC). Door het hele jaar heen worden er bijeenkomsten georganiseerd waardoor studenten en docenten veel met elkaar in contact zijn en zijn er lezingen en activiteiten op gebied van arbeidsmarktoriëntatie.

Master Literature Today

E= English and Comparative Literature Track

D= Dutch Literature Track

M= Modern Literature Track (French, German or Hispanic Literature)

curricular focus	block 1		block 2		block 3		block 4
core theories	<i>The World, the text, the critic</i> (5 EC)		E	<i>Cultural Crossovers in Literature</i> (5 EC) LO a,b,c	E	<i>thesis</i> (English Literature or Comparative Literature) (15 EC) LO a,b,c	
			D	<i>Literatuur tussen het globale en lokale</i> (5 EC) LO a,b,c	D	<i>thesis</i> (Dutch Literature) (15 EC) LO a,b,c	
			M	<i>Literatuur tussen het globale en lokale</i> or <i>Cultural Crossovers in Literature</i> (5 EC)	M	<i>thesis</i> (French Literature) (15 EC) LO a,b,c	
						<i>thesis</i> (German Literature) (15 EC) LO a,b,c	
						<i>thesis</i> (Hispanic Literature) (15 EC) LO a,b,c	
			skills	E	<i>The Art of Criticism</i> LO b,d	<i>Publishing: From Manuscript to Bestseller</i> (5 EC) LO a,d / alternative: MasterLanguage (5 EC)	
D	<i>Schrijverschap als ondernemerschap</i> LO b,d						
M	<i>The Art of Criticism</i> OR <i>Schrijverschap als Ondernemerschap</i>						

electives/ language focus	E	<i>Rewarding Literature</i> (5 EC) LO a,b,c	E	<i>Pulp Fictions</i> (5 EC) LO a,b,c	Internship (15 EC) LO b,d / alternative MasterLanguage: English, Dutch, French, German or Hispanic literature / other elective (all 15 EC)
	D	<i>Trends in de Nederlandse literatuur</i> (5 EC) LO a,b,c	D	<i>Case study Ned.Literatuur</i> (5 EC) LO a,b,c	
	M	elective 1 French literature: <i>Textes et cultures</i> (5 EC) LO a,b,c	M	elective 2 French literature: <i>Littérature française contemporaine</i> (5 EC) LO a,b,c	
		elective 1 German literature: <i>Kultur und Identität</i> (5 EC) LO a,b,c		elective 2 German literature: <i>Deutsche Gegenwartsliteratur</i> (5 EC) LO a,b,c	
		elective 1 Hispanic literature: <i>Encuentros Culturales</i> (5 EC) LO a,b,c		elective 2 Hispanic literature: <i>Literatura hispánica actual</i> (5 EC) LO a,b,c	
Total amount of 15 EC		Total amount of 15 EC		Total 30 EC	

Master Vertaalwetenschap – Professioneel vertalen

Jaar 1			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Gespecialiseerd vertalen 1 (Taalspecifiek)	Gespecialiseerd vertalen 2 (Taalspecifiek)	Gespecialiseerd vertalen 3 (Taalspecifiek)	Stage
Vertaalmethoden en -ethiek (Taaloverstijgend)	Vertaalkritiek, revisie en editing (Taaloverstijgend)	Researchseminar vertaalwetenschap: Professioneel vertalen (Taaloverstijgend)	
Vertaaltechnologie: tools en terminologie (Taaloverstijgend)	Taalspecifieke keuze (Taalspecifiek)	Beroepsoriëntatie voor vertalers (Taaloverstijgend)	
Jaar 2			
Blok 1	Blok 2		
Vertaalproject (Taalspecifiek)			
Scriptie (Taalspecifiek)			

Master Vertaalwetenschap – Literair vertalen

Jaar 1			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Gespecialiseerd vertalen 1 (Taalspecifiek)	Gespecialiseerd vertalen 2 (Taalspecifiek)	Intensieve cursus literair vertalen (Taalspecifiek)	
Vertaalmethoden en -ethiek (Taaloverstijgend)	Vertaalkritiek, revisie en editing (Taaloverstijgend)	Literaire stilistiek voor vertalers (Taaloverstijgend)	Het veld van literair vertalen (Taaloverstijgend)
Theorie en praktijk van het literair vertalen (Taaloverstijgend)	Taalspecifieke keuze (Taalspecifiek)	Beroepsoriëntatie voor vertalers (Taaloverstijgend)	Researchseminar vertaalwetenschap: Literair vertalen (Taaloverstijgend)
Lezingenreeks literair vertalen (Taaloverstijgend)			
Jaar 2			
Blok 1	Blok 2		
Vertaalproject (Taalspecifiek)			
Scriptie (Taalspecifiek)			